

Politické procesy 50. let - Politický vězeň Pavel Glomb

Bakalářská práce

Studijní program: B1301 – Geografie
Studijní obory: 7105R056 – Historie se zaměřením na vzdělávání
7504R181 – Geografie se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)

Autor práce: **Jan Bašta**
Vedoucí práce: Mgr. Kateřina Lozoviuková, Ph.D.

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan Bašta**
Osobní číslo: **P12000227**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obory: **Historie se zaměřením na vzdělávání
Geografie se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)**
Název tématu: **Politické procesy 50. let - Politický vězeň Pavel Glomb**
Zadávající katedra: **Katedra historie**

Zásady pro vypracování:

Cílem bakalářské práce je co nejlépe charakterizovat jeden z politických procesů 50. let 20. století. Práce se hlavně zaměří na politického vězně Pavla Glomba (tedy na jeho život před zatčením, při věznění i po propuštění na svobodu), ale mimo toho se pokusí upozornit na problematiku vyšetřovacích metod a výkonů trestů v Československu v 50. letech 20. století. Autor bude vycházet ze studia pramenů a odborné literatury, přičemž poznatky takto získané budou doplněny metodou orální historie.

Metody: Analýza archivních materiálů, syntéza pramenů a literatury, orální historie.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

1. PRAMENY

1.1 Archivy

Archiv bezpečnostních složek, Praha

Národní archiv, Praha

1.2 Orální historie

Rozhovory s pamětníky

2. LITERATURA

Bartošek, K.: Český vězeň. Svědectví politických vězeňkyň a vězňů let padesátých, šedesátých a sedmdesátých. Praha - Litomyšl 2001.

Bílek, J. - Kaplan K.: Pomocné technické prapory 1950-1954. Tábory nucené práce v Československu v letech 1948-1954. Vznik, vývoj, organizace a činnost. Praha 1992.

Hejl, V.: Zpráva o organizovaném násilí. Praha 1990.

Kaplan, K.: K politickým procesům v Československu 1948-1954, Praha 1994.

Kaplan, K.: Nebezpečná bezpečnost. Státní bezpečnost 1948-1956. Brno 1999.

Kaplan K. - Paleček, P.: Komunistický režim a politické procesy v Československu. Brno 2001.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Kateřina Lozoviuková, Ph.D.

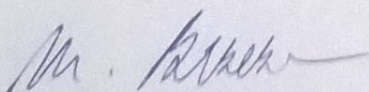
Katedra historie

Datum zadání bakalářské práce:

30. dubna 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

4. května 2015

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.

PhDr. Jaroslav Pažout, Ph.D.

vedoucí katedry

V Liberci dne 30. dubna 2014

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

První řadě bych chtěl nejvíce poděkovat Pavlovi Glombovi za ochotu zrealizovat se mnou rozhovory, které byly pro tuto práci velice důležité. Právě zaznamenání jeho výpovědí bylo jedním z hlavních cílů a on k němu přistoupil s jiskrou v oku, jak je mu vlastní. Je také namístě poděkovat Mgr. Kateřině Lozoviukové, Ph.D., která svými vědomostmi a zkušenostmi přispěla ke stávající odbornosti předložené práce, již vedla a musela tak prokázat množství trpělivosti vůči mně. Mimo těchto dvou klíčových osobností také děkuji Národnímu archivu v Praze a Archivu bezpečnostních složek v Praze, jejichž materiály se pro následující text staly stěžejními.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá osudem Pavla Glomba, který se v 50. letech 20. století stal politickým vězněm v Československu, kvůli jeho napojení na ilegální skupinu Blesk. Tato skupina, převážně složená z mladistvých skautů, se v zimě 1948 – 1949 zaměřila na tvorbu a šíření protikomunistických letáků v Praze, což vedlo k zatčení jejích členů v březnu 1949. Cílem této práce je doplnit soubor děl zpracovávajících výpovědi o politických procesech v Československu a také písemně zaznamenat životní osudy Pavla Glomba, spojené s jeho vězněním. K tomu jsou do kontrastu postaveny osudy dalších politických vězňů a také informace o zástupcích justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu, provázaných s případem Pavla Glomba.

Klíčová slova

50. léta 20. století, Československo, komunismus, politické procesy, politický vězeň, Pavel Glomb, Junák, skupina Blesk, Pankrác, Bory, Horní Bříza, Jáchymov, Pomocné technické prapory.

Annotation

This thesis deals with the fate of Pavel Glomb who in the 50s of the 20th century became a political prisoner in Czechoslovakia, because of his links to illegal group „Blesk“. This group, mostly made up of juveniles Scouts, in the winter of 1948 – 1949 focused on the creation and distribution of anticommunist pamphlets in Prague, which record the life story of Pavel Glomb, coupled with his imprisonment. In contrast, they are built on the fate of other political prisoners, as well as information on representatives of the judicial, investigation and security apparatus linked to the case of Pavel Glomb.

Key words

50th years of the 20th century, Czechoslovakia, communism, political processes, political prisoner, Pavel Glomb, Scouts („Junák“), a group of „Blesk“, Pankrác, Bory, Horní Bříza, Jáchymov, Auxiliary Technical Battalions.

Obsah

1 Seznam použitých zkratk.....	8
2 Úvod.....	10
3 Kritika pramenů.....	13
4 Kritika literatury.....	15
5 Politické procesy 50. let 20. století v Československu a cesta k nim.....	17
5.1 Procesy se členy Junáka.....	23
5.2 Procesy s mladistvými a letáková činnost.....	26
5.3 Illegální skupina Blesk.....	28
6 Politický vězeň Pavel Glomba.....	31
6.1 Život do roku 1945.....	31
6.2 Život od roku 1945 do zatčení.....	33
6.3 Zatčení, vyšetřování a soudní proces.....	37
6.4 Život za mřížemi (10. března 1949 – 24. ledna 1953).....	46
6.4.1 Pankrác (10. března – 2. července 1949).....	47
6.4.2 Bory (2. července 1949 – 1. března 1950).....	48
6.4.3 Horní Bříza (1. března 1950 – 31. července 1951).....	54
6.4.4 Jáchymovsko (31. července 1951 – 24. ledna 1953).....	60
6.5 Propuštění.....	72
7 Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba.....	76
7.1 Vyšetřovatel Dobroslav Horák.....	79
7.2 Příslušník SVS Vojtěch Kuneš.....	80
8 Život Pavla Glomba po propuštění.....	82
8.1 Pomocné technické prapory, Technické prapory a služba Pavla Glomba v nich.....	85
8.2 Konečně svoboda.....	92
8.3 Rehabilitace.....	93
9 Závěr.....	96
10 Seznam použitých pramenů a literatury.....	99
10.1 Prameny.....	99
10.1.1 Archivy.....	99
10.1.2 Orální historie.....	99
10.1.3 Tištěné prameny.....	99
10.1.4 Online dokumenty.....	100
10.1.5 Filmové dokumenty.....	100
10.2 Literatura.....	100
11 Seznam příloh.....	105

1 Seznam použitých zkratek

ABS	Archiv bezpečnostních složek
arch.	archivní
atd.	a tak dále
AV ČR	Akademie věd České republiky
č.	číslo
č.j.	číslo jednací
ČR	Česká republika
ČSR	Československá republika
Dr.	doktor
f.	fond
JZD	jednotná zemědělská družstva
JUDr.	doktor práv
Kčs	koruna československá
kol.	kolektiv
kpt.	kapitán
KSČ	Komunistická strana Československa
MV	Ministerstvo vnitra
NA	Národní archiv
např.	například
nar.	narozen
npor.	nadporučík
NTP	Tábory nucených prací
NZ	nápravné zařízení
OBZ	Obranné zpravodajství
OUN	Organizace ukrajinských nacionalistů
PČR	Parlament České republiky
por.	poručík
ppor.	podporučík
PTP	Pomocné technické prapory
PÚ	pracovní útvar
PÚP	pracovní útvar potrestaných

s.	stránka
Sb.	Sbírka zákonů
SNB	Sbor národní bezpečnosti
SOČ	středoškolská odborná činnost
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
StB	Státní bezpečnost
strážm.	strážmistr
SVS	Sbor vězeňské stráže
TNP	tábor nucených prací
TP	Technické prapory
tzv.	takzvaný
UPA	Ukrajinská povstalecká armáda
ÚV KSČ	Ústřední výbor Komunistické strany Československa
ZOB	Zemské odbory bezpečnosti

2 Úvod

Předložená práce se zabývá problematikou politických procesů v Československu v 50. letech 20. století. Toto téma je přiblíženo na osudu konkrétního politického vězně, Pavla Glomba, který byl zatčen se skupinou Blesk na začátku roku 1949. Zmíněný prožil několik let v řadě věznic a pracovních táborů, o čemž se tato práce snaží přinést ucelenou zprávu, provázanou s výpověďmi dalších účastníků a poznatky z odborné literatury. V textu je možné najít popis mezilidských vztahů v prostředí plném odsouzených za nejrůznější prohřešky, jenž se každý den setkávali s příslušníky sboru vězeňské stráže. Dále je zde vyobrazen vězeňský život a zázemí, připomenut kontext procesů v letech 1948 až 1954 a zdůrazněn dopad takové kauzy na mladého člověka.

Představovaná bakalářská práce je členěna do šesti hlavních kapitol a jejich sedmnácti podkapitol. Počáteční dvě kapitoly obsahují kritiku použitých pramenů a literatury, kapitola označená jako čtvrtá je zaměřena na politické procesy v 50. letech 20. století v Československu a dělí se na tři části. Ty se nazývají podle dominujících témat v nich: *Politické procesy se členy Junáka*, *Procesy s mladistvými a letáková činnost a Illegální skupina Blesk*. Tyto okruhy byly zdůrazněny kvůli napojení Pavla Glomba na skupinu Blesk, kterou převážně tvořili nezletilí skauti, operující s protikomunistickými letáky. Následující kapitola je pro tuto práci nejdůležitější, nese název *Politický vězeň Pavel Glomb*, obsahuje devět podkapitol a zabývá se hlavními tématy této práce. Její rámec je orientován na život jmenovaného před zatčením, dále na zatčení, vyšetřování, soudní proces a propuštění, ale také je v ní přiblížen průběh výkonu trestu ve věznicích i v pracovních táborech, kterými v tomto případě byly Pankrác, Bory, Horní Bříza, tábor XII a Barbora. Předposlední z páteřních kapitol je určena představitelům justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu, jenž se podařilo spojit s případem Pavla Glomba. Tato část je vymezena pro výpis jmen mužů, kteří jsou za daný proces a průběh výkonu trestu P. Glomba zodpovědní s tím, že zde jsou přímo zpracované personální složky dvou z nich, což umožňuje dokreslení celistvosti příběhu. Kapitola poslední pojednává o životě Pavla G. po propuštění, o jeho službě u Technických praporů a rehabilitaci, podle čehož je rozdělena na tři celky nižšího řádu.

K vytvoření výše uvedených částí práce proběhly dva rozhovory s Pavlem Glombem (první 24. září 2015 v Pikovicích, druhý 1. prosince 2015 v Praze), během kterých vznikly tři hlasové záznamy, dohromady trvající necelých pět hodin. Informace z nich získané byly

pro tento text doplněny přímými citacemi z práce *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 - 1954)*,¹ vzniklé v rámci Středoškolské odborné činnosti, kvůli které došlo v letech 2010 a 2011 ke třem rozhovorům se stejným pamětníkem. Mimo toho se uskutečnil ještě jeden rozhovor, a to s nejstarší dcerou Pavla Glomba, Evou Liškovou, dne 1. června 2016 v Pikovicích.

Velice podstatné pro představovanou práci také byly složky umístěné v archivech. Národní archiv poskytl záznamy Státního soudu a Státní prokuratury k procesu Glomb – Müllner Pavel a spol., Archiv bezpečnostních složek zase umožnil využití vyšetřovacího spisu k této kauze, dále personální spisy vyšetřovatele Dobroslava Horáka, příslušníka Sboru vězeňské stráže Vojtěcha Kuneše a samotného Pavla Glomba, jenž v roce 1948 působil u SNB. Mimo zmíněných zdrojů tato práce čerpala z odborné literatury, k čemuž lze jmenovat třeba díla Karla Kaplana či Jiřího Bílka.

Cílem bylo zaznamenat vzpomínky Pavla Glomba, srovnat je do smysluplné zprávy a propojit je s informacemi o době, místech i jiných lidských osudech, jež byly čerpány z odborné literatury a dalších zdrojů. Tím vznikl text, který umožňuje současným i budoucím generacím částečně poznat Pavla Glomba a zároveň doplňuje okruh děl, přinášejících pravdivé informace o politických procesech v nedávné historii České republiky. Tedy období upevňování moci v držení Komunistické strany Československa, což přineslo ukázkou zvučného totalitního režimu, k čemuž do jisté míry došlo kvůli zahraničním zásahům do samostatné československé politiky.

Kladl jsem důraz na zaznamenání a srozumitelné podání vzpomínek Pavla Glomba, kvůli tomu, že je mezi námi příbuzenské pouto, konkrétně se jedná o vztah prarodiče a vnuka. K výběru tohoto tématu došlo kvůli touze vytvořit pevný stavební kámen rodinné historie v písemné podobě, což umožňuje její studování a budoucí rozšiřování. Samotný tento text je druhým písemným dílem o politickém vězni Pavlovi Glombovi. Svého předchůdce² podstatně rozšiřuje a zároveň se o něho do jisté míry opírá.

Následující stránky pojednávají o stále živém tématu. Ač od roku 1948, kdy se komunisté v Československu chopili moci a rozpoutali svou totalitní vládu, uplynulo mnoho let, pamětníci těchto dnů stále žijí mezi námi. To zdůrazňuje mladost obnovené demokracie, kterou sice mnozí lidé, žijící na území bývalého Československa, považují za samozřejmost, ale o níž se naopak musí pečovat. Pětadvacet let je v kontextu délky

¹ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

² BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

existence státu na území dnešní České republiky opravdu velice málo, obzvláště vezmeme-li v úvahu válečné a teroristické problémy, které Evropou na počátku 21. století otřásají stále více a více. První Československé republice, jež trvala přibližně 20 let, se obrana demokratických hodnot nepodařila, snad bude první Česká republika v tomto boji úspěšnější. Navždy ale bude svázána jistou slabostí demokracie, která tak těžce čelí agresi, jak ze zahraničí, tak z vnitřních sfér států. Jak řekl politický vězeň a pozdější československý i český prezident Václav Havel: „*Přirozenou nevýhodou demokracie je, že těm, kdo to s ní myslí poctivě, nesmírně svazuje ruce, zatímco těm, kteří ji neberou vážně, dovoluje téměř vše.*“³

³ KUČERA, Vladimír: Sbohem nebo na shledanou, in: *ceskatelevize.cz* [online], [vid. 15. 6. 2016], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/nazory/1201336-sbohem-nebo-na-shledanou-roku-2011>.

3 Kritika pramenů

Nejpodstatnějším pramenem pro práci, jež si kladla za jeden z cílů seřadit a písemně zaznamenat etapu života Pavla Glomba v letech 1948-1954, bylo využití orální historie. K tomu s ním byly učiněny dva rozhovory v roce 2015 a jeden rozhovor s jeho dcerou Evou Liškovou. Mezi Pavlem Glombem, Evou Liškovou a autorem je přímý příbuzenský vztah, jelikož se jedná o otce, dceru a jejího syna, tedy vnuka hlavní postavy této bakalářské práce. To s sebou přineslo mnohá pozitiva, jelikož se rozhovory odehrávaly ve známém prostředí pro všechny strany, autor znal styl mluvy obou dotazovaných, byl předem seznámen s problematikou, ale i to, že všechny strany měly zájem na spolupráci, čímž byla jistota využití orální historie předem jistá. Příbuzenské pouto dále mohlo výpovědi ovlivnit v tom, že mohlo dojít k jisté úpravě příběhů, aby dědeček ve vnukových očích neklesl. Stejně tak je ale pravděpodobné, že tentýž faktor, pomohl pamětníkovi v pocitu klidu, který, při vzpomínání na padesátá léta, zajistil možnost jejich oživení a zaznamenání. V kontextu s orální historií použitou na nadcházejících stránkách, je potřeba připomenout, že pamětníkovi bylo v době zatčení 21 let, zatímco rozhovory proběhly o 66 let po těchto událostech, tedy v osmdesátém osmém roce života Pavla Glomba. Proto je nutné brát v potaz různé varianty zkreslení vzpomínek, jak z důvodů omezenosti lidské paměti, tak kvůli mnohým materiálům, s nimiž se Pavel Glomb setkal a jež jistě také ovlivnily jeho pohled na popisované situace.

Velice důležitými prameny pro konfrontaci poznatků z proběhlých rozhovorů, se staly archivní materiály, získané z Národního archivu a Archivu bezpečnostních složek, díky kterým autor využil spisy vyšetřovací, soudní i vězeňský, týkající se Pavla Glomba. Tyto složky byly klíčové pro rekonstruování daného politického procesu a dále se ukázaly nenahraditelné v rámci získání administrativních informací k událostem i místům, jež jsou popsány v předložené práci. Jejich značnou nevýhodou je ale nedůvěryhodnost některých zápisů vyšetřovatelů i příslušníků Sboru vězeňské stráže, jelikož ti se s vysokou pravděpodobností snažili pravdu buď pokřivit nebo rovnou zakrýt. Vedle těchto archivních materiálů autor použil personální spisy vyšetřovatele Dobroslava Horáka, příslušníka SVS Vojtěcha Kuneše a Pavla Glomba samotného. U těchto zdrojů zle předpokládat jejich pravdivost, která se ovšem ukázala být částečně upravena dobovou orientací na komunistický politický směr. To se odráží třeba ve skutečnosti zdůraznění kapitalistického útlaku na Vojtěcha Kuneše, jež tento politický nešvar údajně poznal kvůli tomu, že jeho

maminka pracovala u různých sedláků. Což bylo uvedeno jako jeden z podkladů pro pracovní ohodnocení zmíněného.

Dále autor využil písemně zpracovaných pramenů, kterými byly díla: *Se štítem na štítě*,⁴ *Lámání lilií*,⁵ *StB o sobě*,⁶ *Pod věží smrti*,⁷ *Zpráva o mém muži*⁸ a *Zadrátované slunce*.⁹ První dvě jsou zaměřené na problematiku procesů se skauty a přinášejí cenná svědectví celé řady přímých pamětníků, kteří vypovídají o lidských vztazích, zázemí, místech i pracovních povinnostech ve věznicích a táborech. Je však potřeba mít na zřeteli, že někteří, z uváděných lidí, měli osobní zájem ukázat sám sebe v lepším světle, což se mohlo odrazit na kvalitě vypovídající hodnoty jejich příběhů. Stejná problematika také ovlivňuje pohled na další prameny, jedinou výjimkou je kniha *StB o sobě*, kterou zpracoval historik Karel Kaplan.

⁴ LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: Nezradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2000, s.154, ISBN 80-238-5630-8.

⁵ KAHOUN, Karel: *Lámání lilií: vzpomínky jednoho skautíka*, 1. vyd. Praha, Ústav dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2006, ISBN 80-86621-24-3.

⁶ KAPLAN, Karel: *StB o sobě: výpověď vyšetřovatele Bohumila Doubka*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, ISBN 80-902885-8-8.

⁷ ŠEDIVÝ, František: *Pod věží smrti*, 4. vyd. Praha, Eva – Milan Nevole 2010, ISBN 978-80-904313-3-1.

⁸ SLÁNSKÁ, Josefa: *Zpráva o mém muži*, 1. vyd., Praha, Svoboda 1990, ISBN 80-205-0165-7.

⁹ BARTOŠ, Jan: *Zadrátované slunce: příběh mukla A023254*, Olomouc, Votobia 1998, ISBN 80-7198-338-1.

4 Kritika literatury

Použité prameny byly v rámci této bakalářské práce doplněny výsledky studia odborné literatury. K nejdůležitějším patří díla historika Karla Kaplana, která prostupují řadou okruhů, spojených s politickým děním v Československu v 50. letech 20. století. Jeho díla se zabývají událostmi okolo února 1948, fungováním Národní bezpečnosti i mnoha politickými procesy a celkově touto problematikou. Zde je možné jmenovat *Nekrvavou revoluci*,¹⁰ *Nebezpečnou bezpečnost*,¹¹ *Tajný prostor Jáchymov*¹² či *Tábory nucené práce v Československu v letech 1948 – 1954*.¹³

Podobně významným autorem pro představovaný text je historik Jiří Bílek, který se specializuje na otázky vojenství, z čehož byla využita literatura o Pomocných technických praporech.¹⁴ Tyto zdroje však, oproti Kaplanovi, byly využity pouze v jedné kapitole, která se týká života Pavla Glomba po propuštění. V rámci následující práce z nich autor vybral většinou jen všeobecné informace, jelikož P. Glomb byl účastníkem složek, jež PTP nahradily, a to Technických praporů. Zde navíc působil pouze necelý rok. Propojenost PTP a TP je však natolik vysoká, že Bílkovy texty jsou dostačující.

K získání materiálů o pracovnících tehdejší justice, kteří se zapojili do případu Pavla Glomba, posloužily první a druhý díl publikace Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, připravené od J. Vorla, A. Šimánkové a L. Babky.¹⁵ Na jejich stránkách lze najít větší či menší zmínky o justičních představitelích z let 1948-1953 a informace o Státním soudu se Státní prokuraturou, což byly dvě instituce zabývající se procesem politického vězně Pavla Glomba.

V následující práci je také využito citací ze *Zprávy o organizovaném násilí*¹⁶ od Viléma Hejla, v nichž lze najít stěžejní body po dokreslení celé řady pouhých zmínek Pavla Glomba o různých tématech. Vždy se ovšem jedná o informace doplňující popis

¹⁰ KAPLAN, Karel: *Nekrvavá revoluce*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1993, ISBN 80-204-0145-8.

¹¹ KAPLAN, Karel: *Nebezpečná bezpečnost: (státní bezpečnost 1948 – 1956)*, 1. vyd. Brno, Doplněk 1999, ISBN 80-7239-024-4.

¹² KAPLAN, Karel – PACL, Vladimír: *Tajný prostor Jáchymov*, České Budějovice, Actys 1993, ISBN 80-901234-2-2.

¹³ BÍLEK, Jiří – KAPLAN, Karel: *Pomocné technické prapory 1950 – 1954: Vznik, vývoj, organizace a činnost. Tábory nucené práce v Československu v letech 1948 – 1954*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství R 1992, ISBN 80-9011431-0-5.

¹⁴ Např. BÍLEK, Jiří: *Pomocné technické prapory: o jedné z forem zneužití armády k politické perzekuci*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování 2002, ISBN 80-902885-7-X.

¹⁵ Např. VOREL, Jaroslav – ŠIMÁNKOVÁ, Alena a kol.: *Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech: díl I.*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2003, ISBN 80-86621-03-0.

¹⁶ HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, ISBN 80-85207-01-X.

míst, lidských vztahů či činností ve vězeňských zařízeních, kterými byly Pankrác, Bory a Jáchymovská tábory. K přiblížení problematiky uranových dolů autor také využil dílo Tomáše Bursíka: *Přišli jsme na svět proto, aby nás pronásledovali*.

Politickými procesy v 50. letech 20. století a zpracováním jejich konkrétních kauz se na katedře historie Technické univerzity v Liberci dále zabývaly: Markéta Těthalová,¹⁷ Lucie Cidlinská,¹⁸ Hana Beranová,¹⁹ Eva Čechová,²⁰ či Tereza Střelečková.²¹

-
- ¹⁷ TĚTHALOVÁ, Markéta: *Fakta a mýty tzv. Kryslíčkovy teroristické skupiny*, Diplomová práce, Liberec 2014.
- ¹⁸ CIDLINSKÁ, Lucie: *Politické procesy 50. let – politický vězeň Čestmír Čejka*, Diplomová práce, Liberec 2011.
- ¹⁹ BERANOVÁ, Hana: *Ztraceni i zatraceni. Mimosoudní perzekuce na pozadí procesu „Modrý a spol.“*, Diplomová práce, Liberec 2012.
- ²⁰ ČECHOVÁ, Eva: *Politické procesy 50. Let – politický vězeň Jiří Málek*, Diplomová práce, Liberec 2010.
- ²¹ STŘELEČKOVÁ, Tereza: *Politické procesy padesátých let – kauza František Zahradka*, diplomová práce, Liberec 2009.

5 Politické procesy 50. let 20. století v Československu a cesta k nim

První polovina dvacátého století přinesla dvě světové války,²² které se do dějin zapsaly jako největší,²³ které lidská touha po moci dosud dokázala vyprodukovat. Jak mají války ve zvyku, došlo kvůli nim v mnoha státech k politickým, hospodářským a sociálním změnám. Tato práce se zabývá politickým procesem v 50. letech 20. století, je tedy zasazena do nejbližších let po konci druhé světové války, do období, kdy Komunistická strana Československa²⁴ agresivně upevňovala své vůdčí postavení ve státě.

Tato strana měla v poválečném Československu k politickým úspěchům velice dobře nakročeno, protože již od svého vzniku²⁵ patřila k voličsky oblíbeným stranám.²⁶ Navíc v důsledku války se komunistická vize lidem líbila ještě více, což vyvolalo rozsáhlé vstupy horlivých pracovníků do řad KSČ. Zde se tato skupina mísila s širokou základnu politiků,²⁷ kteří mohli operovat se zkušenostmi s komunistickou podobou státu a praktikami jeho vládnoucí strany. Mimo to se KSČ mohla opřít o vojenské zásluhy Rudé armády, tolika lidmi obdivované za její osvobození od německé nadvlády.

Úspěchu KSČ také pomohl vznik Národní fronty,²⁸ protože tím byla odstraněna celá řada možných politických protivníků a navíc v ní KSČ měla již od jejího vzniku vůdčí postavení.²⁹ Z mnoha důvodů tak KSČ zvítězila ve volbách v roce 1946 a to s 31,05 % voličů v celém Československu a komunisté získali (či si udrželi³⁰) do své moci řadu klíčových politických postů, například ministerstvo vnitra či ministerstvo informací, což jejich postavení ještě upevnilo.³¹

Mimo výše zmíněných bodů, důležitých pro umístění KSČ v čele politických stran v Československu, bylo podstatné, že se výrazně angažovala v retribučních procesech. Tím

²² První světová válka (28. 7. 1914 – 11. 11. 1918) a druhá světová válka (od 1. 9. 1939 do 8. 5. 1945 v Evropě a ve světě do 2. 9. 1945).

²³ Největší jak do počtu zemí, které do tohoto konfliktu byly zataženy, tak do počtu ztrát na lidských životech.

²⁴ Zkratkou KSČ.

²⁵ Dne 15. 5. 1921. Více viz NECHVÁTAL, Martin: *15. 5. 1921 založení KSČ: ve službách Kominterny*, 1. vyd. Praha, Havran 2002, ISBN 80-86515-13-3.

²⁶ Od svého vzniku se KSČ ve volbách umísťovala vždy na nejpřednějších místech. Více viz OLIVOVÁ, Věra: *Dějiny první republiky*, 2. vyd. Praha, Společnost Edvarda Beneše 2012, ISBN 978-80-86107-47-9.

²⁷ Např. Klement Gottwald, Rudolf Slánský a další.

²⁸ Koalice politických stran, kterým byla dovolena poválečná obnova. Více viz KAPLAN, Karel: *Nekrvavá revoluce*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1993, s.17-28, ISBN 80-204-0145-8.

²⁹ KAPLAN, Karel: *Nekrvavá revoluce*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1993, s.17-28, ISBN 80-204-0145-8.

³⁰ KSČ měla důležitou roli ve vládě již od dubna 1945 (Košická vláda). Tato vláda vydala 5. 4. 1945 tzv. Košický vládní program. Více viz Košický vládní program, in: *totalita.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.totalita.cz/vysvetlivky/kvp.php>.

³¹ KOCIAN, Jiří – SMETANA, Vít a kolektiv: *Květnové volby 1946 – volby osudové?: Československo před bouří*, 1. vyd. Praha, Euroslavica 2014, s.42, ISBN 80-87825-09-9.

si u veřejnosti získávala cenné body a sama si trénovala své zástupce ve vyšetřovacích komisích. To lze potvrdit slovy Tomáše Staňka, který píše: „*Vliv komunistů* (byl během retribuice) *více než patrný, jelikož měli obsazenou většinu bezpečnostních referentů národních výborů (správních komisí).*“³²

Dalším cenným místem, kde měli komunisté výrazné zastoupení, bylo Obranné zpravodajství,³³ v těch časech nejdůležitější zpravodajská služba v republice.³⁴ Během branné pohotovosti, tedy do konce roku 1945, získala OBZ výsadní postavení a její zaměstnanci, vedení pplk. Bedřichem Reicinem, mimořádné pravomoci. Mnozí z nich měli (stejně jako on) častý kontakt se sovětskými (komunistickými) zpravodajci.³⁵

Své ovšem udělalo především to, že se KSČ nebála porušovat pravidla, o čemž Klement Gottwald otevřeně mluvil i před volbami 1946, kdy řekl, že: „*I kdyby se mělo stát, že by KSČ nedocílila příznivého výsledku, bude i pak mít vždy dělnická třída v rukou dostatečné prostředky, zbraně a způsoby, jak korigovat prosté mechanické hlasování, při kterém by rozhodovaly živly reakční a sabotérské.*“³⁶

V neposlední řadě KSČ ovlivňovala mínění společnosti svou kvalitní propagandou, kdy sama sebe vyzdvihovala a ostatní politické strany pošpiňovala. Tím vystavovala své protivníky tlaku, s nímž si často nevěděli rady, což lze sledovat na provokacích namířených proti Demokratické straně Slovenska v roce 1947,³⁷ při tzv. Mostecké aféře³⁸ či při tzv. Balíčkové aféře.³⁹ To jsou ukázky tvrdého boje, při kterém bylo využíváno příslušníků Sboru národní bezpečnosti⁴⁰ a hlavně pak její části známé jako Státní bezpečnost.⁴¹ Také v těchto složkách měla KSČ své stoupence, takže se začaly množit případy sledování nekomunistických ministrů a dokonce i zákroky bezpečnosti proti některým členům

³² STANĚK, Tomáš: *Retribuční vězni v Českých zemích: 1945 – 1955*, 1. vyd. Opava, Slezské zemské muzeum 2003, s.16, ISBN 80-86224-33-3.

³³ Zkratkou OBZ.

³⁴ Více viz HANZLÍK, František: *Vojenské obranné zpravodajství v zápasu o politickou moc: 1945 – 1950*, 1. vyd. Praha, Themis 2003, ISBN 80-7312-028-3.

³⁵ STANĚK, Tomáš: *Retribuční vězni v Českých zemích: 1945 – 1955*, 1. vyd. Opava, Slezské zemské muzeum 2003, s.13, ISBN 80-86224-33-3.

³⁶ HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, s.18, ISBN 80-85207-01-X.

³⁷ Tato strana také byla obviněna z protistátních aktivit. K tomu došlo hlavně kvůli tomu, že se jednalo o stranu, která měla na Slovensku velký vliv a byla pro KSČ nebezpečná. Více viz KAPLAN, Karel: *Pět kapitol o únoru*, 1. vyd. Brno, DOPLNĚK 1997, ISBN 80-85765-73-X.

³⁸ Cílem bylo spojit Národně socialistickou stranu s pokusem o státní převrat. Více viz Mostecká aféra, in: *totalita.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: http://www.totalita.cz/vysvetlivky/a_most.php. Či KAPLAN, Karel: *Nekrvavá revoluce*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1993, s.85-95, ISBN 80-204-0145-8.

³⁹ Také tzv. Krčmáňská aféra. Pokus o atentáty na ministry Petra Zenkla, Jana Masaryka a Prokopa Drtinu. Více viz KAPLAN, Karel: *Pět kapitol o únoru*, 1. vyd. Brno, DOPLNĚK 1997, ISBN 80-85765-73-X.

⁴⁰ Zkratkou SNB.

⁴¹ Zkratkou StB.

nekomunistických stran za jejich projevy na veřejnosti.⁴²

Tak kráčelo Československo k mezníku, který se nakonec udál v únoru 1948.⁴³ Následné události v Československu,⁴⁴ jež přišly po tomto převratu a sestavení „komunistické“⁴⁵ vlády, se již nadobro odchyly od demokratického politického směru. KSČ si tedy uchvátila moc a v následujících letech mohla beztrápně rozpoutat své snahy pro její udržení.

Politické procesy měly odstraňovat nepřátelé stávající i zároveň preventivně zavražďovat. V první řadě bylo potřeba odstranit nekomunistické politiky a nejlépe i šokovat jejich hanebností. To zajistilo oslabení politické konkurence a ještě k tomu se KSČ postavila do světla zachránce celé republiky, čímž si legitimizovala události z února 1948 a následné de facto monopolní převzetí moci. Z těchto procesů je třeba jmenovat ten nejznámější, tedy proces s Miladou Horákovou a spol.⁴⁶ V něm byli popraveni čtyři lidé a navazovaly na něj další kauzy,⁴⁷ ve kterých také zazněly rozsudky smrti. Přitom, podle vzpomínek Marie Švermové, chtěla Milada Horáková po svém návratu z Terezína vstoupit do KSČ.⁴⁸ Tak vrtkavé jsou lidské osudy.

Mimo nekomunistů angažovaných v politice bylo také potřeba odstranit lidi, kteří by mohli narušovat poslušnost bezpečnostních složek ve službách KSČ. Proto proběhly čistky, jak v celé SNB, tak i v armádě, protože právě tyto složky jsou vždy pro ovládnutí moci nedemokratickým (totalitním) způsobem ve státě klíčové. Co se SNB týká, na početních stavech se čistky záporně neprojevily, protože v jejich důsledku a také kvůli potřebě sledovat více lidí či objektů, došlo k velké náborové vlně nových (pro KSČ důvěryhodných) členů, čímž docházelo k nárůstu počtu příslušníků SNB a to až do roku 1954. Jako příklad lze uvést poznatek Karla Kaplana, že již v červnu 1948 bylo od února z

⁴² HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, s.51, ISBN 80-85207-01-X.

⁴³ Únor 1948 je známý pro komunistický převrat v Československu, kdy 25. 2. přijal prezident Beneš demisi některých nekomunistických ministrů a sestavením nové vlády byl pověřen Klement Gottwald. Více viz KAPLAN, Karel: *Pět kapitol o únoru*, 1. vyd. Brno, DOPLNĚK 1997, ISBN 80-85765-73-X. K tomuto tématu se také vztahuje televizní pořad SOUKUP, Jan: Únorové variace, in: *ceskatelevize.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10174631979-unorove-variace/>.

⁴⁴ Volby 1948, nová ústava z téhož roku či nástup Klementa Gottwalda na post prezidenta republiky.

⁴⁵ Vládu, vzniklou po únoru 1948, vedl Klement Gottwald a KSČ v něm měla výsadní postavení, ale stále v ní byly i nekomunističtí představitelé.

⁴⁶ Více viz KAPLAN, Karel: *Největší politický proces: M. Horáková a spol.*, 1. vyd. Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 1995, ISBN 80-58270-48-X.

⁴⁷ Počet obžalovaných, spojených s Miladou Horákovou a spol., tak byl 639 osob. Z toho celkově padlo 10 rozsudků smrti. Více viz tamtéž či viz HALADOVÁ, Olga: I po šedesáti letech je odkaz Milady Horákové stále živý, in: *mocr.army.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/od-popravy-milady-horakove-uplynulo-sedesat-let-jeji-pamatku-si-pripomneli-i-zastupci-ministerstva-obrany-43541/>.

⁴⁸ BARTOŠEK, Karel: *Český vězeň: svědectví politických vězeňkyň a vězňů let padesátých, šedesátých a sedmdesátých*, 1. vyd. Praha, Paseka 2001, s.55, ISBN 80-7185-363-1.

SNB propuštěno 3200 příslušníků (a největší dopad měly čistky na StB), zvýšil se počet členů StB do února 1949 na 4351, což byl od prosince 1947 téměř dvojnásobek.⁴⁹ Změny se ovšem projeví na kvalitě pracovníků, u kterých teprve muselo dojít k jejich vyškolení a získání praxe. Pro KSČ však bylo důležité, že byli oddaní straně.⁵⁰

Protože stejnou loajalitu potřebovala i u armády, došlo také na politické procesy s jejími představiteli a k celkové proměně důstojnického sboru. Zde je nejznámějším případem proces s generálem Píkou,⁵¹ obviněného z velezrady.⁵²

Armáda je velice důležitá složka státu, proto lze pochopit, že KSČ ve snaze udržet si svou moc, přistoupila k čistkám v ní a v šíření atmosféry strachu. Ovšem s tím se nespokojili. Podezřelými se rázem stali úplně všichni lidé, kteří měli nějaké kontakty se zahraničím, jichž, s přihlédnutím na emigraci za druhé světové války (ale i v letech vlády KSČ) nebylo málo. Znovu to nebyl pouhý obranný prvek, který měl chránit stát před ztrátou informací, ale byla to i další forma prevence (jako pohraniční prohlídky či hrozící tresty), která odrazovala případné emigranty od útěku.⁵³

Dále probíhaly politické procesy se zemědělci a s duchovními.⁵⁴ Bohatí zemědělci nebyli odstraňováni pouze kvůli jejich majetku, ale také proto, že lidé na vesnicích k nim často chovali velikou úctu a hrozilo, že by kdejaký sedlák měl příliš velikou moc. Ovšem politická perzekuce se nedotkla pouze těch bohatých, ale téměř všech. Vstupy do JZD⁵⁵ se stát více blížil k plánovanému hospodářství, jež mělo vést k prosperujícím zítřkům. Jak ukázaly pozdější roky, nevedlo.

Ještě větší slovo ve společnosti na venkově než bohatí statkáři, měli duchovní, kteří

⁴⁹ KAPLAN, Karel: *Nebezpečná bezpečnost: (státní bezpečnost 1948 – 1956)*, 1. vyd. Brno, Doplněk 1999, s.8-11, ISBN 80-7239-024-4.

⁵⁰ K tomuto tématu se také vztahuje televizní pořad Nikomu jsem neublížil, in: *ceskatelevize.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10267494987-nikomusjemneublizil/>.

⁵¹ Více viz VÁHALA, Rastislav: *Smrt generála*, 1. vyd. Praha, Melantrich 1992, ISBN 80-7023-124-6.

⁵² Josefa Slánská (žena Rudolfa Slánského) ve svém rozhovoru s Karlem Bartoškem o tomto procesu a o procesu s Miladou Horákovou řekla: „*Tehdejší zdůvodňování se mi zdálo pravdivé, a hlavně jsem vůbec netušila, jaké metody se používají při výsleších zatčených. Jedna z mála věcí, které mohu o Gottwaldovi říci, je tato: Jednou k nám přišel a doslova plakal, že na něho naléhají, aby už schválil rozsudek nad generálem Píkou, že se mu do toho nechce (...). Za několik dní potom Gottwald jako prezident rozsudek smrti schválil.*“ Viz BARTOŠEK, Karel: *Český vězeň: svědectví politických vězeňkyň a vězňů let padesátých, šedesátých a sedmdesátých*, 1. vyd. Praha, Paseka 2001, s.137, ISBN 80-7185-363-1.

⁵³ Více o pohraničních složkách a úmrtích na hranicích viz PULEC, Martin: *Organizace a činnost pohraničních ozbrojených složek: Seznamy osob usmrčených na státních hranicích 1945 – 1989*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2006, ISBN 80-86621-18-9.

⁵⁴ Více viz KAPLAN, Karel: *Nekrvavá revoluce*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1993, ISBN 80-204-0145-8.

⁵⁵ Jednotná zemědělská družstva, která jsou spojená s kolektivizací zemědělství v Československu. Vznikla, přestože ještě před volbami 1946 KSČ propagovala, že u nás kolchozy nikdy nebudou a že se drobným živnostníkům dostane podpory v podnikání. Viz BURSÍK, Tomáš: *Přišli jsme na svět proto, aby nás pronásledovali: trestanecké pracovní tábory při uranových dolech v letech 1949 – 1961*, Praha, Ústav pro studium totalitních režimů 2009, s.18, ISBN 978-80-87211-22-9.

mimo toho disponovali kontakty na zahraničí. Není tedy divu, že se KSČ pustila do boje s představiteli církví na Československém území. Známy jsou například akce K⁵⁶ či proces s farářem Toufarem.⁵⁷ Duchovní se tak stali další poměrně početnou skupinou trestanců, nacházejících se, za komunistické éry, v československých věznicích (pro příklad Dominik Duka, jenž byl odsouzen v roce 1981⁵⁸).

V padesátých letech dokonce začala KSČ „požírat“ sama sebe, kvůli hledání nepřítelů ve vlastních řadách. Lidé, kteří stáli u zrodu politických procesů, aby zajistili straně moc, byli touto stranou politicky zdiskreditováni, posláni do vězení a někteří i zabití. K nejznámějším z těchto procesů patří proces s Rudolfem Slánským a spol.,⁵⁹ jenž se uskutečnil v důsledku hledání československého Rajka⁶⁰, čemuž jen těsně unikl třeba Václav Nosek.⁶¹ Politické procesy se ale opravdu dotkly široké řady komunistických politiků (např. M. Švermová,⁶² L. Kopřiva,⁶³ či R. Barák⁶⁴), takže si po mnoho let téměř nikdo z nich nemohl být jistý dlouhodobým působením ve funkci, kterou zastával.⁶⁵ Zajímavostí je, že většina z nich naprosto věrně sloužila straně, odhodlaně pomáhala likvidovat své předchůdce a svůj pád si uvědomila až velice pozdě. To dokládá i rozhovor K. Bartoška s M. Švermovou, spolupracovnicí R. Slánského a sestrou Karla Švába,⁶⁶ jenž nese název: „Teprve náš proces mi otevřel oči“.⁶⁷

⁵⁶ Došlo k likvidaci klášterů a rušení mužských katolických řádů.

⁵⁷ Číhošťský zázrak – v kostelíku v Číhošti se prý pohnul kříž. Farář Toufar zemřel na následky vyslýchání. Více viz KAPLAN, Karel: *Nekrvavá revoluce*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1993, ISBN 80-204-0145-8 či DOLEŽAL, Miloš: *Krok do tmavé noci: příběhy faráře Josefa Toufara, jeho vraha a číhošťského zázraku*, 1. vyd. Praha, Nezávislý podmelechovský spolek, z. s. 2015, ISBN 978-80-260-9125-7.

⁵⁸ Dne 13. února 2010 byl Svatým otcem Benediktem XVI. jmenován 36. arcibiskupem pražským. Viz Dominik kardinál Duka – životopis, in: *dominikduka.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.dominikduka.cz/zivotopis/>.

⁵⁹ Více viz UTITZ, Bedřich: *Neuzavřená kapitola: Politické procesy padesátých let*, 1. vyd. Praha, Lidové nakladatelství 1990, ISBN 80-7022-091-0 či SLÁNSKÁ, Josefa: *Zpráva o mém muži*, 1. vy., Praha, Svoboda 1990, ISBN 80-205-0165-7.

⁶⁰ László Rajko – více viz KAPLAN, Karel: *Nebezpečná bezpečnost: (státní bezpečnost 1948 – 1956)*, 1. vyd. Brno, Doplněk 1999, s.27, ISBN 80-7239-024-4.

⁶¹ Václav Nosek – komunistický politik, ministr vnitra (1945-1953). Více viz KAPLAN, Karel: *Nekrvavá revoluce*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1993, ISBN 80-204-0145-8.

⁶² Marie Švermová – vdova po Janovi Švermovi, setra Karla Švába, spolupracovnice R. Slánského. Viz BARTOŠEK, Karel: *Český vězeň: svědectví politických vězeňkyň a vězňů let padesátých, šedesátých a sedmdesátých*, 1. vyd. Praha, Paseka 2001, ISBN 80-7185-363-1.

⁶³ Ladislav Kopřiva – komunistický politik, ministr národní bezpečnosti (1950-1952). Více viz KAPLAN, Karel: *Nebezpečná bezpečnost: (státní bezpečnost 1948 – 1956)*, 1. vyd. Brno, Doplněk 1999, ISBN 80-7239-024-4.

⁶⁴ Rudolf Barák – komunistický politik, ministr vnitra (1953-1961). Více viz KAPLAN, Karel: *Nekrvavá revoluce*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1993, ISBN 80-204-0145-8.

⁶⁵ Více viz KAPLAN, Karel: *Nekrvavá revoluce*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1993, s. 33-50, ISBN 80-204-0145-8.

⁶⁶ Karel Šváb – komunistický politik, náměstek ministra národní bezpečnosti, popraven v procesu s R. Slánským. Viz KAPLAN, Karel: *Nekrvavá revoluce*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1993, ISBN 80-204-0145-8.

⁶⁷ Viz BARTOŠEK, Karel: *Český vězeň: svědectví politických vězeňkyň a vězňů let padesátých, šedesátých a sedmdesátých*, 1. vyd. Praha, Paseka 2001, s.137, ISBN 80-7185-363-1.

Mimo výše uvedených skupin, na které politické procesy v době vlády KSČ výrazně dopadly, existovalo mnoho dalších, jež čelily stejné zvlí. Pro tuto práci jsou ale nejzásadnější kauzy vedené proti letákové činnosti, proti mladistvým a proti skautům, jimž se věnují následující podkapitoly. Pavel Glomb byl totiž odsouzen kvůli jeho vazbě na skupinu mladistvých skautů, kteří po Praze vyvěšovali protikomunistické letáky.

Řada lidí, odsouzených za politickou činnost po roce 1948, byla postihnuta na základě zákona na ochranu republiky,⁶⁸ který byl o několik dní po jeho vzniku doplněn zákonem o pracovních táborech,⁶⁹ jenž stanovoval, kteří lidé do táborů nucené práce⁷⁰ budou posláni. Společně se tak staly legalizovanou cestou k politické perzekuci v Československu a daly právní základ běžným procesům i tzv. monstrprocesům.⁷¹ Tyto kauzy byly projednávány u Státního soudu.⁷²

Celkový počet lidí, politicky postižených za vlády Komunistické strany Československa je natolik vysoký, že jej nejde přesně určit.⁷³ Nejedná se totiž pouze o lidi, kteří byli odsouzeni, ale také o ty, na které byl vyvíjen politický nátlak mimosoudní cestou (například nucené vstupy do JZD). K představě širokého spektra možných pracovníků v TNP jistě pomohou směrnice vydané v prosinci 1949. Ty vymezovaly osoby, které měly být zařazeny do TNP a členily je do několika skupin:

„1. osoby vyhýbající se práci (např. tuláci, opilci),

2. osoby ohrožující hospodářský život, zvláště zásobování (např. nepoctiví obchodníci a národní správci),

3. osoby odsouzené podle zákona na ochranu republiky a hospodářství, proti černému trhu a po odpykání řádného trestu,

⁶⁸ Zákon č. 231/1948 Sb.

⁶⁹ Zákon č. 247/1948 Sb.

⁷⁰ Zkratkou TNP.

⁷¹ Tento typ procesů se používal, když se jednalo o veřejnosti sledované nebo veřejnosti ukazované procesy. Všechno bylo předem připravené a naplánované. Obžalované nepustili před soud před tím, dokud si nebyli opravdu jisti, že budou říkat přesně naučené odpovědi na přesně určené otázky, přičemž většina obvinění byla vykonstruována. Úkolem těchto procesů bylo ukázat společnosti špatnost obviněných v takové míře, aby všechny šokovala a přesvědčila je, že když se tito lidé potrestají, zase ubude lidí, kteří československé společnosti házejí klacky pod nohy a brání příchodu tolik vytoužených, světlých zítřků. Tyto procesy také stavěly své strůjce do pozice lidí, kteří napravují špatnosti svých předchůdců a uvádějí tak vchod přání lidu. Více viz KAPLAN, Karel – PALEČEK, Pavel: *Komunistický režim a politické procesy v Československu*, 1. vyd. Brno, Barrister & Principal 2001, ISBN 80-85947-75-7.

⁷² Ten vznikl zákonem č. 232/1948 Sb.

⁷³ Přesto lze jako příklad uvést počty a struktury trestů uložených mezi lety 1948 až 1989, které byly v roce 1990 rehabilitovány podle § 2 zák. č. 119/90 Sb. Mezi nimi je 148 vykonaných trestů smrti, 42 uložených trestů smrti, 205486 nepodmíněných trestů odnětí svobody, 43897 podmíněných trestů odnětí svobody, 4373 jiných trestů, 1686 neuložených trestů, 5001 propadnutí věci, 80261 propadnutí majetku a 51944 peněžitých trestů. Viz GEBAUER, František – KAPLAN, Karel a kol.: *Soudní perzekuce politické povahy v Československu 1948-1989: Statistický přehled*, Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 1993, s.223-231, ISBN 80-8570-24-2.

4. osoby odsouzené za správní přestupky,

5. osoby ohrožující lidově demokratické zřízení včetně těch, které zesměšňují a kritizují režim, vychvalují kapitalistický řád, pomáhají šířit nepravdivé zprávy, osoby, které před válkou zastávaly vedoucí místa v hospodářském a politickém životě, nebo mají bezpracné důchody,

6. osoby, které v bodech 1 – 5 umožňují činnost jiným.“⁷⁴

Ať už máme na první dvě skupiny jakýkoliv názor, skupina třetí a hlavně ta pátá potvrzují, že touto cestou byli lidé politicky perzekuováni. K tomu došlo i přesto, že ještě před přijetím zákona o táborech nucené práce zastával například Antonín Zápotocký⁷⁵ názor, že práce by neměla být trestem, ale naopak, že by pracovní tábory měly k práci vychovávat.⁷⁶

5.1 Procesy se členy Junáka

Junák, tedy organizace československých (dnes českých) skautů a skautek, jež byla založena v roce 1914, do současnosti čelila třem politickým zákazům její činnosti. Po obnově v květnu 1945 se Junák rychle rozrostl a to na čtvrt milionu členů.⁷⁷ V jeho řadách stanuli lidé, kteří byli schopní odporovat německé nadvládě a také mladí, kteří obdivovali činnost, do nedávna ilegálních, skautů a byli připraveni kráčet v jejich stopách.⁷⁸

V Junáku se tak seskupili lidé, které spojovala touha po dobrodružství. Ti byli v rámci skautských hodnot vedeni k demokratickým myšlenkám, což u řady z nich vyvolalo odpor k akcím KSČ. Skauti navíc měli zkušenosti se šiframi, mapami, přežíváním v přírodě, bojovými hrami a také s kvalitním organizačním systémem menších i větších skupin. Proto se právě Junák stal výživným podhoubím pro antikomunistický odpor, což vedlo k dalšímu zakazu⁷⁹ a pronásledování jeho členů. Někteří skauti byli zatýkáni i za

⁷⁴ BÍLEK, Jiří – KAPLAN, Karel: *Pomocné technické prapory 1950 – 1954: Vznik, vývoj, organizace a činnost. Tábory nucené práce v Československu v letech 1948 – 1954*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství R 1992, s.85-86, ISBN 80-9011431-0-5.

⁷⁵ Antonín Zápotocký – komunistický politik, prezident republiky (1953-1957).

⁷⁶ BÍLEK, Jiří – KAPLAN, Karel: *Pomocné technické prapory 1950 – 1954: Vznik, vývoj, organizace a činnost. Tábory nucené práce v Československu v letech 1948 – 1954*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství R 1992, s.85, ISBN 80-9011431-0-5.

⁷⁷ Viz Skauting – historie, in: *skaut.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.skaut.cz/skauting/o-skautingu/historie>.

⁷⁸ K tomuto tématu se také vztahuje televizní pořad *Skaut, postrach totalit*, in: *ceskatelevize.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10150778447-historie-cs/210452801400031>.

⁷⁹ Junák byl sice v roce 1948 začleněn do Svazu mládeže a 1. ledna 1950 byl dokonce zrušen úplně, viz

pouhé členství či předávání skautských myšlenek mladým příznivcům.⁸⁰

Jiří Zachariáš napsal: „*Výhodnocením úvodní části svazku Junák, jsme došli k překvapivému zjištění, že skautská organizace byla sledovanou organizací státně bezpečnostními složkami (ZOB) již od roku 1945.*“⁸¹

Různými způsoby perzekuovaných skautů bylo mnoho⁸² a bohužel celkové číslo zřejmě nebude nikdy známo, protože příslušní StB nemuseli tyto vyšetřované označit za skauty, jelikož je vyšetřovali pro něco jiného a jejich vazby na Junák úplně přehlédli.⁸³ Přesto se Karlu Lešanovskému podařilo zaznamenat jména a osudy tolika z nich, aby si každý mohl udělat alespoň přibližnou představu o dopadu komunistické zvěle na členy Junáka.⁸⁴

K největším soudním kauzám se skauty patří proces s tzv. ilegálním ústředím Junák nebo-li proces s Karlem Průchou a spol.,⁸⁵ dále došlo například k procesům s dr. Jaroslavem Borkovcem a spol.,⁸⁶ s českobudějovickými rovery,⁸⁷ se skupinou STO,⁸⁸ s Lubomírem Školoudem a spol.,⁸⁹ s tišnovskými katolickými skauty,⁹⁰ s dr. Pavlem Křivským a spol.,⁹¹ s Oldřichem Rottenbornem a spol.,⁹² se skupinou SODAN,⁹³ s

BŘICHÁČEK, Václav: *Skautskou stezkou*, 1. vyd. Praha, Junák 1998, s.375, ISBN 80-86109-07-0.

⁸⁰ Např. Karel Kahoun, zatčený v roce 1957. Více viz KAHOUN, Karel: *Lámání lilii: vzpomínky jednoho skautika*, 1. vyd. Praha, Ústav dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2006, ISBN 80-86621-24-3.

⁸¹ ZACHARIÁŠ, Jiří: *Soudní proces s tzv. Ilegálním ústředím Junáka: aneb Karel Průcha a spol. (1952)*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2005, s.10, ISBN 80-86621-12-X.

⁸² O této problematice také píše VEBER, Václav: *Třetí odboj: ČSR v letech 1948-1953*, 1. vyd. Pardubice, Univerzita Pardubice 2014, ISBN 978-80-7395-786-5.

⁸³ Jako např. v případě skupiny Blesk. Více viz kapitola *Ilegální skupina Blesk*.

⁸⁴ Viz LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: Nezradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2000, ISBN 80-238-5630-8.

⁸⁵ K tomuto procesu došlo v roce 1952. Více viz ZACHARIÁŠ, Jiří: *Soudní proces s tzv. Ilegálním ústředím Junáka: aneb Karel Průcha a spol. (1952)*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2005, ISBN 80-86621-12-X.

⁸⁶ Květen 1949. Skupina skautů napojená na pokus o státní převrat. Většinu jejich členů se podařilo utajit, přesto byli odsouzeni např. Dagmar Skálová, František Falerski či Jiří Navrátil. Více viz LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: Nezradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2000, s.112-113, ISBN 80-238-5630-8.

⁸⁷ Září 1949. V této skupině působil také František Zahradka, který se specializoval na převádění přes státní hranice. Více viz LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: Nezradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2000, s.34-39, ISBN 80-238-5630-8.

⁸⁸ Rok 1950. Slovenská tajná ochrana. Více viz LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: Nezradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2000, s.34-39, ISBN 80-238-5630-8.

⁸⁹ Březen 1951. Více viz LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: Nezradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2000, s.34-39, ISBN 80-238-5630-8.

⁹⁰ Červen 1952. Členové Vlastimil Železný a Alois Pokorný byli popraveni 18. 12. 1952. Více viz LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: Nezradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2000, s.34-39, ISBN 80-238-5630-8.

⁹¹ Říjen 1952. Více viz LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: Nezradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2000, s.34-39, ISBN 80-238-5630-8.

⁹² Březen až duben 1953. Více viz tamtéž s.34-39.

⁹³ Březen 1954. Více viz tamtéž.

Jaromírem Nezdařilem a spol.,⁹⁴ se skupinami Křen,⁹⁵ Šeřík,⁹⁶ Junák⁹⁷ či s odbojovou skupinou Jizerka⁹⁸ a mnohými dalšími. Důležité je také zmínit skauty, kteří byli za své činy popraveni, mezi ně patří Jiří Hejna,⁹⁹ Ailos Pokorný¹⁰⁰ (ten však byl popraven hlavně za to, že při své odbojové činnosti zastřelil příslušníka StB), dalšími popravenými skauty byli Boris Volek¹⁰¹ či Vladivoj Tomek.¹⁰²

I přes jejich osudy (a mnohých dalších) se velké množství československých skautů nezaleklo komunistického bezpečnostně-justičního aparátu dál působilo v ilegalitě, k čemuž patří i převádění přes střežené hranice¹⁰³ či udržování existence skautských oddílů. Je ovšem důležité také uvést, že také mezi členy Junáka bylo mnoho těch, kterým se myšlenky komunismu líbily či těch, kteří spolupracovali s StB pod tíhou nátlaku. Tudíž ani v této společnosti lidí nemohla panovat úplná důvěra.

O to zajímavější je, že se skauting dokonce prosadil i ve věznicích a v pracovních táborech, kde nadále spojoval lidi a dodával jim určitý pocit vzdoru a naděje, ač se z dřívějších dob nemuseli znát a riskovali, že by na spojení s tímto zakázaným hnutím mohli doplatit. Známou je družina Teplička,¹⁰⁴ existovaly však i další.

Ovšem ne všichni zadržení skauti, kterým byla odňata svoboda, skončili ve věznicích či v pracovních táborech. Mimo těchto zařízení totiž také existovaly ústavy pro mladistvé a obzvláště v řadách skautů bylo nezletilých mnoho. Pro příklad lze uvést procesy Stříteský a

⁹⁴ Prosinec 1954. Více viz tamtéž.

⁹⁵ Působící v brněnském kraji. Sabotáže na JZD a práce s protistátními letáky. Více viz tamtéž.

⁹⁶ Soustředování špiónážních zpráv a vytvoření seznamu členů KSČ k potrestání. Více viz tamtéž.

⁹⁷ Terorizování členů KSČ v okrese Bílovec. Dokonce se i pokusili o vraždu funkcionáře lidosprávy. Více viz tamtéž.

⁹⁸ Skupina železnobrodských skautů, kteří se v Jizerských horách připravovali na státní převrat. StB se o nich však dozvěděla a došlo k zatčení, během kterého zemřeli Jiří Haba a Tomáš Hübner. Více viz ŠANTORA, Roman: *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let skautingu*, 1. vyd. Praha, Junák – TDC a Mladá Fronta 2012, s.158-175, ISBN 978-80-86825-72-4.

⁹⁹ Jiří Hejna – pracovník americké výzvědné služby, který se vrátil do Československa, aby vybudoval síť informátorů v severních Čechách. Ve svých 21 letech umíral na oprátce 12 minut. Více viz tamtéž.

¹⁰⁰ Alois Pokorný – byl členem skupiny, která rozmnožovala protistátní letáky. Při potyčce však s Vlastimilem Železným zastřelili infiltrovaného agenta StB. Více viz tamtéž.

¹⁰¹ Boris Volek – zatčen za špiónážní činnost se skupinou skautů a studentů. V táboře v Horním Slavkově se pokusil o hromadný útěk, ale byl zadržen a odsouzen k trestu smrti. Více viz tamtéž.

¹⁰² Vladivoj Tomek – člen odbojové organizace v Praze, která se zapojila do letákových akcí a poté si i opatřila zbraně. 16. 12. 1952 přepadli vojenskou hlídku a jeden voják byl zabit a další těžce raněn. K zatčení došlo teprve po sedmi letech. Více viz tamtéž.

¹⁰³ Např. František Zahrádka, zadržený v roce 1949 a odsouzen na 20 let. Více viz tamtéž či STŘELEČKOVÁ, Tereza: *Politické procesy padesátých let – kauza František Zahrádka*, diplomová práce, Liberec 2009.

¹⁰⁴ Tato družina vznikla v táboře XII v Horním Slavkově, kde byl ve stejné době také Pavel Glomb. Její členové nosili na krku lilii vyřezanou z kartáčku na zuby. Více viz ŠANTORA, Roman: *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let skautingu*, 1. vyd. Praha, Junák – TDC a Mladá Fronta 2012, s.158-175, ISBN 978-80-86825-72-4.

spol.,¹⁰⁵ se skupinou Jana Masaryka¹⁰⁶ či se skupinou Blesk.¹⁰⁷

5.2 Procesy s mladistvými a letáková činnost

Mnozí odsouzení v politických procesech v 50. letech 20. století v Československu byli mladiství. Právě u nich se nejvíce objevuje průsečík dvou různých okruhů procesů s nepřáteli KSČ a to skautů a šířitelů letáků.

Velké procento členů Junáka vždy bylo zastoupené mladistvými, jelikož se jedná o výchovnou a vzdělávací organizaci pro mládež. Procento dospělých činovníků se tak nikdy nebude moci s mladistvými srovnávat. Ovšem tito dospívající členové československé společnosti měli ten společný rys, že byli vychovávaní k demokratickým hodnotám a to v organizaci s vojenskými kořeny, která učila své členy loajalitě, službě vlasti, bratrství a mnoha znalostem, nebezpečným pro totalitní režimy.

Navíc se skauti (obzvláště ti mladí) vyznačují svou chutí po dobrodružství a hrdinných skutcích. Takže když jim KSČ dala dějinnou příležitost využít svého potenciálu pokusili se o to v rámci svých možností.

Největší ze způsobů, jak může mladý člověk, uznávající hodnoty demokracie, vyjádřit svůj nesouhlas s politickým režimem a zároveň zůstat v anonymitě, bylo vytváření a šíření letáků. Ty měly za účel informovat veřejnost o pravdivém stavu událostí v ČSR a probudit protikomunistickou reakci.¹⁰⁸

Jeich autoři nejčastěji získávali informace ze zahraničních rozhlasů nebo upozorňovali na podivnosti, kterých si mohl všimnout každý, kdo před nimi nezavíral oči. Jeden takový uvedl Václav Veber ve svém díle: „*Lide český, Lide zbabělý, jakpak se ti líbí – po roční zkušenosti v tvé lidově demokratické republice? Lide český, lide bídný, vyškrtl jsi ze své historie Chelčického, Husa, Komenského, všechny své buditele i Masaryka a klaníš se židovi Marxovi, židovi Engelsovi, tatarskému mišenci Leninovi, gruzínskému lupiči Stalinovi (...). Lide český, lide milovaný, nemáš ani síly, abys žil, ani odvahy, abys*

¹⁰⁵ Více viz BARTINKA, Ondřej – HROZA, Michal: Zkouška odvahy, in: *ustrcr.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/vystavy/zkouska-odvahy/vystavni-panely.pdf>.

¹⁰⁶ Skupina mladistvých skautů, existující od 11. 3. 1948 do 19. 1. 1949. Její členové se zapojili do letákových akcí a plánovali opatření si zbraní. Více viz BARTINKA, Ondřej – HROZA, Michal: Zkouška odvahy, in: *ustrcr.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/vystavy/zkouska-odvahy/vystavni-panely.pdf>.

¹⁰⁷ Více viz kapitola *Illegální skupina Blesk*.

¹⁰⁸ Více viz VEBER, Václav: *Třetí odboj: ČSR v letech 1948-1953*, 1. vyd. Pardubice, Univerzita Pardubice 2014, s.128-147, ISBN 978-80-7395-786-5.

*zemřel za svobodu, za niž po staletí umírali tvoji předkové (...). Jsou jen dvě možnosti: Buďte vybijete 100 000 rudých pohlavářů a funkcionářů, nebo těch 100 000 rudochů zničí a vymorduje statisíce z vás. Vyberte si!*¹⁰⁹ Tento leták pochází se spisu skauta Jiřího Navrátila. On sám v té době již mladistvý nebyl, ale ve stejné skupině se s ním pohybovalo mnoho nezletilých, kterým se zmíněný text jistě dostal do rukou.¹¹⁰

Letáků tak nevyužívali pouze mladí lidé, ale i dospělí členové protikomunistického odboje a to naprosto ze stejných důvodů.¹¹¹ V kauze, kterou se zabývá tato práce, však všichni obvinění, až na Pavla Glomba,¹¹² byli mladiství a z toho důvodu je tato podkapitola zaměřena především na tuto problematiku.

Jak již bylo napsáno, nezletilí byli umístováni do ústavů pro mladistvé. Jeden takový byl v Zámrsku¹¹³ a druhý byl ve Lnářích (pro dívky).¹¹⁴ V těchto ústavech byl režim sice podstatně volnějším,¹¹⁵ ale odsouzení stejně museli vykonávat podobné práce jako vězni dospělí.¹¹⁶ Stejně ovšem pro oba tyto typy vězňů bylo, že po propuštění, je společnost odsuzovala a život tak měli znepríjemněný ještě roky po vypršení oficiálního trestu.¹¹⁷

¹⁰⁹ VEBER, Václav: *Třetí odboj: ČSR v letech 1948-1953*, 1. vyd. Pardubice, Univerzita Pardubice 2014, s.253, ISBN 978-80-7395-786-5.

¹¹⁰ VEBER, Václav: *Třetí odboj: ČSR v letech 1948-1953*, 1. vyd. Pardubice, Univerzita Pardubice 2014, ISBN 978-80-7395-786-5 či LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: Nezradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2000, s.111-113, ISBN 80-238-5630-8.

¹¹¹ Více viz VEBER, Václav: *Třetí odboj: ČSR v letech 1948-1953*, 1. vyd. Pardubice, Univerzita Pardubice 2014, s.128-147, ISBN 978-80-7395-786-5.

¹¹² K zatčení došlo 4 dny po jeho 21 narozeninách, kdy dosáhl své zletilosti.

¹¹³ Přibližně 2,5 km od Vysokého Mýta se nachází obec Zámrsk, v níž je zámek, který se po roce 1948 stal Ústavem pro mladistvé, do kterého byli posíláni nezletilí účastníci třetího odboje (často pisatelé letáků). Věková hranice zde byla od 16 do 18 let. Tento ústav fungoval od roku 1948 do roku 1956. Více viz ŠEDIVÝ, František: *Legie živých aneb Jáchymovské peklo*, 3. vyd. Praha, Eva – Milan Nevole 2010, s.61-63, ISBN 978-80-904313-4-8. V současné době je v tomto zámku umístěn Státní oblastní archiv, viz *Státní oblastní archiv v Zámrsku* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://vychodoceskearchivy.cz/zamrsk/>.

¹¹⁴ Více viz BARTINKA, Ondřej – HROZA, Michal: *Zkouška odvahy*, in: *ustrcr.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.ustrcr.cz/data/pdf/vystavy/zkouska-odvahy/vystavni-panely.pdf> či BRATINKA, Ondřej – BOŠTÍK, Martin: *Zkouška odvahy: příběh nezletilých politických vězňů padesátých let*, Praha, Ústav pro studium totalitních režimů 2008, ISBN 978-80-87211-13-7.

¹¹⁵ I když i zde se odsouzení setkávali s některými typickými „bachařskými“ způsoby. Např. vyhrožování o zastřelení, více viz Eva Dušková, in *mistapametinaroda.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.mistapametinaroda.cz/?id=55>.

¹¹⁶ Třeba práce v dolech, viz ŠEDIVÝ, František: *Legie živých aneb Jáchymovské peklo*, 3. vyd. Praha, Eva – Milan Nevole 2010, s.61-63, ISBN 978-80-904313-4-8.

¹¹⁷ Více viz BRATINKA, Ondřej – BOŠTÍK, Martin: *Zkouška odvahy: příběh nezletilých politických vězňů padesátých let*, Praha, Ústav pro studium totalitních režimů 2008, ISBN 978-80-87211-13-7.

5.3 Illegální skupina Blesk

Pavel Glomb,¹¹⁸ na jehož politický proces se tato práce především zaměřuje, byl odsouzen kvůli jeho spojení se skupinou pražských mladíků,¹¹⁹ kteří se nazvali Illegální skupina Blesk.¹²⁰ Vůdcem této skupiny a hlavním iniciátorem většiny akcí byl mladý skaut a člen Jednoty bratrské Ivo Mikuláščík.¹²¹ Přestože byl v „Blesku“ nejmladší, dokázal okolo sebe vytvořit okruh přátel, často také skautů¹²², kteří jej podporovali.¹²³

Mimo Ivo Mikuláščíka byli důležitými členy Petr Glomb¹²⁴ a Zdeněk Duchoslav.¹²⁵ Tito tři tvořili nejtvrďší jádro. Dále jsou s Illegální skupinou Blesk spojení také Jaroslav Hnyk,¹²⁶ Luděk Šácha,¹²⁷ Jiří Velíšek,¹²⁸ Ladislav Zvelebil,¹²⁹ Josef Šrachta,¹³⁰ Jaroslav Cestr¹³¹ a Pavel Glomb, kteří tvořili skupiny B a C. Většina těchto mladíků se znala ze skautského prostředí, jiní se k nim přidali díky vazbám ze školy.¹³²

Jediné materiály o této skupině patří do složek vytvořených příslušníky SNB, takže důvěryhodnost informací nelze vždy plně dokázat, protože vyšetřovatelé mohli záměrně chtít obviněné poškodit. Ze získaných informací, lze předpokládat, že se jednalo o skupinu mladých chlapců, kteří spolu pravděpodobně hlavně rozmlouvali o politické situaci v Československu a kteří přemýšleli o nějaké formě odporu, jejíž zárodky posléze začali vykonávat. Pouze však na úrovni jimi dosažitelné, tedy rozšiřování letáků či rozbíjení skříněk KSČ. Mimo toho je v obžalobě uvedeno, že plánovali přepadení muničního skladu či dvě vraždy, což ovšem přímý pamětník, Pavel Glomb, popřel a také vyvracel, že by

¹¹⁸ Pavel Glomb - nar. 5. 3. 1927, viz NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

¹¹⁹ Kvůli tomu, že neohlásil činnost skupiny, v níž byl jeho mladší bratr Petr.

¹²⁰ Jádrem této skupiny byli Ivo Mikuláščík, Petr Glomb a Zdeněk Duchoslav. Mimo nich měli s touto skupinou nezletilých kontakt také Jaroslav Hnyk, Luděk Šácha, Jiří Velíšek, Ladislav Zvelebil, Josef Šrachta, Jaroslav Cestr a jediný zletilý účastník politického procesu s touto skupinou Pavel Glomb. Viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹²¹ Ivo Mikuláščík - nar. 30. 4. 1933, Podštejn nad Orlicí okres Rychnov nad Kněžnou, náb. Jednota bratrská, v době zatčení studující, otec Jan a matka Květoslava – roz. Mrázková, bytem u rodičů Praha X., Vítoldova č.5. Viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹²² Nepodařilo se ovšem zjistit k jakému oddílu (oddílům) tyto mladíci patřili a kdo z nich byl a nebyl člen Junáka.

¹²³ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹²⁴ Petr Glomb – nar. 7. 1. 1932, viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹²⁵ Zdeněk Duchoslav – nar. 13. 10. 1932, náb. Čsl, v době zatčení studující, syn Václava a Marie – roz. Mandíkové, bytem u rodičů v Praze XIX., Sochařská 343/16. ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹²⁶ Jaroslav Hnyk – nar. 8. 4. 1933, viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹²⁷ Luděk Šácha – nar. 28. 6. 1931, viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹²⁸ Jiří Velíšek – nar. 30. 1. 1932, viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹²⁹ Ladislav Zvelebil – nar. 9. 1. 1933, viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹³⁰ Josef Šrachta – nar. 28. 1. 1933, viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹³¹ Více nezjištěno.

¹³² Tamtéž.

někdo ze skupiny měl zbraň.¹³³ Podle vyšetřovacího spisu tomu tak ale mělo být.¹³⁴

Oproti tomu se Pavel Glomb shodl se záznamy ze spisů v tom, že tato skupina měla své členské legitimace, na nichž bylo uvedeno, že se jedná o ilegální seskupení lidí. Dokonce byly sepsány stanovy, většina členů měla krycí jména a některé zprávy si předávali zašifrované.¹³⁵ To sice na jednu stranu ukazuje na jistou nebezpečnost této skupiny, ale na stranu druhou si musíme uvědomit, že přesně tak se chovají i skupiny některých dnešních mladistvých, kteří se nechávají unést dobrodružnou hrou. Přezdívky a zašifrované zprávy pak neslouží k zamaskování důležitých informací, ale pouze k umocnění pocitu umělého tajemství. Dnes je proto poměrně těžké, určit do jaké míry byla tato skupina reálnou hrozbou pro KSČ, jelikož se řada věcí zdá jako pouhé „klukovské hrátky“. Nelze ale opomenout letákovou činnost, jež zásadním aktem proti KSČ byla.

Psaní, množení a rozšiřování protikomunistických letáků, které vytvářel Ivo Mikuláščík díky poslouchání zahraničního rozhlasu, tak patřilo k nejvýraznější ilegální činnosti této skupiny. Dále rozbití několik skříněk KSČ¹³⁶ či, podle slov Pavla Glomba, narušování a rozbíjení komunistických schůzí, což ovšem ve vyšetřovacím spise uvedeno není.¹³⁷

Illegální skupina Blesk existovala pouze od podzimu 1948 do začátku března 1949, kdy byli všichni její členové pozatýkáni a to pravděpodobně kvůli tomu, že Ivo Mikuláščík předal několik letáků jisté dívce, na kterou chtěl udělat dojem. Ten však nejspíše neudělal na někoho z jejího blízkého okolí.

Jeden z letáků, které se dostaly do rukou StB v rámci procesu s Pavlem Glombem a spol. vypadal takto:

„Jak vypadá demokracie v ČSR?“¹³⁸

Americký rozhlas xx. v jedné ze svých pravidelných relací: „Nynější vláda v ČSR je vládou několika privilegovaných xxxxxxxxxx jednotlivců.“ - Tolik rozhlas. - Ano, a také všechny průmyslové závody a všechny důležité objekty v ČSR jsou v rukou komunistů. Privilegovaných komunistů. A tomu se říká vláda lidu. Představují si tu jejich „lidovou

¹³³ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV, což Pavel Glomb potvrdil v rozhovoru ze dne 24. 9. 2015.

¹³⁴ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV. Jistotu by mohla přinést pouze pravdivá výpověď některého ze členů skupiny A, pokus o jejich kontaktování je plánovaný na další výzkum.

¹³⁵ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV, což Pavel Glomb potvrdil v rozhovoru ze dne 24. 9. 2015.

¹³⁶ Tamtéž.

¹³⁷ Rozhovor ze dne 24. 9. 2015. Nepodařilo se ale zjistit o jaké komunistické schůze přesněji šlo. Pavel Glomb pouze vzpomínal, že výše zmínění mladíci vběhli na nějaká jednání a nadávali jeho účastníkům, čímž schůze narušovali.

¹³⁸ Tento leták byl psán okolo přelomu roků 1948 a 1949, viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV. Tedy přibližně čtyři roky před nástupem Antonína Zápotockého do prezidentského úřadu, dva roky před popravou Rudolfa Slánského a čtyři roky před měnovou reformou.

lidovládu“ tak, že srotí několik lidí, kteří jsou mistry v podvádění a ve špinavostech nejhoršího druhu /typ Zápotocký, Slánský, Fierlinger atp. ./ Tito lidé xxxxx či lépe řečeno „nahlidé“ se pak zmocní vlády způsobem, ve kterém je vražda neúčinnější maličkostí. Schovávají se pak před zahraniční kritikou za zástěrku, které říkají komunismus, socialismus nebo dokonce demokracie, při které si obyčejný člověk ke vládě ani nečuchne a musí být rád, že ho ještě nezavřeli. Zavrhuji třídní rozdíly a přitom sami prohlubují do nekonečna propast, která zeje a šklebí se mezi inteligencí a dělníky. Dělníky nazývají pracujícími a sami se mezi ně počítají, ačkoliv celá jejich práce spočívá je v pořádání banketů. Sem tam, když jim docházejí peníze, udělají nějaký zákon nebo reformu aby mohli peníze tahat z lidí. /Viz zvýšení cen a vyloučení zemědělců a živnostníků z přidělového systému./ Kromě komunistických zaprodanců nenajdete v Československu člověka, který by s nynějším systémem vlády souhlasil. Proto se tímto způsobem obracíme ne vás: zemědělce, živnostníky a všechny lidi, kteří si přejí československou republiku skutečně svobodnou a prosíme vás: nesplňujte kontingenty, schovávejte zboží, ale nepodporujte šmelínu, a potírejte komunisty kde a jak můžete. K dalším činnostem vás vyzveme v některých z xx letáků.

Illegální skupina „Blesk.“¹³⁹

Ptal-li by se někdo, proč vůbec došlo k vytvoření skupiny okolo Iva Mikuláščíka a k jejím aktivitám, našel by odpovědi v předchozích dvou podkapitolách, kde jsou uvedené příklady mnoha skupin a akcí, při nichž se stejní chlápci, jako Mikuláščíkovi kamarádi, pokusili šířit (někdy i velice ostré¹⁴⁰) letáky, plánovali převraty, obstarávali si zbraně, cvičili se s nimi, zabíjeli a vyzývali ke stejným akcím všechny skutečné Čechy, skauty, demokraty, studenty, zástupce inteligence a další, kteří nesouhlasí s děním v Československu a s KSČ. Není tedy divu, že mladíci ze skupiny Blesk, plní skautských ideálů, cítili svou povinnost vyjít vlasti na pomoc.¹⁴¹

¹³⁹ Přepsáno doslovně (např. „šmelínu“). ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹⁴⁰ Dokonce i vyzývající k zabíjení funkcionářů KSČ, viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹⁴¹ O tomto tématu pojednává BRATINKA, Ondřej – BOŠTÍK, Martin: *Zkouška odvahy: příběh nezletilých politických vězňů padesátých let*, Praha, Ústav pro studium totalitních režimů 2008, ISBN 978-80-87211-13-7.

6 Politický vězeň Pavel Glomb

Během politických procesů 50. let 20. století v Československu se do vyšetřovacích spisů StB a následně do vězeňských zařízení různých typů dostal téměř kde kdo. Někteří skutečně usilovali o politický převrat, jiní reálně spolupracovali se zahraničními tajnými službami, další se alespoň snažili o nějakou záškodnickou činnost, na níž stačily jejich možnosti. Někteří ale byli odsouzeni za to, že se nechali podvést a přestože pevně věřili, že dělají věci, jež uškodí komunistické nadvládě, hráli pouze hru od počátku řízenou agenty StB. A jiní byli odsouzeni za daleko menší prohřešky.¹⁴²

Pavel Glomb se do boje proti KSČ zapojil tím, že rozmnožil několik protistátních letáků a letáky u sebe přechovával, avšak to mu během vyšetřování dokázáno nebylo. Jeho nejhorším protistátním proviněním tak bylo pouze to, že neoznámil ilegální činnost svého bratra, který byl jedním z nejhrolivějších členů skupiny Blesk.¹⁴³

6.1 Život do roku 1945

Pavel Glomb se narodil 5. března 1928 v Praze, tehdy se ovšem jmenoval Müllner. Jeho matka, Jarmila Müllnerová, rozená Glombová, byla úřednice a jeho otec, Antonín Müllner, pracoval jako vlakvedoucí. Společně měli ještě jednoho syna, o čtyři roky mladšího Petra Müllnera, který se narodil 7. ledna 1932 také v Praze. Rodina celou řadu let žila v Praze na Letné, kde, podle slov Pavla Glomba, za tu dobu vystřídal asi pět bytů. Pouze na jeden rok, krátce před válkou, se odstěhovala do Svatého Jana pod Skalou, poté se ovšem vrátila zpět na Letnou.¹⁴⁴

Do školy chodili oba chlapci nejprve v Praze ke Školským bratřím,¹⁴⁵ ovšem poslední dva roky obecné školy Pavel Glomb navštěvoval ústav tohoto řádu ve Svatém Janě pod Skalou,¹⁴⁶ kde byli s bratrem nejprve jeden rok ubytování v prostorách školou k tomu

¹⁴² Více např. KAPLAN, Karel – PALEČEK, Pavel: *Komunistický režim a politické procesy v Československu*, 1. vyd. Brno, Barrister & Principal 2001, ISBN 80-85947-75-7.

¹⁴³ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV a rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

¹⁴⁴ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

¹⁴⁵ Kongregace Bratří škol křesťanských – katolický učitelský řád.

¹⁴⁶ Historie kláštera ve Svatém Janě pod Skalou je spojována s příchodem sv. Ivana do Čech, který se v 9. století seznámil s knížetem Bořivojem. Samotný klášter byl založen až později a to 16. ledna 1020. V osmnáctém století byl klášter zrušen a začal dráhu, kdy se poměrně rychle měnili jeho majitelé, až se v roce 1914 stává majetkem Kongregace Bratří škol křesťanských, řádu, který sem přemístil katolický učitelský ústav pro výchovu a vzdělávání pedagogů. V roce 1939 však byl vydán zákaz přijímat nové

určených a druhý rok žili v této obci i s rodiči, takže otec musel jezdit do Prahy do práce.¹⁴⁷

Příchod německých vojáků¹⁴⁸ znamenal pro tento ústav (a celkově pro Školské bratry) konec, protože stávající studenti směli dostudovat, ovšem noví již přijati být nesměli.¹⁴⁹ V důsledku okupace se Svatý Jan pod Skalou stal pro rodinu Müllnerových nelukrativní a přihlédneme-li k tomu, že otec stejně dojížděl do Prahy za prací, kde také bylo daleko více pracovních i studijních možností pro syny (Pavel Glomb zde studoval ještě čtyři roky městské školy), je snadné pochopit, proč se rodina vrátila na Letnou.

Pavel Glomb o prvních vzpomínkách na okupaci řekl: „*První tanky, který sem Němci jako... když nás obsazovali... tak ty jsem chytal v tom Svatým Janě pod Skalou.*“ Na otázku o atmosféře dále dodal: „*No pocity byly takový, že my, jako chovanci v tom ústavě..., tam byla..., kolem té silnice byla strašně dlouhá zeď, která vohraničovala pozemek toho ústavu, a my jsme byli za tou zdí (...) a my jsme tam měli flašky s inkoustem a házeli jsme je na ty tanky. (Smích) Náhodou po nás nestříleli.*“¹⁵⁰

Tak došlo k obsazení rozbitého Československa a blížila se druhá světová válka, kterou rodina prožila částečně v Praze a částečně v Bojově, kde měli i v zimě obyvatelnou chatu. Zřejmě z velké části díky právě častým pobytům v Bojově, viděl Pavel Glomb asi sedm leteckých soubojů: „*Vyhrávali to hloubkaři no. To byli Američani. (U spadlého letadla) byli vždycky nejdřív Němci. Ty byli motorizovaný že jo, takže se až k tomu nemohlo. Ale to byly..., když to spadne do lesa, tak to oholí stromy, to je jasný. Něco se zaboří, teď ten benzín, tak to chytne (...), na to byli Němci připravení.*“¹⁵¹

Ovšem mimo sledování leteckých soubojů, přinesla druhá světová válka Pavlovi Müllnerovi také vážnější věci. Třeba, že se v Praze během zákazu vycházení za tmy ven opravdu raději nechodilo, ale také to, že přišli o život lidé, které osobně znal: „*Rodina Radova... my jsme jim jako říkali strejdo a teto (...), a já jsem například dělal ve Vršovicích hned u nádraží, já jsem tam přijel třeba na noční a než jsem šel do fabriky, tak jsem šel o kousek vedle, kde bydleli ty Radovi, se čtyřma dětma a třinácti lidma, který*

studenty a za války sloužil bývalý klášter jako ústav pro mentálně postižené pacienty z Thomayerovy nemocnice v Praze. Po roce 1947 zde byly ubytovány rodiny německých odborníků ze Sudet, kteří byli v Československu dočasně ponecháni. V letech 1949-51 byl dokonce ve Svatém Janě pod Skalou zřízen TNP a poté byl tábor přestavěn na věznici, která byla zrušena v roce 1955. Na podzim tohoto roku byla v bývalém klášteře otevřena policejní škola MV, kde byli od roku 1973 školeni také příslušníci StB. V roce 1985 byly zdejší prostory využívány jako archiv MV a od roku 1995 je zde otevřena Svatojánská kolej – Vyšší odborná škola pedagogická. Viz ŠEVČÍK, Jiří: *Svatý Jan pod Skalou: informační brožura o památkách a historii obce*, 3. roz. vyd. Svatý Jan pod Skalou, Svatojánská společnost 2010.

¹⁴⁷ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

¹⁴⁸ Březen 1939.

¹⁴⁹ Více viz ŠEVČÍK, Jiří: *Svatý Jan pod Skalou: informační brožura o památkách a historii obce*, 3. roz. vyd. Svatý Jan pod Skalou, Svatojánská společnost 2010.

¹⁵⁰ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

¹⁵¹ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

dělali ty bločky, na který v obchodech psali účtenky, a tam jsem měl připravenej kastrůlek s jídlem (...). No a těch třináct lidí byli Židi, který von tam měl načerno (...). No a jednou ve Vršovicích na nádraží stál táta a čekal na mě. Když jsem vylezl z vlaku, tak říkal: „Už se tomu místu vyhýbej, strejdu s tetou sebrali.“ Takže tam zůstaly čtyry děti, dvě si vzal jeho bratr, toho Rady, a dvě jsme měli nějak čas my u nás (...), protože jim oběma usekli hlavy.“¹⁵²

Tato práce je propojena s politickými procesy se členy Junáka. V rámci toho bylo zjištěno, že Pavel Glomb, jehož obě dcery a i jejich děti do této organizace vstoupili, byl na krátkou dobu také členem.¹⁵³ V důsledku prvního zákazu skautingu na území dnešní České republiky,¹⁵⁴ však tyto vazby byly zpřetrhány a po válce se do Junáka vrátil pouze jeho mladší bratr.

Válka také život celé rodiny ovlivnila v tom směru, že někdy v letech 1945 až 1948 došlo k jejímu přejmenování. Mladšímu Petrovi se prý ve škole posmívali, že má německé jméno (Müllner) a že je tedy Němec.¹⁵⁵ Rodina si tak, pravděpodobně krátce po válce, změnila jméno na Glombovi, což bylo rodné jméno matky Pavla a Petra.

6.2 Život od roku 1945 do zatčení

Když skončila válka,¹⁵⁶ bylo Pavlovi Glombovi již dva měsíce sedmnáct let, což je věk, kdy si mladí kluci, ovlivnění koncem války, troufnou na mnohé a protože: „*Na*

¹⁵² Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

¹⁵³ Sám o tom řekl: „*Já... možná kdyby se prohrabaly nějak starý věci moje, že by se našla moje vlčácká ten no... No jo, jenže s bráchou jsme do toho nastoupili, dostali jsme nějak uniformy, včetně klobouků a všeho. To se pamatuju, to jsme byli tehkrát oba dva s kloboukama, začala válka, bylo to zakázaný, a máma byla v těch katolicejch organizacích, tak byl nějak průvod k nějakýmu svatýmu, já nevím, jestli Vavřínečkovi nebo komu. Ona nás vzala sebou no. No a kdo ponese praporek? No, voni jsou ve skautským, tak to ponese voni. Takže my jsme nesli na začátku vlajku (smích). Ale já jsem pak nějak víc cejtil k tomu trempingu. Hlavně kvůli písničkám.“ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.*

¹⁵⁴ Junák, tedy československý skauting, byl zakázán až 28. 10. 1940, přesto, že Protektorát Čechy a Morava existoval již od 16. 3. 1939. Více viz BŘICHÁČEK, Václav: *Skautskou stezkou*, 1. vyd. Praha, Junák, 1998, s. 328, ISBN 80-86109-07-0.

¹⁵⁵ Přestože se během války rodinný kocour jmenoval Hitler, což vypovídá o smýšlení rodiny (obzvláště vezmeme-li v úvahu vzpomínku Pavla Glomba, jak Hitler vzal jednou otci z kastrůlku připravené maso do práce, takže jej pak Antonín Glomb honil po bytě a všemožně na Hitlera nadával) a přestože oba bratři byli členy Junáka v době, kdy v Hitlerově Německu byl skauting již dávno zakázaný, čímž se k loajalitě k Říši a Árijské rase také nepřihlásili, je pravdou, že rodina Müllnerových (později Glombových) německé kořeny má. Antonín Glomb měl i v dokladech uvedeno, že patří k Árijské rase. To pro jeho rodinu během války bylo určitou výhodou. Viz BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

¹⁵⁶ Myšlen konec druhé světové války v Evropě, tedy 8. 5. 1945. Více viz KOKOŠKA, Stanislav: *Praha v květnu 1945: historie jednoho povstání*, 1. vyd. Praha, NLN 2005, ISBN 80-7106-740-7.

Slovensku se furt něco dělo, tam se střílelo do poslední chvíle“,¹⁵⁷ uvažoval Pavel Glomb o cestě na Slovensko, ale nakonec nestihl odchod svých přátel.

Řadu dramatických akcí zažil na území dnešní České republiky. Nejprve přišly pražské barikády,¹⁵⁸ na které ovšem, podle jeho slov, moc vzpomínek nemá, což by se možná dalo pochopit tak, že na ně nerad vzpomíná. Základnou se jim stala jedna ze škol (zřejmě ve Vršovicích), kde měli místo na ukládání zbraní a kuchyň. Zbraní ze začátku moc nebylo, až později si dovezli dvě auta nesložených pušek z vlaku pravděpodobně na vršovickém nádraží. Avšak k těmto puškám chyběly zásobníky, takže se z nich dala vystřelit vždy pouze jedna rána, pokud se otvor něčím ucpal. Sám Pavel Glomb měl u sebe jednu upravenou pistoli, ze které se dalo vystřelit devět nebo deset ran. Během rozhovorů na období bojů v Praze nerad vzpomínal a z následujícího vyprávění bylo cítit, že zde docházelo k nepěkným věcem: „*Taky tam nějak chytili jednoho nějakýho gestapáka, přitáhli ho tam a toho tak zmlátili, že ten normálně ležel na zemi a prosil vo to, aby ho někdo zabil (...)*“.¹⁵⁹

A když se situace v Praze pomalu uklidňovala: „*Tak jsme¹⁶⁰ jeli do... Svitavy u Čtyřiceti Lán nebo do Čtyřiceti Lán u Svitavy¹⁶¹ a tam jsem šel, tomu se nedalo říkat partyzánskej voddil, protože už bylo po revoluci, že jo. No tam teda pár kluků od nás to odneslo. Oni tam v lese byli nějak ty... jak se jim začalo říkat banderovci¹⁶². No, já teda žádnýho neviděl, to je pravda, akorát jednou po nás stříleli.*“¹⁶³

¹⁵⁷ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

¹⁵⁸ Více viz KOKOŠKA, Stanislav: *Praha v květnu 1945: historie jednoho povstání*, 1. vyd. Praha, NLN 2005, ISBN 80-7106-740-7.

¹⁵⁹ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

¹⁶⁰ Skupina, podle vzpomínek Pavla Glomba, okolo padesáti lidí, kteří byli během osvobození na barikádách.

¹⁶¹ Zřejmě Lány u Svitav.

¹⁶² Pojmenováním „Banderovci“ byli označováni bojovníci za „Velkou Ukrajinu“, kteří byli vojensky organizováni v Organizaci ukrajinských nacionalistů (OUN) či v Ukrajinské povstalecké armádě (UPA). Mezi výrazné postavy tohoto hnutí patřili Melnyk, který se při bojích o nezávislou Ukrajinu chtěl opírat pouze o Němce a Stepan Bandera, který zase zastával myšlenku budování svých (ukrajinských) vojenských jednotek. Banderovci a Němci tak často spolupracovali, ale často se také dostali do sporů. Národnostní složení bojovníků za Velkou Ukrajinu tedy bylo dosti rozmanité, mimo Ukrajinců se v jejich řadách objevovali také Němci, ale i Slováci, Italové či Rumuni. Banderovci pokračovali ve svých bojích i po skončení druhé světové války a stále se snažili o vznik samostatné Ukrajiny, takže např. na území Československa docházelo k bojům i v roce 1947. Viz SYRUČEK, Milan: *Banderovci – hrdinové, nebo bandité?*, 1. vyd. Praha, Pražská vydavatelská společnost 2008, ISBN 978-80-7250-433-6. A dále Viz FIALA, Jan: *Zpráva o akci B*, 1. vyd. Praha, Vyšehrad 1994, ISBN 80-7021-066-4. Pavel Glomb však v rozhovoru z 1. 12. 2015 uvedl, že jejich skupina u Svitav bojovala hlavně proti Němcům, kteří pravděpodobně o žádné vytvoření samostatné Ukrajiny vůbec neusilovali. Je tedy možné, že označení „banderovci“ je v tomto případě nepřesné, přičemž ke zkreslení mohlo dojít v důsledku pozdější komunistické propagandy, která často připisovala různé činy někomu jinému, než kdo je ve skutečnosti udělal či popletení historických pojmů u pamětníka. K tématu „Banderovci“ se také vztahuje televizní pořad *Banderovci*, in: *ceskatelevize.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10150778447-historie-cs/210452801400023>.

¹⁶³ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

Pavla Glomba totiž tehdy začal bolet zub, takže se ještě s jedním ozbrojeným „partyzánem“ vydal do vedlejší vesnice k zubaři. Ovšem, když byli na cestě zpět, přišlo několik ran. On i jeho známý se schovali v příkopě a nikomu se nic nestalo.¹⁶⁴

Ovšem i skupina, v níž byl, se nevyvarovala podobných pocestných přepadení: „*Akorát jsme tam postřelili jednoho Rusáka.*¹⁶⁵ *Já pak nevím, jak to tam skončilo, skutečně. No a votamtud, když jsem se potom vrátil do Prahy, tak v Praze už to bylo takový jako..., přeci jenom klidnější. No to víš, mě zastavili hned na Wilsonce,*¹⁶⁶ *protože já měl uválenou takovou kombinézu na sobě a samopal, jo? Tahle tornu. No tak mě hned vobsypali, tak se to hned vysvětlilo a já jsem druhý den šel k vodvodu k SNB.*“¹⁶⁷

V té době již vznik SNB byl v plném proudu. Bylo totiž rozhodnuto, že SNB nahradí stávající policejní i četnické složky v celém Československu, což vyvolalo potřebu, co nejrychleji zajistit hlavně početní stavy u tohoto nového aparátu. Naštěstí pro republiku bylo všude plno lidí, kteří chtěli dělat něco pro stát (počítalo se s tím, že vše potřebné se naučí za pochodu. Nic jiného také nezbývalo). Chtěli vytvořit novou budoucnost a mimo toho dopadnout lidi, provinilé něčím za druhé světové války. SNB také mnohým dávala možnost nového a „politicky správného“ začátku. Tedy pokud si někdo nebyl úplně jistý svou loajálností ke státu v období protektorátu, nebylo nic lepšího, než pro něj začít zapáleně pracovat. SNB zažil rychlý zrod, kvalitu jeho práce však narušilo, že se na důležitých pozicích v SNB začali objevovat lidé poslušní Komunistické straně Československa, jež spolupracovala s komunisty ze Sovětského svazu.

Pavel Glomb vstoupil do SNB s vidinou pomoci obnovené republiky, ovšem v jejích

¹⁶⁴ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015. Sám tuto událost popsal takto: „*Mě začal bolet zub, tak jsem šel do vedlejší vesnice, ještě s jedním, kterej jako šel se mnou, k zubaři a když jsme se vraceli zpátky, teď my jsme tam sehnali někdy vajíčka a tohle, tak jsem měl v tý blůze, co jsem měl na sobě, v kapsách vajíčka. A přišlo pár ran, tak jsme vltli do pangejtu, no a když potom přestalo střílet, tak jsme vylezli a já ty kapsy takhle zespodu odříznul, protože ty vajíčka byly na páncíku a ne do kapsy (smích).*“ Vážnější ovšem byl další příběh: „*pak nám tam střelili kluka přímo v tý budově, co jsme bydleli, na záchodě. Rozsvítil si okýnko, v noci, no z večera takhle, no a tak jsme poznali, že to svítí tou dírkou takhle...*“

¹⁶⁵ V rozhovoru ze dne 24. 9. 2015 tento příběh popsal: „*Protože my jsme jednou hlídali v noci silnici, kde se odbočovalo. (...) A přijížděl někdo na neosvětlený motorce, tak se čekalo, až když dojel co nejbliž. No a von na něj někdo tam volal no a von místo aby takhle, tak to uhnul na tu druhou. No tak se začalo střílet. No to bylo, jestli na každým tom místě (byly tři stanoviště) bylo tak kolem dvanácti, patnácti lidí, jo? A ty všichni začali střílet po tomhle tom motocyklistovi. A von začal hulákat slovensky napůl, rozumíš, nestrieľajte! No tak jsme samozřejmě přestali střílet. No hele, ta morka, ta byla úplně rozšlehaná a von měl zranění jenom na vobouch dvouch rukách, to byly takový boule, jak ty kulky neprolitly skrz, víš? A na vobouch dvouch nohách. Jinak nic! Akorát na rukách a na nohách. No tak jsme ho tam naložili na takovou, co jsme tam měli kárku, ovšem kůň byl neposlušnej, ten se rozjel jedine, když si za ním vypálil dávku ze samopalu. A to se všechno dělalo v noci. No, tak jsme ho do tý kárky naložili a teď se s ním jelo do nemocnice. Ten, kdo seděl vedle kočího, tak vždycky vystřelil. No, tenkrát měl kanón každej (smích). No a vod nemocnice jsme zase jeli po vypuštění dávky, protože kobyla jinak nejela.*“

¹⁶⁶ Wilsonovo, dnes Hlavní nádraží v Praze.

¹⁶⁷ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

řadách byl pouze několik týdnů.¹⁶⁸ Pak se rozhodl ještě s jedním kolegou¹⁶⁹ odejít.¹⁷⁰

Zvláště důležitým článkem ve Statní bezpečnosti¹⁷¹ byli od podzimu 1949 sovětsí poradci, píše Karel Kapla: „*Poradci formálně stanuli na úrovni funkcionářů, u kterých působili, avšak ve skutečnosti se vytvořil stav, kdy funkcionáři se řídili jejich radami a pokyny a téměř bez výhrad je plnili. Zvláště ve výrobě velkých politických procesů si sovětsí poradci udržovali zcela suverénní postavení (...).*“¹⁷² Velmi se v tomto směru zasazoval K. Šváb: „*Tehdy vedl bezpečnostní oddělení ÚV KSČ a který na R. Slánského naléhal a později (12. listopadu 1950) příchod poradců zařadil mezi své úspěchy.*“¹⁷³ První poradci, kteří do Československa přišli, měli, podle Karla Kaplana, v první řadě za úkol vyrobít proces s československým L. Rajkem. Zásluha se jim připisuje hlavně na vytvoření struktur bezpečnosti a na procesu Horáková a spol. Později sehráli znatelnou úlohu jejich další kolegové v procesu Slánský a spol., kde byl popraven i právě Karel Šváb¹⁷⁴ či Bedřich Reicin.¹⁷⁵ Proces to jistě byl vykonstruovaný a byl důsledkem pouhého mocenského boje mezi komunisty, ovšem je pravdou, že třeba právě K. Šváb a jiní nebyli vůbec bez viny.

Po ukončení svého působení u SNB již v létě 1945 si Pavel Glomb našel místo u firmy Bukvič a spol., což byl obchod s papírníckými potřebami: „*Ale bez pultu. Místo pultu jsme měli pět zástupců, nebo jak bych to řekl, zkrátka těch, co vobcházeli kanceláře a ty nám přinesli, co jim máme poslat.*“¹⁷⁶

V únoru 1948 ale přišel politický zvrat, kdy několik nekomunistických ministrů podalo demisi, kterou prezident Beneš přijal a Klement Gottwald tak mohl vytvořit „komunistickou“ vládu. V březnu zemřel za záhadných okolností Jan Masaryk,¹⁷⁷ květnové (již nedemokratické) volby vyhráli komunisté a ještě před tím byla rychle přijata nová ústava Československa.¹⁷⁸

¹⁶⁸ Pavel Glomb byl zaměstnán na ministerstvu vnitra od 6. 6. do 8. 8. 1945 viz ABS, f. personální spis arch. č. 2031/28.

¹⁶⁹ Břicháček. Viz ABS, f. personální spis arch. č. 2031/28.

¹⁷⁰ Viz ABS, f. personální spis arch. č. 2031/28. V rozhovoru ze dne 24. 9. 2015 toto komentoval: „*Ten náš velitel, to byl poručík, jo? Ten už začal bejt ruskej. Von najednou se tam vobjevil a místo našich, tak měl ruský hvězdy na nárameníkách.*“

¹⁷¹ Byla součástí SNB.

¹⁷² KAPLAN, Karel: *Nebezpečná bezpečnost: (státní bezpečnost 1948 – 1956)*, 1. vyd. Brno, Doplněk 1999, s.25, ISBN 80-7239-024-4.

¹⁷³ KAPLAN, Karel: *Nebezpečná bezpečnost: (státní bezpečnost 1948 – 1956)*, 1. vyd. Brno, Doplněk 1999, s.27, ISBN 80-7239-024-4.

¹⁷⁴ Právě on velmi podporoval příchod dalších sovětských poradců. Viz KAPLAN, Karel: *Nebezpečná bezpečnost: (státní bezpečnost 1948 – 1956)*, 1. vyd. Brno, Doplněk 1999, s.27-30, ISBN 80-7239-024-4.

¹⁷⁵ KAPLAN, Karel: *Nebezpečná bezpečnost: (státní bezpečnost 1948 – 1956)*, 1. vyd. Brno, Doplněk 1999, s.27-30, ISBN 80-7239-024-4; KAPLAN, Karel: *Sovětsí poradci v Československu v letech 1948-1956*, Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 1993, ISBN 80-85270-26-9.

¹⁷⁶ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

¹⁷⁷ Ministr zahraničí, který, ač nekomunista, demisi nepodal.

¹⁷⁸ Viz KAPLAN, Karel: *Nekrvavá revoluce*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1993, ISBN 80-204-0145-8.

O politiku se v té době Pavel Glomb moc nezajímal. Nadále pracoval ve firmě pana Bukviče a jezdil s partou přátel trempovat. Zajímavé ale je, že často v rámci své práce docházel na americké vyslanectví, což mu během procesu neprospělo, protože: „*Tam měli rozmnožovací stroje a denně dělali spousta výtisků.*“¹⁷⁹ A když se stroje rozbily, tak: „*Bud'to pro mě poslali auto a vždycky, když to skončilo, tak mě auto se šoférem odvezlo tam, kam jsem chtěl.*“¹⁸⁰ Po údivu nad snadným přístupem na americké vyslanectví, Pavel Glomb pokračoval: „*Já když jsem potom, jako tam v base..., tak to jsem se dozvídal, že například ty šoféři a tydlenty naši lidi, co tam byli, tak že jich strašná spousta byli už ty estébáci (...). No já jsem chtěl dostat se tam jako zaměstnanec (na americké vyslanectví), ale neprošel jsem jejich zkouškou. Já jsem musel dát asi od třech nebo od čtyřech lidí dobrozdání. A já jsem jednoho z nich vybral Clementise.*“¹⁸¹ Protože já jsem s tou dcerou... ale bratra toho...¹⁸² tak s tou jsem prakticky vyrůstal na Letný. Tak kvůli tomu mě jako nevzali, protože to už byl tvrdý komunist.“¹⁸³

Na americké vyslanectví se tedy jako stálý zaměstnanec (který by byl vždy „po ruce“ právě kvůli údržbě psacích strojů) nedostal, což bylo možná i dobře, protože kdyby ano, pravděpodobně by mu kvůli tomu StB znepríjemnila život ještě více. Stačilo, že měl vazby na skupinu Blesk, která působila během zimy 1948/49. Díky bratrovi dostali i Pavel Glomb členskou legitimaci, věděl o určitých akcích, přepsal několik protistátních letáků a zúčastnil se jedné večerní potyčky, která u soudu sehrála velkou roli.¹⁸⁴

6.3 Zatčení, vyšetřování a soudní proces

Dokumentace o zatýkání v prvních letech po únoru 1948 často není kvalitní. Jedním důvodem je, že příslušníci StB jednali pouze po ústních rozkazech, vyvolaných v důsledku (z demokratického pohledu) nedůvěryhodných udání.¹⁸⁵

¹⁷⁹ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

¹⁸⁰ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

¹⁸¹ Mírek (Miro) Clementis bratr Vladimíra Clementise.

¹⁸² Vladimír (Vlado) Clementis, ministr zahraničí po Janu Masarykovi, zatčen v lednu 1951, popraven v procesu s R. Slánským 3. 12. 1952. Viz UTITZ, Bedřich: *Neuzavřená kapitola: Politické procesy padesátých let*, 1. vyd. Praha, Lidové nakladatelství 1990, ISBN 80-7022-091-0.

¹⁸³ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015, kdy o odporu ve společnosti k rodině Clementisových pokračoval: „*Hele my jsme jednou byli v biografu s nima. No to víš, že jsme jeli autem. S tím Mirkem, ne s Vladou. A když jsme přišli po biografu k autu, tak všechny čtyry gummy propíchaný.*“

¹⁸⁴ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹⁸⁵ Karel Kaplan k tomuto tématu napsal: „*K nejčastějším patřily nepodložené zprávy agentů a informátorů nebo výpovědi, obvykle vynucené u vězňů osob, hojně byly také zastoupeny provokace agentů StB, po nichž teprve docházelo k protistátním akcím a stejně tak nechyběla udání občanů, sousedů,*

Podobnou cestou zřejmě došlo k zatčení Pavla Glomba, jeho bratra Petra a několika dalších pražských mladíků, nějak spojených s ilegální skupinou Blesk. Jeden z nich, Ivo Mikuláščík, byl totiž v kontaktu s dívkou z Rovenska pod Troskami, které se pochlubil¹⁸⁶ o svých činech a plánech, aby na ní udělal dojem, což zřejmě byla cesta, jak k odhalení této skupiny došlo.¹⁸⁷ Na tuto informaci Pavel Glomb reagoval: „*Vidíš, tak teď si něco osvětlił ty mě. Konečně vim, proč se mě pořád ptali, jestli neznám ňákou holku.*“¹⁸⁸

K zatčení došlo v noci z devátého na desátého března 1949, tedy jen čtyři dny po dvacátých prvních narozeninách Pavla Glomba a během toho byla také provedena domovní prohlídka: „*To jsme všichni spali (podle zápisu o zatčení to bylo ve 3:30)*¹⁸⁹ *a přišla babička mě budít a říká: „Vyrvali mně dveře, vlezli dovnitř, že prej s tebou chtěj mluvit.“ No tak ty mě vytáhli z postele no. Prohlídli celej byt. Nic nenašli. Hele, to jsou takový momenty. Jak se tahali tam..., furt chodili kolem toho stolu..., ten šuplík v tom stole, ten byl plnej letáků. A já jsem na něm viděl ten ubrus, tak jsem ho složil jako do čtverce a hodil jsem ho takhle na šikmo, tím jedním cípem přes ten šuplík. A voni ho nenašli, ten šuplík.*“¹⁹⁰

Pavel Glomb jistě věděl, že žije v nejisté době, protože jen několik dní před tím, byl zatčen jeho kamarád z party kluků, se kterými trempoval. Ten pracoval ve firmě, které tehdy ještě vyvážela nábytek za hranice a do některých skříní zatloukli několik lidí, aby se mohli dostat z Československa. Onen přítel byl však za nedlouho na kauci propuštěn a měl čekat na soud, ale raději neriskoval a utekl do Kanady: „*Mně to neřekli, když jsem se pak vrátil, abych neutekl za nim. Tak jsem se oženil (...). Ale říkala máma, že byl za ní a že prej, kdyby věděl, že bude sedět s Pavlem, tak si ty dva roky se mnou odseděl.*“¹⁹¹

V časech, kdy lidé utíkají ze země zatlučení ve skříních a jiní lidé jsou za to zatýkáni,

*spolupracovníků, mnohdy udání osobního rázu („Stačilo u nás, aby někdo na někoho měl vztek a udal ho a bylo po něm.“ A. Zápotocký 17. 4. 1956).“ Viz KAPLAN, Karel: *Nebezpečná bezpečnost: (státní bezpečnost 1948 – 1956)*, 1. vyd. Brno, Doplněk 1999, s.132-133, ISBN 80-7239-024-4. K rozsáhlému zatýkání také přispělo, že počet zatčených se projevoval na vyšší výplaty příslušníků operativních složek. Viz tamtéž, s.130-140.*

¹⁸⁶ Osobně ale také v korespondenci, která se během vyšetřování dostala do rukou StB. Viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹⁸⁷ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

¹⁸⁸ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

¹⁸⁹ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV. Ovšem Pavel Glomb je přesvědčen, že to bylo okolo půlnoci. Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

¹⁹⁰ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015. K takovýmto šťastným chybám v práci SNB docházelo častěji. Třeba politický vězeň Jiří Málek byl v podstatě zatčen o dva roky později než mohl být, protože, jak sám uvedl: „*Několik písemných zpráv o vojenských jednotkách, skladech leteckého benzínu, Lidových milicích a politické situaci studentstva, které jsem Čejkovi přinesl, položila v jeho nepřítomnosti jeho matka nahoru na kredenc. Noční zatýkáci komando, které ho odvedlo, provedlo prohlídku bytu, přeházelo i uhlí ve sklepě, ale papíry nechalo na kredenci nepovšimnuté.*“ Viz ČECHOVÁ, Eva: *Politické procesy 50. Let – politický vězeň Jiří Málek*, Diplomová práce, Liberec 2010.

¹⁹¹ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

jistě muselo být každému jasné, že letáky, popisující špatnost komunistické vlády, nejsou nejbezpečnějšími věcmi v domácnosti, což dokládá i vzpomínka Pavla Glomba: „*Akorát jsem se ho¹⁹² zeptal, jestli si mám vzít trenýrky a nebo dlouhý spodky. A von mi říká, abych si vzal dlouhý spodky.*“

Přesto jistě bylo zatčení překvapivé a nepříjemné, hlavně pak první výslech. K němu: „*Nás vezli s bráchou jedním autem, nesměli jsme spolu mluvit. Pak nás převezli ze Čtyrky na Pankrác. Nějak odpoledne druhej den. Ale ty kluci z tý skupiny, ty mě znali. Protože, když nás převáželi ze Čtyrky¹⁹³ na Pankrác, tak v tom antonu volali na bráchu, proč se jako ke mně nehlásí... Von¹⁹⁴ mě nepoznal (...). No to víš, to tenkrát sesbírali ty z poutí. Ten tam bojoval, že za pět minut položí někoho na záda, ten boxoval... no tak tyhle ty sebrali a ty holt vyšetřovali.*“¹⁹⁵

Je již dobře známé, že výslechy byly často za hranicemi lidskosti. Používalo se při nich jak fyzického tak psychického týrání vyslýchaného. K rutině patřily rány pěstí, ovšem tím vyšetřovací metody teprve začínaly. Znamé jsou totiž případy, kdy vyšetřování byli k výslechu buzení hluboko v noci, při kterých vyslýchání trvalo třeba čtyři dny bez odpočinku, kdy museli několik hodin stát, při nichž byli vyslýcháni nazí, případy plné kopání či fyzické násilí různými předměty. Mimo toho docházelo k vyhrožování postihem jejich nejbližších, k odepření kontaktu s vnějším světem či druhy ve vězení, čímž se dosahovalo samovazbou. Dále docházelo k situacím, kdy trestanci dostávali pouze tolik jídla, aby tak tak přežili a s obtížemi čelili dalším rozmanitým trestům.¹⁹⁶

Pavel Glomb během vyšetřování podstoupil pouze jeden tvrdý výslech, během něhož byl i zbit, a ten se odehrál hned v prvních hodinách po zatčení ve věznici v Bartolomějské.¹⁹⁷ V protokole z tohoto výslechu¹⁹⁸ jsou uvedeny protistátní aktivity, ze kterých byl později obviněn. V rámci toho bylo popsáno násilného přepadení Faterleho, který v té době byl v KSČ.¹⁹⁹ K tomu je ve výše zmíněném dokumentu zapsáno, že když se s ním potkali, požádal Mikuláščík Faterleho o připálení cigarety. Když Faterle sáhl pro zápalky, namířil Mikuláščík pistoli proti Petrovi Glombovi, kterého odstrčil stranou a ostatní se vrhli na Faterleho. Duchoslav se Faterlemu pověsil na pravou ruku,

¹⁹² Jednoho z vyšetřovatelů StB, kteří jej přišli zatknou a dělali domovní prohlídku.

¹⁹³ Věznice Bartolomějská ulice (Praha). Více viz Věznice Praha – Bartolomějská ulice, in: *totalita.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: http://www.totalita.cz/vez/vez_vez_pha_bartolom.php.

¹⁹⁴ Myšleno bratr, Petr Glomb.

¹⁹⁵ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

¹⁹⁶ Více viz KAPLAN, Karel: *Nebezpečná bezpečnost: (státní bezpečnost 1948 – 1956)*, 1. vyd. Brno, Doplněk 1999, s.137-150, ISBN 80-7239-024-4.

¹⁹⁷ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

¹⁹⁸ Ze dne 10. 3. 1949.

¹⁹⁹ Proto toto bylo během procesu bráno jako útok na člena KSČ.

kteřou měl v kapse a zakryl si obličej, aby jej napadený nepoznal. Je zajímavé, že v protokolu je přímo zapsáno, že na doslova povaleného Faterleho kluci útočili a bili do něho (podle tohoto protokolu jich bylo 5), přesto v okamžiku, kdy si ale chtěl jediný Pavel Glomb zastřít kloboukem obličej, aby nebyl poznán, využil Faterle toho, že mu na chvílku musel pustit ruku a dal se na útěk.²⁰⁰ Po přibližně stopadesátimetrové honičce ovšem Faterle dvakrát vystřelil po útočnících z pistole²⁰¹ nebo z něčeho takového.²⁰²

Sám Pavel Glomb ke svému působení ve skupině Blesk řekl: „*Já jako jsem s nima moc ne to. Ale pár jsem jich (letáků) na tom stroji taky natřkal. To víš, to se psalo všecho přes kopírák. Mě dávali za vinu, že jsem jim chtěl dát rozmnožovací blány. Ty jsme u nás měli,*²⁰³ *to by pro mě nebyl problém. Stála, myslím, korunu šedesát. Ale voni neměli, ten skautskej voddíl neměl, rozmnožovačku.*“²⁰⁴

O incidentu s Faterlem zase řekl: „*U nich asi nenašli pistoli... To spíš vobrátili. Já jsem s nima byl jednou. To přišel brácha, že mu ve škole furt nadávaj, a že ví, kudy ten kluk pude večer. Tak, že mu půjdeme namlátit. Taky ani nevím, kolik nás bylo a toho kluka jsme teda jako zastavili na Letenský pláni, a pak jsme utekli všichni, protože on vytáhl bouchačku a začal střílet.*“ Cokoliv o mlácení jasně zamítl a pokračoval: „*Ovšem u soudu měl nákou trubku, asi metrovou, železnou, a tou že jako se mu něco stalo nebo co. Ale vobráceně bylo to střílení. Jestli to byla... poplašňák nebo co, to nevím. Ale to měl von (...). Ale ty kluci to třeba řekli při těch výsledech. Já tomu docela věřím. Prosim tě, třeba ten Slánský nebo ten Clementis, myslíš, že dobrovolně řekli, že byli spojenci s cizí mocí a tohle...?*“²⁰⁵ Dnes se však jen těžko dozvíme, jak skutečně potyčka s Faterlem probíhala a proč k ní došlo, protože protokoly i výpověď pamětníka mohou být zkreslené.

Po zatčení byly udělány fotografie všech chlapců,²⁰⁶ byly jim odebrány otisky prstů a bylo sepsáno trestní oznámení Státnímu soudu v Praze.²⁰⁷ Všechny mimo Pavla Glomba

²⁰⁰ Přestože někde okolo něho byli další 4 útočníci a to jeden z nich dokonce s pistolí.

²⁰¹ Zřejmě tedy měl u sebe další střelnou zbraň.

²⁰² ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

²⁰³ V jeho práci u firmy Bukvič a spol., kde s nimi přicházel do každodenního styku.

²⁰⁴ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015. Zajímavé je, že i po více než 65 letech skupinu Blesk zaměňuje se skautským oddílem, což potvrzuje zastoupení skautů v ní a její skautské prvky (legitimace, šifry, tajná jména...) a také pravdivost jeho výpovědi při prvním výsledku, že si myslel, že se jedná o skautský oddíl. Ve skutečnosti však byla tato skupina pouze vytvořena z některých členů z nezjištěného skautského oddílu v Praze, kam chodil také Petr Glomb, jenž Pavlovi předal legitimaci a letáky, a několika jejich spolužáky. Viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

²⁰⁵ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

²⁰⁶ Viz příloha č. 3.

²⁰⁷ Trestní oznámení bylo podáno 11. 3. 1949 (tedy den po zatčení) a to pro trestné činy § 1, eventuel. další, zákona č. 231/48Sb. Již zde se poprvé objevuje druhý název procesu „Mikulášti a spol.“, což dokládá, že hlavní role Mikulášti a okrajové postavení Pavla Glomba ve skupině vyšetřovatelé odhalili již při prvním výsledku.

převezli do ústavu pro mladistvé²⁰⁸ a jeho na Pankrác, protože jako jediný byl plnoletý.²⁰⁹ V této soudní vazbě čekali na soud.²¹⁰

Vyšetřování se v podstatě dá shrnout do dvou důležitých okamžiků. Prvním byl prvotní výslech, během kterého byl Pavel Glomb i další účastníci tohoto procesu bití a druhým se stal výslech za přítomnosti soudce. To však byl již v době, kdy byla funkce vyšetřujících soudců zrušena a veškerou jejich činnost měl vykonávat Dr. Engelsmann, jenž ovšem, podle zápisu z pracovní porady pracovníků Státní prokuratury, která se konala 22. dubna 1949 a kde došlo k rozhodnutí o zrušení vyšetřujících soudců, neměl vykonávat žádné vyšetřování v pravém slova smyslu.²¹¹

Pouze čtyři dny po této poradě²¹² se uskutečnil výslech Pavla Glomba, kde byli přítomni soudce Dr. Engelsmann²¹³ a zapisovatel Dr. Sadil.²¹⁴ Podle zápisu zde Pavel Glomb potvrdil svou výpověď z prvního výslechu²¹⁵ až na okolnost, že by mu někdo ze skupiny Blesk říkal, že si na Faterlem bude moct utužit svaly, jelikož je komunista. Byl prý značně vyčerpán a nevšiml si, že tato věta bylo protokolována. V napadení Faterleho pouze shledával klukovský kousek bez vážného pozadí.²¹⁶

Mimo vyšetřovatelů a soudců (a příslušníků SVS, kteří jej ve vězení hlídali) se během soudní vazby sešel Pavel Glomb ještě s jedním představitelem bezpečnostně-justičního státního aparátu. Tím byl advokát: „*S právníkem jsem se viděl jednou. Mě k němu vodvedli... no a jestli jsme spolu mluvili čtvrt hodiny. Ale u toho soudu, to jsi jim to nevymluvil. Jestli jsem jim vopatril nějaký blány nebo ne. Zkrátka jednou to tam někdo řekl a tím to bylo daný. Taková bezmoc, to si nedovede, kdo to nezažil, tak si to nedovede představit.*“²¹⁷

Jméno tohoto obhájce se nepodařilo identifikovat, ale v dokumentech, k odvolání

²⁰⁸ Nepodařilo se zjistit, do kterého byli převezeni z Bartolomějské, ale po vynesení rozsudku byli odvezeni do ústavu pro mladistvé v Zámruku.

²⁰⁹ I s Pavlem Glombem bylo zatčeno a vyšetřováno 9 chlapců. Většina z nich byla ve věku od 15 do 17 let, pouze jednomu bylo 21 let.

²¹⁰ O životě Pavla Glomba ve vyšetřovací vazbě na Pankráci pojednává kapitola *Pankrác (10. března – 2. července 1949)*.

²¹¹ VOREL, Jaroslav – ŠIMÁNKOVÁ, Alena a kol.: Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech: díl I., 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2003, s.65-66, ISBN 80-86621-03-0.

²¹² Tedy 26. 4. 1949.

²¹³ Více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba*.

²¹⁴ Více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba*.

²¹⁵ Z 10. 3. 1949.

²¹⁶ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

²¹⁷ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

kvůli prvnímu rozsudku, je jako advokát Pavla Glomba uváděn Karel Votruba,²¹⁸ jenž měl svou kancelář v Liberci. V důsledku tohoto lze předpokládat, že stejný muž zastupoval tohoto obviněného i při prvním soudním líčení a že se tak zmíněné schůzky zúčastnil právě on.²¹⁹

Státní prokurátor sepsal 4. června 1949 obžalobu na celou skupinu a předal ji Státnímu soudu v Praze. Hlavní přelíčení v procesu „Glomb – Müllner Pavel a spol.“²²⁰ bylo 14. června 1949 stanoveno na 22. června 1949 u Státního soudu v Praze,²²¹ přičemž tento dokument podepsal JUDr. Sedláček.²²²

Podle informací získaných z vyšetřovacího spisu a z rozhovorů, šel Pavel Glomb k soudu s tím, že potvrdil převzetí přibližně patnácti letáků od bratra, které vydával za zničené (jelikož šuplík s nimi nebyl při domovní prohlídce nalezen); dále potvrdil svou účast na jedné večerní rvačce (i když i se střelbou; ta ovšem v těchto letech byla v Československu poměrně častá²²³), ke které se připlétl bez politického důvodu; a připustil, že věděl o ilegální činnosti svého bratra a party jeho přátel, kterou neohlásil. Mimo toho měl skupině Blesk předat rozmnožovací blány, což ovšem odmítl (navíc, podle jeho vzpomínek, stejně neměli potřebný stroj).²²⁴

K této nuzné pravdě (doplněné tím, že přeci jenom několik letáků sám napsal, což mu ovšem nikdo nemohl dokázat) připočtíme to, že se nikdy před tím nedostal do sporu se zákonem; byl aktivní v roce 1945; nějakou dobu sloužil u SNB; předseda okresní pobočky KSČ Prahy VII napsal 20. června 1949 prohlášení, že Antonín Glomb (otec Pavla) je znám jako spořádaný a pracující člověk, který na tamních schůzích při zuřivých diskuzích vždy zastává zásady pracujícího lidu,²²⁵ a také nelze zapomenout na známost Glombových a Clementisových. Tyto rodiny totiž trávily společné dovolené na Slovensku, takže pravděpodobně manželé Glombovi touto neoficiální cestou poprosili o přímluvu.

S tímto vším, šel tedy Pavel Glomb k soudnímu přelíčení, které se odehrálo během dvou dnů a to za účasti stejných osob. V zápise o rozsudku k osobě Pavla Glomba je

²¹⁸ Votruba Karel, advokát sídlící v Liberci, Pražská 5. Mimo jiné byl také aktivní během retribučních procesů. K činnosti retribučního soudu v Liberci více KOČOVÁ, Kateřina: *Činnost mimořádných lidových soudů. MLS Česká Lípa, Liberec a Litoměřice*, Disertační práce, Hradec Králové 2006.

²¹⁹ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

²²⁰ Během vyšetřování se potvrdila slova Pavla Glomba, že s touto skupinou měl opravdu pouze malý kontakt, proto se později tento proces nazývá jako „Mikuláščík a spol.“

²²¹ Obvinění se měli dostavit v 9:30 do jednacích síní 139/II. Poschodí v budově Státního soudu v Praze. Viz NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²²² Více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba*.

²²³ Příklady lze najít v LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: Nezradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2000, ISBN 80-238-5630-8.

²²⁴ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

²²⁵ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

uvedeno: „*Je vinen, že se připojil k ilegální protistátní skupině Blesk, která existovala od počátku prosince 1948 do 9. března 1949 a jejími účely bylo šíření letáků, šíření odporu proti přívržencům lidově-demokratického zřízení, navázání styku se zahraničím a akce proti jednotlivým osobám, souhlasícím s nynějším státním zřízením.*“²²⁶

Tím spáchal zločin sdružování proti státu²²⁷ a za to byl odsouzen k trestu těžkého žaláře po dobu trvání osmnácti měsíců a také mu byl uložen trest finanční a to 10.000 Kčs,²²⁸ který by se v případě nedobytnosti proměnil v další měsíc těžkého žaláře. Dále byla u obžalovaného Pavla Glomba-Müllnera vyslovena ztráta čestných práv občanských²²⁹ a nezpůsobilost jejich znovunabytí na dobu 5 let.²³⁰

Sám odsouzený o tehdejší lícení vypověděl: „*No bylo to strašný. Jednoho pustili od soudu kvůli tomu, že nevěděl, co je to „ilegální“.* A soudce to vzal.²³¹ *To se tomu obhájci teda povedlo no.*“²³² A tak Pavel Glomb byl u tohoto soudu odsouzen k výše uvedeným trestům, což mu bylo počítáno od 10. března 1949. Po tomto lícení se ještě na přibližně týden vrátil do věznice na Pankráci a 2. července 1949 byl převezen do trestního ústavu pro muže v Plzni-Bory, kde měl čekat na odvolací řízení, protože již 23. června 1949 se Státní prokuratura odvolala proti rozsudku z téhož dne.²³³

Den po převozu byl sepsán seznam věcí, se kterými přijel. Vstupní výslech proběhl až čtyři dny po převozu a vězeň zde odpovídal na otázky k jeho životu (rodice, vzdělání, zaměstnání, zájmy, jestli je rodina vázaná na jeho výdělek atd.), tak i k jeho prohřešku (jaký byl trestní čin, co jej k němu vedlo či jak na něj pohlíží). V tomto dokumentu je již Pavel Glomb uváděn jako vězeň s kmenovým číslem 723.²³⁴

Fotografování až téměř po třech měsících svého pobytu v této věznici²³⁵ a někdy v té době proběhla lékařská prohlídka, ve které lékař uvedl, že vězeň má potíže srdeční, šelest na dvojčipé chlopni, celkovou slabost tělesnou či chudokrevnost a přiřadil k vězni klasifikaci C.²³⁶

²²⁶ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²²⁷ Dle § 2 odst 3 zák. č. 231/48 Sb.

²²⁸ Podle ustanovení § 47 č. 231/48 Sb.

²²⁹ Podle § 52 zák. č. 231/48 Sb.

²³⁰ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²³¹ Ovšem při odvolacím lícení u Nejvyššího soudu byli potrestaní i ti, kteří od Státního soudu odešli bez trestu. Viz NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

²³² Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

²³³ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²³⁴ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²³⁵ Viz příloha č. 4.

²³⁶ Zdravotní klasifikace v TNP (která byla pravděpodobně shodná s klasifikací ve věznicích) měla následující rozdělení: „*Do kategorie „A“ náležely osoby fyzicky zdatné, zdravé a schopné jakékoliv práce. Ve skupině „B“ byly osoby fyzicky méně zdatné, avšak zdravé, schopné i těžší práce. Následovala skupina „C1“ zahrnující osoby fyzicky slabé, ale zdravé a schopné lehčí práce. V poslední skupině „C2“*

Dne 10. ledna 1950 sepsal jeho ex off²³⁷ ustanovený zástupce, Karel Votruba,²³⁸ odvolání k rozsudku ze dne 23. června 1949. To na Státní soud v Praze došlo o dva dny později, tedy přesně v den, kdy manželé Glombovi poslali svému synovi do vězení telegram, aby nepodával odvolání a rozsudek podepsal, třeba dodatečně.²³⁹ K Pavlovi Glombovi se ale tento dopis dostal až 14. ledna 1950.²⁴⁰

Přidělení obhájce z Liberce, bylo natolik nesmyslné, že 7. dubna 1950 byla sepsána žádost, aby ex off^o ustanovený obhájce JUDr Karel Votruba, byl vyměněn za nějakého obhájce z Prahy, čímž by byla umožněna lepší a rychlejší komunikace s obžalovanými i jejich rodiči. Ovšem ve složce Pavla Glomba již není žádný dokument vypovídající o výsledku této žádosti, takže se nepodařilo zjistit, zda jej Karel Votruba obhajoval či jestli jej někdo (a kdo) vystřídal.²⁴¹

Ať tak či tak, jisté je, že co se v těch dnech změnilo, bylo vězeňské zařízení, v němž Pavel Glomb vykonával svůj trest, protože 1. března 1950 byl převezen do PÚ v Horní Bříze, kde panoval o něco volnější režim než na Borech. Později, 17. září 1950, bylo sepsáno Dr. Bartošem²⁴² ustanovení Nejvyššího soudu, že se odvolací řízení k rozsudku Státního soudu v Praze ze dne 23. června 1949²⁴³ ustanovuje na 13. října 1950.²⁴⁴

Když se o tomto Pavel Glomb dozvěděl, podepsal 25. října 1950 v Horní Bříze prohlášení, že netrvá na předvedení k tomuto ústnímu líčení, což sepsal se strážmistrem Hlavatým. Náklady na případnou eskortu by si sice musel vězeň platit sám, ale že by to byl jediný důvod k takovému prohlášení, je nepravděpodobné. Přesné důvody zmíněného podpisu se však nepodařilo zjistit.²⁴⁵ K ničemu pak byl dopis jeho otce z 6. října, kde píše: „*Prosím zdvořile, abyste mi²⁴⁶ sdělili laskavě moje přání, aby se dne 13. října t.r. přelíčení*

se nacházely osoby práce neschopné, tělesně postižené, vyžadující dočasně lékařskou péči a ošetření, avšak pobytu v tábore, případně i lehčí práce v tábore schopné. V praxi se ovšem detailnější členění na skupiny „C1“ a „C2“ nepoužívalo, fyzicky slabým osobám byla udělována klasifikace „C“.“ Viz JANSÁ, Luděk: *Tábory nucené práce v Brně 1948-1954*, Bakalářská práce, Brno 2008. Tato práce čerpala z BORÁK, Mečislav – JANÁK, Dušan: *Tábory nucené práce v ČSR 1948-1954*, 1.vyd. Opava 1996, Talia, s. 196, ISBN 80-902075-4-5.

²³⁷ Neboli „z moci úřední“.

²³⁸ K jeho osobě více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba*.

²³⁹ Zřejmě proto, že již bylo známé, že po odvolání dostávají obvinění ještě vyšší tresty.

²⁴⁰ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²⁴¹ NA, f. Státní prokuratura, sp. zn. Pst I 500/49.

²⁴² K jeho osobě více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba*.

²⁴³ Č.j. Ori I 416/49-29.

²⁴⁴ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49. Líčení se konalo v 8:30 u Nejvyššího soudu v Praze XIV, justiční palác, síň č.dv. 125 na Pankráci.

²⁴⁵ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²⁴⁶ Pavlovi Glombovi.

na Pankráci (...) účastnil.“²⁴⁷ Možná Pavel Glomb k odvolacímu líčení nechtěl jet, protože si pamatoval výše zmíněnou bezmoc, kterou u soudu cítil a tušil, že jeho přítomnost by stejně ničemu nepomohla, možná podepsal z nějakého jiného důvodu.

Nejvyšší soud 13. října zamítl odvolání Pavla Glomba, jenž se snažil prosadit, že se jej celá činnost skupiny kamarádů jeho mladšího bratra týkala pouze okrajově a namísto toho uznal odvolání Státní prokuratury, z čehož vyšel přísnější výsledek pro všechny obžalované. Například Ivo Mikuláščík dostal 4 roky odnětí svobody a peněžitý trest 10.000 Kčs či dva hoši, kteří od Státního soudu odešli bez trestu, museli po výroku Nejvyššího soudu prožít 6 měsíců v ústavu pro mladistvé.²⁴⁸

Pavel Glomb byl odsouzen za provinění velezrady²⁴⁹ a za zločin velezrady²⁵⁰ k trestu odnětí svobody na dobu 4 roků a mimo toho mu byl uložen peněžitý trest 10.000 Kčs,²⁵¹ který mohl být v případě nedobytnosti nahrazen trestem odnětí svobody na jeden další měsíc. To vše, protože se prý v době od začátku prosince 1948 do března 1949 spolčil s ostatními obžalovanými v této věci, aby se pokusili zničit a rozvrátit lidově-demokratické řízení, společenskou a hospodářskou soustavu republiky zaručené ústavou.²⁵² Navýšení trestů zřejmě mělo za následek zhroucení jeho matky během tohoto odvolacího řízení, které popisuje Petr Glomb v žádosti z března 1951 o prominutí peněžitého trestu.²⁵³

Soudce vynášející tento rozsudek, jenž staršímu ze dvou synů manželů Glombových zvýšil dobu v těžkém žaláři z 18 měsíců o dalších 30, zatímco jeho mladší bratr patřil k prvním propuštěným v kauze protistátní skupiny Blesk,²⁵⁴ se jmenoval Jan Křepela.²⁵⁵

Pavel Glomb navýšený trest prožil hlavně ve dvou pracovních táborech na Jáchymovsku (přesněji řečeno na Hornoslavkovsku²⁵⁶), kam byl převezen z PÚ v Horní Bříze dne 31. července 1951. Zde získal číslo 017060 a nejprve mu byla lékařem přidělena pracovní klasifikace A2 a později dokonce A, přestože lékař na Borech jej klasifikoval do skupiny C, kvůli problémům se srdcem. Po zjištění zprávy o jeho převozu se jeho matka, Jarmila Glombová, znovu zhroutila a na krátký čas nastoupila léčbu ve specializovaném

²⁴⁷ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²⁴⁸ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²⁴⁹ Podle § 1, odst. 1 písm. C/, odst. 2 zák. č. 231/48 Sb a § 3 zák. č. 48/31 Sb.

²⁵⁰ Podle § 1, odst. 1 písm. C/, odst. 2 zák. č. 231/48 Sb.

²⁵¹ Podle § 47 zák. č. 231/48 Sb a § 9 zák. č. 48/31 Sb.

²⁵² NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²⁵³ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²⁵⁴ Propuštěn v říjnu 1950. Viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

²⁵⁵ Více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba*.

²⁵⁶ Pojmenování je odvozeno od dolu Prokop (dříve nazývaném Horní Slavkov), tato oblast se nacházela na Jáchymovsku. Může se však plést s důlním revírem Horní Slavkov, ten se ovšem nachází ve Slavkovském lese.

ústavu. Během výkonu trestu bylo na vězně k.č. 723 či vězně 017060 napsáno několik posudků, které se často podstatně rozcházejí, ale ty záporné vždy převážily nad kladnými, takže musel ve vězení zůstat až do 24. ledna 1953, protože předběžné propuštění vždy nebylo doporučeno.²⁵⁷

6.4 Život za mřížemi (10. března 1949 – 24. ledna 1953)

Pavel Glomb byl po zatčení převezen do věznice v Bartolomějské ulici. Při rozhovorech si nedokázal přesně vzpomenout, kdy dostal své první jídlo, jestli v Bartolomějské nebo až po převozu na Pankrác. Zato si vzpomněl, že jej v antonu po výslechu ani vlastní bratr nepoznal. A o tomto výslechu také řekl, že věří, že nezletilí kluci, kteří byli také bití, klidně mohli říct, že nějaké zbraně měli.²⁵⁸

Výslech probíhal během blíže neurčené části noci a následujícího dne.²⁵⁹ Při něm byl bit a první jídlo pravděpodobně dostal až na Pankráci, kam byl převezen odpoledne tentýž den. Spodní délku výslechu tak lze odhadovat na několik málo hodin, horní hranici však je možné odhadnout až na hodin dvanáct.²⁶⁰

Takto nepříjemný byl první den ve spárech StB. V té době nikdo netušil, kolik dalších dní za mřížemi má před sebou. Z obecné praxe té doby si však klidně mohl pohrávat s myšlenkou úplného propuštění, pokud ještě věřil zbytkům demokracie v tehdejší Československu, ale také jistě věděl, že za podobné věci lidé dostávali několik let ve vězení.

Nakonec za mřížemi zůstal několik let, během kterých prožil mnoho útrap, ale i úsměvných příhod. Díky tomu lze v následujících kapitolách uvést jeho svědectví o životě ve věznicích a v pracovních táborech, o lidských vztazích v nich, o pracovním a denním režimu či o zázemí, které se například odráželo v zařízení cel či ve kvalitě a množství oblečení nebo jídla.

²⁵⁷ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²⁵⁸ On sám ale informaci o zbrani ve skupině, která je ve vyšetřovacím spise uvedena, popřel. Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

²⁵⁹ Ve vyšetřovacím spise je napsáno, že k zatčení došlo ve 3:30, ale Pavel Glomb toto odmítl a vypověděl, že to bylo okolo půlnoci. Viz ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV a rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

²⁶⁰ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

6.4.1 Pankrác (10. března – 2. července 1949)

Z Bartolomějské byl Pavel Glomb relativně rychle převezen do mužské věznice na Pankráci, kde čekal na soud, zatímco většina členů skupiny Blesk byla odvezena do ústavu pro mladistvé.²⁶¹ V této vyšetřovací vazbě ještě měli vězni své oblečení a příbuzní jim mohli něco dalšího přinést,²⁶² ovšem k žádné návštěvě (tedy přímému kontaktu) nedošlo.

Vilém Hejl napsal: „*Vězeňský řád vyšetřovací vazby se vyvíjel postupně a v prvních dobách se dosti značně lišil v jednotlivých věznicích. Na Pankráci byl ještě v roce 1949 relativně liberální: vězňové nebyli v samovazbě, mohli pracovat (napichování patentů na kartony, lepení a nalepování praporků na špejle, skládání propagačních materiálů atd.) a směli si jednou týdně nakupovat dvaadvacet cigaret a za 70 Kčs (staré měny) potraviny.*“²⁶³

Při vzpomínání na pankráckou celu, uvedl Pavel Glomb, že zde byl na samotce, kde s ním ovšem byli ještě dva další vězni. Na této cele byl pravděpodobně po celou dobu působení v této věznici a nevzpomněl si, že by se za oněch několik měsíců alespoň jednou koupal. Zato vyzdvihl vzpomínku na splachovací záchod, který měli tak čistý, že se z něj dalo pít a sloužil také k vykonávání drobné hygieny.²⁶⁴

V díle Zpráva o organizovaném násilí je k tomuto tématu napsáno: „*Vybavení pankráckých cel, stavěných pro jednoho vězně v samovazbě, bylo minimální. Nábytek, tj. sklopný kavalec, stolek, sedátko, polička, byl odstraněn. Zůstaly jenom slamníky a nejvýš jedna stolička – pro 4 – 8 vězňů. Okenní sklo bylo nahrazeno neprůhledným, matovým. Příděl vody – jediný džbán – nemohl stačit; nezbývalo, než zachycovat vodu z klosetu.*“²⁶⁵

²⁶¹ V Zámrsku.

²⁶² Rodiče tak Pavlovi přinesli dokonce i nějaké knihy, otec mu půjčil svoje pyžamo.

²⁶³ HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, s.168, ISBN 80-85207-01-X. Pavel Glomb toto doplnil: „*Bud'to jsme navlíkali takový patentky na papír nebo jsme lepili ty ouzký pytlíky na prskavky. A mimo normální stravu, to nám dával asi ten, co nás zaměstnával, na každé den takovej štráfeček másla, takže ono to za týden udělalo takovej špaliček, za každé den housku a buřta. Přinesli to najedou, ale vono to dva tři dni vydrželo. A jinak to jídlo... no jako, že by tam hlady někdo umřel, to ne.*“ Viz BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

²⁶⁴ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

²⁶⁵ HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, s.168, ISBN 80-85207-01-X.

6.4.2 Bory (2. července 1949 – 1. března 1950)

Při převozu z Pankráce vězňům dali: „*Všechno. Včetně buzol, kapesní nože... zkrátka všechno nám dali na Pankráci. Nahnali nás do auta a vezli nás přes Holoubkov. Vono bylo dohodnutý, teda dohodnutý v tom fofru..., že utečem i s tím autem všichni. Jenomže to se neuskutečnilo a ty dva, ty co to chtěli udělat, ty si rozřízli to kožený vokýnko. A tou dírou vyskočili ven za jízdy.*“²⁶⁶

Pravdou je, že po převozu na Bory byl sepsán seznam věcí, které měl Pavel Glomb s sebou (třeba jedny plátěné polobotky, jedny kalhoty, zrcátko a hřeben, ale také jeden kapesní nůž),²⁶⁷ ale pokud si to všechno již odsouzení vězni vezli opravdu přímo u sebe, musely být tehdejší bezpečnostní složky opravdu schizofrenní.

Až na Borech jim bylo odebráno jejich civilní oblečení a dostali „muklářny“.²⁶⁸ Oproti tomu si Bory s Pankráci byly podobné v tom, že zde měli vězni svou práci. Pavel Glomb na Borech nejprve pletl kožené tašky a později dělal chodbaře.²⁶⁹ K vězeňské práci na Borech napsal Vilém Hejl: „*Začátkem padesátých let tam vězňové drali peří s denní normou 66, později 72 dkg. U vázání povřísel pro samovazy (očka a kolíky) byla denní norma 800 kusů. Kromě toho se na Borech tenkrát vyráběla sklička pro laboratoře, na pracovišti „Waldes“ se našivaly patenty na kartóny a navlékaly se gumy do podvazků, tzv. „řemínkárna“ pracovala pro potřeby armády. V oddělení „kožené práce“ vězňové šili nákupní tašky a ozdobné polštáře, sešivané z odstřížků. Při stoprocentním plnění plánu dostávali 1,10 Kčs (staré měny!) za den, při plnění pod sto procent vůbec nic, a jenom když plán překročili, brali třicet procent prodejní ceny tašek a polštářů, ovšem po odečtení denní „režie“ ve výši 27,50 Kčs.*“²⁷⁰

Nejprve byl Pavel Glomb na hromadné cele, ale později byl přesunut, o čemž řekl: „*A když jsem pak dělal chodbaře, tak to jsem byl na samotce, protože to jsme byli tři na samotce.*“²⁷¹ Na takové cele, ať už na Pankráci či na Borech, byla většinou jedna postel,

²⁶⁶ Pavel Glomb uvedl, že tito muži byli bývalí vojáci, kterým se díky jejich výcviku podařilo utéct. Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

²⁶⁷ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²⁶⁸ Tedy oblečení pro vězně. Tento název vznikl od slova „mukl“, jak byli a jsou tehdejší vězni nazýváni, což je známé jako „Muž Určený K Likvidaci“, viz KAPLAN, Karel – PACL, Vladimír: *Tajný prostor Jáchymov*, České Budějovice, Actys 1993, s.154, ISBN 80-901234-2-2.

²⁶⁹ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

²⁷⁰ HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, s.270, ISBN 80-85207-01-X.

²⁷¹ Nastala tedy stejná situace jako na Pankráci, kdy byl umístěn do cely určené k samovazbě, kam se ovšem v tehdejších dobách museli vejít vězni tři.

jelikož to původně byla samotka, a dva na zemi ležící slavníky, které se ráno skládaly na onu postel. Největším rozdílem pankrácké a borské cely bylo, podle vzpomínek Pavla Glomba, že na Pankráci byly splachovací záchody. To na Borech si vězni museli vystačit pouze s „šajskýbly“, což byly plechové kyblíky, které se otvorem ve zdi daly vytahovat na chodbu. Na společné cele, kde bylo více vězňů, byla kolem tohoto záchodu udělaná alespoň nějaká ohrádka (něco jako zástěna zajišťující nějaké soukromí). Ovšem na samotkách, kde se počítalo s jedním vězněm na cele, nic takového nebylo.²⁷²

Když byl Pavel Glomb na Borech na hromadné cele, pracoval s koženými taškami, později ale dělal chodbaře na přízemku: „*Ale já nevím, jak jsem se dostal vod těch tašek na to dělat toho chodbaře poprvé. A vod tamtud si mě potom vybral, já byl nejdřív na přízemku, a von²⁷³ si mě vybral na třetí patro.*“²⁷⁴

Před zmíněným výběrem na třetí patro si jej však velitel tohoto úseku (třetího patra neidentifikovaného bloku) prověřil a protože zkouškou prošel, dostal se k mnoha zajímavým věcem, odehrávajících se na Borech. Když byl přeložen, myslel si, Pavel Glomb, že jej nemohlo potkat nic horšího, než být přidělen právě pod tohoto příslušníka SVS, protože od něj nedávno dostal několik ran: „*No tak jsem se oblíkl a šel jsem se vohlásit, že mám ustlanou postel a tohle. A von mě seřval, že nevím, že jako vrchní chodbař mám (jo a šel jsem tam jako vrchní chodbař)... no, že má vrchní chodbař nosit vždycky zástěru s laclm. Tak jsem přestal mluvit, votočil jsem se a šel jsem na cimru, vzal jsem si zástěru a šel jsem se mu vohlásit, že mám i ten lacl. A von říká: „Tak si za ten lacl nacpi todlencto.“ A podal mi celej balíček, kterej přinesl von do borský trestnice. No tak jsme šli no. Na jiný patro, jinou chodbu. Tam mi řekl číslo kobky a jméno, no tak já jsem to tam šel dát a hned jsem za to dostal krabičku volejovek, kterou jsem po cestě zpátky vyměnil za krabičku cigaret a bylo to. Tak jsem si říkal, tak když je to takhle, tak proč ne no.*“²⁷⁵

Pracovat pod „bachařem“, jenž jej nejprve zmlátil, aby si ověřil, zda umí mlčet, se tedy nakonec (přes prvotní rány) ukázalo jako velké štěstí. Toho Pavel Glomb nevyužíval

²⁷² Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

²⁷³ Vybral si jej příslušník SVS, který měl na starost třetí patro bloku, na němž Pavel Glomb byl (bohužel na jeho jméno si nevzpomněl). Tento výběr však je také zajímavým příběhem: „*Já jsem tehdy dostal od kluka dvě cigarety, dukly. Dal jsem si je tahle za čepici. Jak bylo v tý ahojce, že jo. A von to přišel vyšetřovat a říká, kolik jsem dostal dukel. A já říkám: „Žádnou.“ tak mi stříhnul dvě facky a říká, že chce vědět, kolik jsem dostal dukel. A já jsem si dupnul a říkal jsem že žádnou. Tak mi dal dvě facky na rozloučenou, já jsem šel zpátky, to jsem dělal toho chodbaře v přízemí, no a do tejdne jsem byl přeloženej k němu na třetí patro. Jsem si říkal, nic nemůže být horšího.*“ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

²⁷⁴ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

²⁷⁵ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

jen pro sebe ale také pro ostatní, například: „*Když byly chleby, který nechtěli,*²⁷⁶ *tak jsem si je rovnal. Jenomže ono jich bylo tolik, že se mi všechny ty nádoby nevešly do té alkárky.*²⁷⁷ *To bylo vedle naší kobky ještě jedna na ty věci. A já to strkal do té poličky pod oknem a když se tam nevešlo nádoby, tak jsem ho měl stoprocentně vyleštěný nahoře. A von*²⁷⁸ *říká: „Dobře vyleštěný, ale taky by se to mohlo někdy uklidit.“ Tak jsem říkal: „No jó, já ho uklidím.“ Ale von přišel druhý den a říká: „Hergot, co v té almaře máš?“ A pak říkal: „Dyť nás za to zavřou voba“.* Tak jsem ho ujistil, že já už zavřenej jsem.“²⁷⁹

A tak se mezi těmito dvěma vytvořilo lidské pouto. Pavel Glomb to jednoduše popsal tak, že „bachaře“, který přinese do vězení balíček a dostane jej k vězni, si prostě vážít musel. Však ono se to tomuto příslušníkovi SVS za krátko vyplatilo a to na Nový rok 1950, kdy přišel do práce naprosto opilý a Pavel Glomb mu pomohl, jelikož ten den zrovna velitel Borů, Šafarčík,²⁸⁰ dělal prohlídku věznic.²⁸¹ Možná, že právě kvůli tomuto (snad by se to dalo nazvat přátelstvím) se Pavel Glomb dostal do PÚ v Horní Bříze, kde byl režim o něco mírnější.²⁸²

O spolupráci mezi příslušníky SVS a vězni také svědčí příběh Pavla Glomba, který vzpomínal na to, že když byl na jinou celu přemístěn nějaký vězeň, který si trest plnil delší dobu, netrvalo dlouho a měl na novou celu přestěhovaný také svůj stůl, u kterého měl provrtané nohy a v nich svůj osobní majetek.²⁸³

V dalším příběhu popisoval Pavel Glomb, jak jednou vyplašil celé jedno oddělení vězňů na Borech: „*No mě to nenapadlo. My jsme tam dostávali, mě to napsal ten doktor tenkrát, tu... přes půl ty litrový konzervy, že si z toho víčka ještě udělali ucho. Asi čtrnáct nás bylo na tom patře. Protože jsme byli slabí, tak jsme dopoledne fasovali hovězí polívku s kouskem hovězího.*“ Tak si Pavel Glomb, chodbař, nad dveřmi do vybraných cel udělal

²⁷⁶ Když je vězni nechtěli.

²⁷⁷ V almárce, která byla v místnosti s vybavením pro chodbaře na třetím patře, mělo být původně uložené nádoby. Pavel Glomb do ní však uskláňoval chléb.

²⁷⁸ Příslušník SVS, zodpovídající za třetí patro tohoto bloku.

²⁷⁹ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

²⁸⁰ K jeho osobě více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba.*

²⁸¹ Sám Pavel Glomb tento příběh popsal: „*A na Novej rok přišel tak vožralej, že já nevím, jak došel vůbec. Pak dopadl do toho křesla a víc neexistovalo. No jo, ale šéf Borů šel udělat kontrolu. Hubu jsem mu spálil kafem a já nevím, co všechno. A když šel šéf kolem nás, tak jsem ho prakticky držel ramenem přimáčkutýho k futru. Jenomže jsem měl tu kliku, nebo von, že ten Šafarčík, ten velitel Borů, tak von, von to začal prohlížet vod spoda. Čili, když přišel až k nám, tak byl tak utahanej, že se po něm vůbec nepodíval a jenom kolem nás takhle prošel. Když vodošel, tak jsem ho zase přemístil na křeslo a asi tak ve čtyry odpoledne se probudil. Tak jsem mu vyprávěl, co se dělo během dne. No tak takovýho bachaře, ktorej ti dá balík, abys ho přinesl druhýmu muklovi, tak toho si musíš vážít, rozumíš. To se nedá nic dělat.*“ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

²⁸² Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

²⁸³ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

křížky, aby si nemusel pamatovat jejich čísla. Tyto křížky však tamní obyvatelé rádně vyděsily.²⁸⁴

Celkově Pavel Glomb v podstatě o špatných věcech nemluvil, raději během rozhovorů vzpomínal na ty veselé: „*A ten Štědrý den, to jsme na ty záchodový papírky, kolik bylo kluků na cimře, tak jsme si pro ně pro každého narovnali dáreček. Dva bonbóny, cigareta a takovýhle samý kraviny. A teď to leželo před těma zavřenejma dveřma. Bachař přišel, že bude votvírat dveře a teď tam viděl tohle. „Co to je?“ „No je Štědrej den...“ Tak nic neřekl, začal odmykat a jak to zmizlo. A prošlo nám to. Nic nám kvůli tomu pozdějc neřek.*“²⁸⁵

Čilá spolupráce mezi vězni probíhala téměř stále.²⁸⁶ Pavel Glomb byl na Borech pouze osm měsíců, ale odnesl si z nich mnoho podobných příběhů. Tím, že sežene cokoliv, byl prý vyhlášený jakýsi Franta, který, podle vzpomínek, byl odsouzený již za první republiky na doživotí,²⁸⁷ že pomáhal známému přepravit zavražděnou ženu ve skříni. Ovšem na Václavském náměstí jim vypadla.²⁸⁸

Přestože Pavel Glomb vzpomíná hlavně na ty příjemnější věci, je jasné, že se setkal i s těmi nepřijemnými. Součástí vazby byl velice omezený kontakt s rodinou či známými lidmi. Netýkalo se to pouze návštěv, ale i balíčků a dopisů, které procházely kontrolou. Některé prošly, jiné prošly částečně a některé neprošly vůbec. To nebylo trestem pouze pro vězně, ale také pro jejich příbuzné, protože byly kontrolovány i dopisy z vězení odcházející.²⁸⁹ Postižení se s tím buď museli nějak vyrovnat nebo se pokusit systém nějak obejít.

²⁸⁴ Sám o toto plíže popsal: „*To máma tenkrát poslala tomu doktorovi balíček, abych tam neumřel. Tak si mě zavolal, balíček mi teda dal, vynadal mě a říká, jak si to jako představuju, že jemu, doktorovi, někdo posílá pro mě balíčky. Ovšem balíček mi dal a řekl, že když jsem tak hubenej, že mi teda napíše tuhlenctu nádobu s tím... a to byl takovejhle kus hovězih a měl jsem to každej den dopoledne (...). No a bylo nás asi čtrnáct. No a já si nebudu pamatovat u každého čísla kopy, komu to mám dávat. Tak tam, kde byl tehleten na tu polivku, tak jsem si tam udělal takovej malej křížeček na ty dveře. No to víš, jak se na mě sesypali, když se hrnuli do toho... „Co to je? To bude nákej transport?“ Tak jsem říkal: „No vy jste blbý, ale já jsem blbej taky. Protože to jsem neměl dělat.“* Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

²⁸⁵ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

²⁸⁶ A to pravděpodobně za vědomí příslušníků SVS (tedy bachařů), kteří jsou často všichni posuzováni v kontextu činů některých jejich sadistických kolegů, známých z bicích komand.

²⁸⁷ Pavel Glomb tento příběh doplnil slovy: „*No kdo může víc znát Bory, než von? Já jsem mu jednou taky říkal o půlku chleba. No nic... normálně za chvilku přišel a hodil po tobě půlku chleba. Kde jí vzal, já nevím. Nevím ani kam zmizel ten kočárek... To tahle měli chlapi převést deset kočárků. A já jsem viděl jako to počítaj, rozumíš. Každý jeden táhnul, jeden tlačil a bachař s nima. Ale naložili jich jenom devět. No, byl z toho zase průšvih, ale nic nenašli. A kam se poděl... taky jsem teda za to dostal nějaký cigarety no. A jindy se zase na některých věcech objevilo razítko BONAKO. To taky byly dohady, co je to za protistátní protest. Znamenalo to „bordel na kolečkách“, ale kdo to tam udělal, se nezjistilo.“* Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

²⁸⁸ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

²⁸⁹ Více viz HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, ISBN 80-85207-01-X.

Možností bylo buď najít cestu přes nějakého bachaře či civilního zaměstnance (hlavně v pracovních táborech), maminka Pavla Glomba však volila jednodušší cestu. Jelikož počet návštěv i dopisů byl omezen, využívala i balíčků k tomu, aby doručila nějaký vzkaz. Na víko krabičky nalepila seznam věcí, které v balíčku jsou, třeba se slovy „Milý Pavlíčku, posílám ti...“ a tento seznam pak zakončila krátkým vzkazem, například „Daří se nám dobře.“ Balíček směl být pouze dva kilogramy těžký, takže to nejdůležitější, jako třeba špek, muselo být v takovém balíčku, úplně dole. Nahoře byly nějaké sušenky, u kterých nevadilo, když je někdo vyndal.²⁹⁰

Vzkazů v balíčku Glombovi využívali také jako malé lsti. Pavel podle jednoho totiž poznal, že v cibuli jsou kamínky do zapalovače. Někdy se ovšem stalo, že balíček se sice s něčím zajímavým pro daného vězně do ústavu dostal, ale ten si toho nevšiml. Jeden vězeň (na Jáchymově) takhle, podle vyprávění Pavla Glomba, v balíku dostal kilovku vepřového, ale protože to byl velice silný kuřák, vyměnil jí za desítku cigaret s jedním Němcem. Jenomže ona ta plechovka byla plná tabáku.²⁹¹

Přestože byly balíky omezené, staly se důležitou součástí života vězňů, protože každé malé přilepšení bylo znatelné. To vedlo k tomu, že se také jako trestu užívalo zakázání obdržení balíků, dopisů či návštěv, což se souhrnně nazývalo jako zastavení výhod.

Co se návštěv týká, narazila tato práce v případě Pavla Glomba na jisté nejasnosti. On sám si za ty čtyři roky vybavuje přibližně šest návštěv. V kartě, kam se návštěvy zapisují, jich ale je zapsaných daleko víc a to zde nejsou uvedeny záznamy z Jáchymovska. Na období, které prožil na Borech a později v pracovním ústavu v Horní Bříze, vychází přibližně jedna na měsíc, tedy 21 zapsaných návštěv v časovém rozmezí od října 1949 do května 1951.²⁹²

Obtížným se také ukázalo najít datum první skutečné návštěvy, jelikož Pavel Glomb si vybavuje pouze dvě návštěvy ve věznici Bory a dvě v Horní Bříze. Pravděpodobně se první návštěva odehrála přibližně měsíc po převozu na Bory,²⁹³ neboť Pavel Glomb obdržel telegram: „MUZES LI PRIPRAV VLASTNI PRADLO A KNIHY PŘIVEZEME JIDELNI BALIK NEDELE

²⁹⁰ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

²⁹¹ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

²⁹² NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²⁹³ Tedy pět měsíců po zatčení.

TATICEK ALENKA²⁹⁴ A MAMICKA.²⁹⁵ Zmíněné knihy a prádlo mu rodiče, podle dopisu Antonína Glomba ze dne 1. července 1950, kdy prosil o jejich navrácení, přinesli ještě na Pankrác.²⁹⁶ Nejspíše však během vyšetřovací vazby k žádné návštěvě nedošlo, takže věci předal nějaký příslušník SVS, což potvrzuje i sám Pavel Glomb, jenž si na žádnou návštěvu na Pankráci během rozhovorů nevzpomněl.²⁹⁷

Nepodařilo se ale ani potvrdit, že by k návštěvě, zmíněné v telegramu, došlo, protože o ní nikde není žádný úřední zápis. První zaevidovaná návštěva je tak zapsaná až ke dni 2. října 1949, což by bylo sedm měsíců po zatčení, ovšem to, že je návštěva zapsaná, ještě neznamená, že se uskutečnila, přihlédneme-li k tomu, že zapsaných jich je daleko víc, než na co si Pavel Glomb pamatuje.²⁹⁸

Světlo do této záležitosti nepřineslo ani seznámení Pavla Glomba se jmény lidí, kteří jsou napsaní, že jej navštívili. Na některá jména si vůbec nevzpomněl²⁹⁹ a u jmen některých blízkých příbuzných si nevybavil, že by za ním někdy ve vězení byli.³⁰⁰ Oproti tomu na přímý dotaz na jakousi Alenu Vondráčkovou řekl, že za ním párkrát byla, což pokusu o ujasnění počtu návštěv také nepomohlo. Během období, kdy se v seznamu návštěv³⁰¹ objevuje její jméno, si Pavel Glomb pamatuje na čtyři návštěvy.

Podle seznamu trvaly návštěvy na Borech vždy přesně patnáct minut³⁰² a v podpisech

²⁹⁴ Alena Vondráčková – bytem Praha 12, Legerova 70, je v seznamu návštěv uvedena od 30. 10. 1949 do 8. 10. 1950 celkem třináctkrát, což odpovídá každé zapsané návštěvě. Přestože se Pavel Glomb již do půl roku po svém propuštění oženil s Jarmilou Glombovou (rozenou Pospíšilovou), je výše zmíněná Alena Vondráčková v záznamech uváděna jako jeho snoubenka, k čemu se Pavel Glomb vyjádřil tak, že to spíše byla akce jeho rodičů, stejně jako když chtěli, aby si vzal neteř Vladimíra Clementise (zřejmě Miroslavu Clementisovou, později provdanou Slivkovou). Alena Vondráčková jej podle záznamů ve vězení naposledy navštívila 8. 10. 1950 (tedy pět dní před vynesením rozsudku na 4 roky) a povolení její další návštěvy na 31. 12. 50 žádal otec Pavla Glomba v dopise z 25. 12. 1950 a i zde byla uvedena jako snoubenka. Mimo ní žádal Antonín Glomb o povolení pro svou ženu a pro syna Petra. Avšak v dopise od velitele SVS Bory pro Alenu Vondráčkovou ze dne 27. 12. 50 je napsáno, že návštěvy se povolují pouze nejbližším příbuzným, proto by musela předložit průkaz o jejím oprávnění vydávat se za snoubenku vězně, což je poněkud zvláštní, uvážíme-li, že podle záznamů Pavla Glomba mnohokrát navštívila. Žádnou legitimaci však patrně nepředložila, takže zde její stopa v záznamech po 21 měsících od zatčení končí. NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²⁹⁵ Telegram ze dne 5. 8. 1949. V seznamu věcí ze 3. 7. 49 ovšem žádné knihy nejsou. Viz NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49; Navíc, pokud by se již se synem viděli, pak by pravděpodobně věděli, že si knihy ani oblečení připravit nemůže.

²⁹⁶ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²⁹⁷ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

²⁹⁸ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

²⁹⁹ Ze 30. 10. 1949 je zapsána návštěva Kolářové Hany, přítelkyně z Teplic, Lázně Jungmannovy. NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁰⁰ Na den 11. 6. 1950 je zapsána návštěva Marie Glombové, babičky, Praha 7, Malířská 5/609 a od následujícího prosince je také zaevidováno několik návštěv Petra Glomba, bratra, žijícího na stejné adrese. NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁰¹ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁰² K návštěvám mohlo dojít jednou do měsíce a byly maximálně dvě hodiny dlouhé. Více viz BÁRTÍK, František: *Tábor Vojna: ve světle vzpomínek bývalých vězňů*, 1. vyd. Praha, Vyšehrad 2008, ISBN 978-80-7021-938-6.

pracovníků SVS, kteří při provádění návštěvy byli, můžeme vyčíst třeba jména Růžička, Nosek, Nováček, Benda. Podle vzpomínek Pavla Glomba se návštěvy na Borech odehrávaly ve speciálních místnostech, kde byla stěna s dráty a příbuzní byli na druhé straně než vězni, přičemž třeba líbání bylo zakázané.³⁰³

Po několika měsících se Pavel Glomb z Borů dostal. Dne 16. února 1950 byla z příkazu velitele SVS v trestaneckém ústavu pro muže v Plzni – Bory napsána žádost o rozhodnutí na Státní soud, zda by tento soud nic nenamítal na zaměstnání odsouzenec kmen. č. 723 Glomb – Müllnera Pavla v dobře zabezpečeném a strážněm továrním objektu. Jednalo se o pracovní ústav v Horní Bříze, kde v té době pracoval větší počet trestanců, mezi kterými byli také osoby odsouzené státním soudem. To bylo v situaci, kdy byl Pavel Glomb odsouzený k 18 měsícům těžkého žaláře a čekal na odvolací řízení.³⁰⁴

6.4.3 Horní Bříza (1. března 1950 – 31. července 1951)

Plzeňsko je proslavené výraznou kaolinovou stopou ve své historii, protože v této oblasti existovala celá řada kaolinových závodů, mezi které se řadí také ten v Horní Bříze, která je lokalizována přibližně patnáct kilometrů severně od Plzně. Tento kaolinový závod, nacházející se v lesích v těsné blízkosti obce, sloužil v padesátých letech jako pracovní ústav pro vězně. Jelikož byl v roce 1951 jeho velitelem strážmistr Vojtěch Kuneš, který ovšem ve své složce má zapsáno, že v této době sloužil v trestním ústavu pro muže v Plzni – Bory, je pravděpodobné, že tento PÚ spadal pod velení SVS Bory.³⁰⁵

Pavel Glomb byl do tohoto ústavu převezen 1. března 1950, tedy pouhé dva týdny po odeslání žádosti sepsané z nařízení velitele věznice Plzeň – Bory k Státnímu soudu v Praze. Vstupní dotazník však byl sepsán až 11. dubna 1951, tedy po více než roce v tomto PÚ. Přestože na Borech dělal chodbaře a neměl ani zdaleka ty nejhorší vězeňské podmínky, i on pocítil, že v PÚ je režim o něco mírnější než ve věznicích.³⁰⁶

Na Horní Břízu vzpomínal: „*Tam nás, myslím, bylo sto sedmdesát šest a z toho bylo sedm farářů.*“³⁰⁷ Podle vyprávění Pavla Glomba byly směny rozděleny na ranní, odpolední

³⁰³ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

³⁰⁴ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁰⁵ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁰⁶ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

³⁰⁷ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

a noční, přičemž on prý dělal deset měsíců pouze směny noční.³⁰⁸

V jednom z rozhovorů Pavel Glomb uvedl, že v tomto PÚ bylo 176 vězňů, což je poměrně zajímavě přesný údaj, vezmeme-li v úvahu, že je to již více než 65 let. Tyto vězni prý byli ubytováni na barácích vždy po dvanácti lidech v táboře s režimem oproti Borům volnějším. To lze také vypožorovat na tom, že se častěji chodili sprchovat, i když to podle slov Pavla Glomba stejně nemělo moc cenu, protože prakticky okamžitě byl zase člověk bílý od všudypřítomného kaolinu, ale i na tom, že vězně převáděli do práce po cestě, kde se přímo k nim mohli přiblížit civilisté či že rozhovory s návštěvami probíhaly v místnosti určené pro příslušníky SVS, která byla specializovaná na něco úplně jiného, takže vězně od návštěvy nedělila žádná zeď ani mříž.³⁰⁹

V seznamu je sice uvedeno 15 návštěv, které připadají na období, kdy byl Pavel Glomb v PÚ v Horní Bříze, on sám si ovšem vybavuje dvě nebo tři. Podle téhož dokumentu trvaly návštěvy v Horní Bříze hodinu³¹⁰ a tento ústav nedisponoval takovými prostorovými možnostmi jako na Borech, tudíž návštěvy probíhaly v místnosti příslušníků SVS, což mělo výrazně volnější pravidla.³¹¹

O povolení návštěvy se vždy³¹² muselo žádat a v takovém dopise³¹³ musely být uvedeny osoby, které vězně chtěly navštívit, jejich adresy a vztah k vězni. Například dne 1. července 1950 sepsal Antonín Glomb žádost o návštěvu vězně č. 723 t.č. v táboře v Horní Bříze u Plzně a to na neděli 9. července t.r. Tento dopis byl odeslán na správu trestnice pro muže Plzeň – Bory v Klatovské ul. a autor v něm prosil o povolení pro svou manželku, matku Pavlovu, Alenu Vondráčkovou, snoubenku Pavlovu, a pro Annu Harcubovou, bydlící ve stejné ulici jako A. Vondráčková. Paní Harcubová je v dopise popsána jako dlouholetá rodinná známá, bankovní úřednice a padesátiletá slečna, která má Pavla velmi ráda. Sám Antonín Glomb v těch dnech měl problémy s kolenem a kvůli revizi nemohl opustit byt, proto tedy prosil o povolení pro rodinnou známou.³¹⁴

Ve stejném dopise je také napsáno: „*Loňského roku na Pankráci, když se ještě smělo Pavlovi dávatí prádlo, půjčil jsem mu různé části svého prádla /protože on toho tolik neměl/.*“ Vypsány jsou zde hedvábné spodky či pyžamo, které měly být uloženy na Borech, protože tam dostal klasické vězeňské oblečení a to své odevzdal. Antonín Glomb zde žádal

³⁰⁸ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

³⁰⁹ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

³¹⁰ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³¹¹ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

³¹² Ve všech vězeňských zařízeních.

³¹³ Zajímavé také je, že žadatel přikládal k dopisu známky, které byly určeny na odpovědi SVS.

³¹⁴ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

o navrácení oblečení, jako důvod uvedl, že toho sám nemá mnoho a že je rodina finančně zatížena, protože je jeho syn zavřený, takže si nové nemůže koupit.

Toto oblečení mu však vráceno nebylo. Dorazilo poštou až, když byl Pavel Glomb převezen na Jáchymovsko, ale pár dní na to byla vystavena exekuce a opět došlo k jeho odebrání, naštěstí ne na dlouho.³¹⁵

Dalším psaním, týkajícím se návštěv Pavla Glomba v Horní Bříze, je telegram z 5. září 1950, v němž je napsáno: „*Pavličku, nemůžeme přijeti, až příští neděli. Maminka.*“ Tento telegram byl psaný přibližně měsíc před odvolacím řízením. Před tímto líčením ještě psal Antonín Glomb do vězeňského ústavu, aby se jeho syn tohoto soudu zúčastnil, ten však těsně před tím podepsal prohlášení, že k němu nepřijede.³¹⁶ Vystává tak otázka, proč Pavel Glomb odmítl do Prahy jet, když to byla možnost vidět se s rodiči, vidět se s bratrem a otázka, proč mu otec raději psal, aby dorazil. Báli se snad rodiče, že by mohl odmítnout? Proběhla zmíněná zářijová návštěva nějak nedobře? Vadilo snad Pavlovi Glombovi, že jeho mladší bratr, který byl ve skupině Blesk jeden ze tří nejaktivnějších členů, dostal podstatně menší trest než on a ještě k tomu se mimo jiné zúčastnil kulturního zájezdu ze Zámrsku do Prahy, kde se, podle slov Jarmily Glombové,³¹⁷ dobře uvedl před ministrem Čepičkou?³¹⁸ Či prostě již věděl (ze zkušeností svých či ostatních spoluvězňů), že u tohoto soudu stejně vůbec nic nezmuže? Nebo jej odradilo pouze to, že náklady na přepravu a eskortu by musel hradit on?³¹⁹ Odpověď na tyto otázky se bohužel nepodařilo nalézt, jisté ovšem je, že tento politický proces navěky rozbil vztah mezi bratry Pavlem a Petrem Glombovými, jejichž kontakt postupem času úplně vymizel.³²⁰

Ale zpět k návštěvám v Horní Bříze. Jednou prý přijel jeho otec, Antonín Glomb, sám a potkali se již při převádění vězňů z pracovní části do části PÚ, kde byli vězni ubytováni: „*Nás zrovna vedli zpátky do tábora a někdo řekl: „Hele to je tvůj táta“, protože on šel od nádraží. Tak jsem prokličkoval mezi první řady, abych s ním mohl mluvit. Pak jsem se zase postupně propadával až do poslední řady, protože jsem se chtěl udržet co*

³¹⁵ NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

³¹⁶ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³¹⁷ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³¹⁸ K jeho osobě více viz PERNES, Jiří a kol.: *Alexej Čepička: šedá eminence rudého režimu*, 1. vyd. Praha, Brána 2008, ISBN 978-80-7243-382-7.

³¹⁹ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³²⁰ Petr je sice uvedený jako účastník několika návštěv, v podstatě by se dalo říci, že v návštěvách vystřídal Alenu Vondráčkovou, Pavel Glomb si jej však ani jednou nevybavuje. Stejně tak se pravděpodobně ani nedozvěděl o přímluvu od jeho bratra v dopise, kvůli žádosti o vrácení zabaveného oblečení. Petr 22. 3. 1951 napsal: „*vždyť tam mám ještě bratra /má již teď 18 kg pod normál. váhu/, který také pilně pracuje a který vlastně nejméně se provinil a nejvíce to odnesl, že už byl 4 dny přes 21 let ve chvíli zatčení.*“ Pokud to tedy za přímluvu lze brát. Více viz NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

nejděl u něj. Ale vzadu šel ten nejstrašnější bachař z celého lágru. „Co je?!“ štěknul na mě, protože si všimnul, jak tam kličkuju.“³²¹ Pavel Glomb mu tehdy prý řekl, že mu táta přivezl zapalovač, který mu ale při návštěvě nemůže dát. Pak tohoto pracovníka poprosil, jestli by mu jej nemohl dát přes něj a on si ten zapalovač v rychlosti prohlédl a podal jej vězni.³²²

Z tohoto příběhu je na první pohled jasné, že režim v PÚ musel být volnějším, pokud mohl vězeň s civilisty mluvit i během přesunu ze závodu do tábora, což se také potvrzuje tím, že každý trestanec v Horní Bříze dostával 80 cigaret na měsíc, na pohled druhý ovšem vyvstává také otázka, zda je možné, že by si nějaký vězeň pamatoval otce jiného vězně z celkového počtu 176, pokud by onen otec byl teprve na své třetí návštěvě v tomto PÚ.³²³

Otázka návštěv tak zůstává nezodpovězená. Oproti tomu je jisté, že Pavel Glomb měl na Horní Bříze jednou za čtvrt roku plnit trest samoty a polovičního jídla: „*To se ví, že už jsem měl připravené čtyři nebo pět rodokapsů, abych se nenudil, s klukama jsme se hecovali přes okno a když jsem měl hlad, ukrojil jsem si chleba a namazal si ho sádlem. To bylo v místnosti, kde spal jenom jeden trestanec, takový to kápo.*“³²⁴

V PÚ v Horní Bříze strávil Pavel Glomb 15 měsíců, což odpovídá cca třem takovým dnům, které měly vězně potrestat samotkou a polovičním jídlem. Z příběhů lze však usoudit, že výsledek byl spíše obrácený, protože vězeň využil tento den k odpočinku a jídla také neměl dostat, minimálně v jednom případě tomu bylo dokonce naopak.

To za ním na samotku přišel příslušník SVS a když zjistil, že na něj kuchař zapomněl s onou poloviční porcí jídla, vzal jej do kuchyně, kuchaři vynadal a ten toto jídlo musel obstarat. Kuchař, který byl z řad vězňů, to vyřešil tak, že ukrojil kus masa, který se téměř nevešel na pánvičku a když byl hotový, rozpůlil jej a jednu část položil na talíř, k tomu po celém obvodu talíře vyskládal knedlíky a pak jich zase polovinu odebral a do špenátu, který měl problém udělat, protože v kuchyni měl jenom velké hrnce, dokonce klepl i vajíčko, jež v jídle pro celý lágr chybělo: „*No a ten bachař říkal, at' to sním rovnou v tý kuchyni, protože to kdyby někdo viděl... (smích). A tomu kuchaři jsme říkali Myš, protože on vždycky, když jsme se najedli, tak von vždycky vobešel půl toho lágru a vtevřel dveře a povídá: Tak co, myši, jak jste se najedli?*“³²⁵

³²¹ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

³²² BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

³²³ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

³²⁴ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

³²⁵ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

Ale i když život v PÚ v Horní Bříze nebyl tak přísný jako na Borech, i zde se dají najít shodné prvky, které spojují vězeňské ústavy v Československu v padesátých letech. Jedním z nejoblíbenějších u příslušníků SVS byly prohlídky místností i osob, které jsou též známé jako filcunký:³²⁶ „*Jednou, když nám dělali osobní filcunk, jsme stáli nahý venku na cestě a kousek dál chodily místní holky. Já jsem měl u sebe zrovna zapalovač, který jsem celou dobu držel v ruce, zatímco bachař prohledával oblečení. Pak jsem se ještě musel ohnout, aby se podívali, jestli nemáme v zadku samopal a mohli jsme se oblíknout. Když se mě kluci ptali, jak jsem ten zapalovač pronesl, říkal jsem, že jsem ho jen držel v ruce a on si toho nevšiml.*“³²⁷

Docházelo však i k situacím, kdy vězeň dostal za nějaké své činy trest. Pavel Glomb si vzpomněl hned na několik v Horní Bříze, i když jeden je nesmyslnější než druhý. Jednou na Vánoce udělali z jídla ze svých balíků s několika dalšími vězni společnou „hostinu“, za což jim byly zakázány výhody, tedy třeba právě balíky a návštěvy (ovšem paradoxní je, že právě v té době, mu prý byla návštěva povolena).³²⁸

K jinému případu, na který si Pavel Glomb vzpomíná, se možná vztahuje hlášení ke kázeňskému řízení ze 14. května 1951, kde je napsáno, že výše zmíněný je určený ke kázeňskému řízení, neboť nedodrжуje pracovní dobu 8 hodin. Dále nabádá spoluvězně, kteří s ním pracují, aby méně pracovali a když ho neuposlechli, tak jim vyhrožoval a nadával jim, že jsou vykořisťovatelé a hamouni. Tímto jeho jednáním chtěl omezit pracovní výkon a poškodit pracovní morálku u ostatních vězňů. Též na žaláři se vyhýbá veškerého úklidu a pořádku.³²⁹ Toto hlášení sepsal strážmistr Vojtěch Kuneš,³³⁰ který také jakožto (podle tohoto dokumentu) velitel PÚ uvedl, že pracovní výkon vězně je sice klasifikován na pracovní třídu I., ale jen kvůli zásluze kolektivní práce. Do kolonky posudek zaznamenal, že tento vězeň je drzý a líný, takže mu navrhl zastavení veškerých výhod na dva měsíce. Toto bylo odesláno na velitelství oddílu SVS Plzeň – Bory, kde byl navrhovaný trest potvrzen.³³¹

Pavel Glomb v jednom z rozhovorů uvedl případ, jenž by mohl k tomuto hlášení patřit. Tehdy se sice také jednalo o nedodržení pracovní doby osmi hodin, ale z pohledu vězně se v žádném případě nejednalo o důvod k nějakým kázeňským trestům: „*My jsme ve*

³²⁶ K filcunkům více viz KAPLAN, Karel – PACL, Vladimír: *Tajný prostor Jáchymov*, České Budějovice, Actys 1993, s.112, ISBN 80-901234-2-2.

³²⁷ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

³²⁸ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

³²⁹ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³³⁰ Více viz kapitola *Příslušník SVS Vojtěch Kuneš*.

³³¹ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

*čtyrech lidech, to bylo na kaolínce, udělali vo vlak, čili vo šestnáct vozejků víc, než vodpolední směna. A vodpolední a raní směna dělali v pěti lidech. A jeden ten blbec prohlásil, že jsem způsobil, že se asi vo deset minut dřív ukončila směna. No a ten bachař mě z toho důvodu okamžitě z tý party vodebral a byl jsi naprosto bezmocnej dokázat, že...*³³²

Mimo toho, mu byly, podle jeho vzpomínek, odepřeny výhody, což začalo tím, že onen příslušník SVS, který jej obvinil z porušení pracovní doby, mu chtěl spočítat cigarety ve skřínce, aby si ohlídal, že po jejich vykouření již tento vězeň žádné další nedostane. Ostatní vězni se však k této skřínce dostali rychleji, takže když ji (pravděpodobně) strážmistr Vojtěch Kuneš otevřel, vysypalo se z ní množství cigaret, které by jeden člověk za dva měsíce, což byla doba odepření výhod, nemohl vykouřit.³³³

Pavel Glomb o tomto střetu s příslušníkem SVS pokračoval: *„Takže vždycky se dalo něco dělat... Ale von se mě potom pomstil s tou podlahou. No vždycky když jsem tu podlahu umyl, tak von přišel a řek, že je to špatně. Všichni kluci leželi na postelích a teď čekali, kdo to vydrží s nervama dýl... No já říkám, dvanáctkrát jsem ji myl, ale blbouni říkali, že to počítali, že jsem jí myl sedmnáctkrát. Než mě napadla jedna věc – normálně jsem všechno umyl, připravil jsem si znova kýbl s vodou a když přišel, tak než stačil kejvnout, tak jsem mu řek, že jsem to umyl znova špatně a nalil jsem to tam. Beze slova odešel a už pak nepřišel.“*³³⁴

Paradoxně tento kousek musel Pavel Glomb zopakovat i po propuštění a to hned první den na vojně. Takže když tam měl podlahu mýt také již po několikáté, nenechal se rozhodit a využil svých zkušeností z vězení, čímž se zbavil nesmyslného příkazu.³³⁵

Pokud vzpomínka na jeho potrestání za nedodržení pracovní doby, odpovídá hlášení ke kázeňskému řízení od strážmistra Vojtěcha Kuneše, došlo k tomu v polovině května 1951, což bylo dva a půl měsíce před přesunutím Pavla Glomba do Jáchymova. A protože měl od 18. května platit zákaz výhod, poslední návštěva, jež je v seznamu uvedena na 19. května, se nemohla uskutečnit, což také potvrzuje Jarmila Glombová (Pavlova matka) v jednom z dopisů Státní prokuratury.³³⁶ Konec popsaneho trestu přišel 18. července 1951, obnovených výhod si však Pavel Glomb pravděpodobně vůbec nestihl užít, protože za dva týdny byl převezen na Jáchymovsko.³³⁷

³³² Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

³³³ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

³³⁴ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

³³⁵ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

³³⁶ NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

³³⁷ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49

6.4.4 Jáchymovsko (31. července 1951 – 24. ledna 1953)

Nápravně pracovní jáchymovské uranové doly jsou dnes již neodvratně svázány s politickou perzekucí odpůrců či možných odpůrců Komunistické strany Československa, ovšem již za války do těchto dolů posílali Němci své válečné zajatce, protože i oni si uvědomovali strategický význam smolince a možné zdravotní problémy lidí působících v takových dolech. Hned v květnu 1945 obsadily jednotky Sovětského svazu Jáchymovsko, kde v té době byly v provozu tři jáchymovské doly, dnes známé pod názvy – Rovnost, Svornost a Bratrství.³³⁸

Jáchymov byl pro Sovětský svaz velice důležitý, protože současně s poražením společného nepřítele v podobě Hitlerovského Německa, začal se svět dělit na dva celky, spadající pod vliv dvou mocenskopolitických pólů. Právě takovou výhodou doly v okolí Jáchymova, v té době jedny z mála oblastí se známými ložisky uranové rudy, jistě byly. Proto velice rychle vznikla smlouva, nazývaná Dohoda mezi vládou ČSR a vládou SSSR o rozšíření těžby rud a koncentrátů v Československu, obsahujících radium a jiné radioaktivní prvky, jakož i o jejich dodávkách Svazu socialistických republik a to 23. listopadu 1945.³³⁹

Rozsah stopy jáchymovských dolů v dějinách politické perzekuce v Československu po roce 1945 je tak do jisté míry ovlivněn tím, že když tento prostor přešel pod vliv Sovětského svazu, bylo zde již vybudované a několik let fungující zařízení, do nedávné doby držené v rukách Němců. První šachty se taky nemusely razit od začátku, stejně tak se nemusely stavět ani první střežené tábory pro pracující vězně, nemusely se shánět stroje a celé pracovní vybavení a dokonce na Jáchymovsku zůstala celá řada trestanců, tedy pracovní síla, která dříve plnila úkoly přicházející z Německa. Provoz po uzavření smlouvy mezi ČSR a SSSR, jež podmiňovala ČSR k vývozu vytěženého materiálu s radioaktivními prvky, nemusel začínat od úplné nuly, ale plynule navázal na ten, který mu předcházel.

Jáchymovské pracovní tábory byly také častým cílovým působištěm lidí, odsouzených během retribuice, takže se sem dostala celá řada kolaborantů ale i několik tisíc německých válečných zajatců, kteří byli propouštěni až od jara 1950,³⁴⁰ přestože podle

³³⁸ HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, s.259, ISBN 80-85207-01-X.

³³⁹ BURSÍK, Tomáš: *Přišli jsme na svět proto, aby nás pronásledovali: trestanecké pracovní tábory při uranových dolech v letech 1949 – 1961*, Praha, Ústav pro studium totalitních režimů 2009, s.27-28, ISBN 978-80-87211-22-9.

³⁴⁰ HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, s.259, ISBN 80-85207-01-X.

mezinárodní úmluvy měli ČSR opustit v roce 1949.³⁴¹ Proto bylo nutné velice rychle najít zdroj pracovních sil, aby těžební práce na Jáchymovsku pokračovaly, nejlépe ještě zvyšovaly svoji produktivitu.

Z toho vzešla koncepce dvojité povahy jáchymovských dělníků. Vláda totiž těžební práce v tamních dolech nabídla dobrovolníkům, což je známé jako akce A,³⁴² a mimo toho pokračovala ve využití vězňů na tuto těžkou práci. Ovšem přísun pracujících z řad dobrovolných, tedy svobodných, pracovníků nenaplnil potřebné stavy, takže 16. února 1949 vznikla shoda jáchymovské komise a dolů s ministerstvem spravedlnosti na potřebě 5 tisíc vězňů, kteří budou nasazeni v uranových dolech. Tuto dohodu se ale nedařilo naplnit, takže se do věci zapojit sám ministr Alexej Čepička, který podporoval dostání vězňů do Jáchymova za každou cenu. To mělo za následek, že bezpečnost, soudci a SVS na tomto úkolu začaly spolupracovat a brzy dosáhly velkých výsledků.³⁴³

Tato spolupráce zajistila, že se do konce roku 1950 zvýšil počet odsouzených na Jáchymovsku na 8570, což se dále zvyšovalo, takže na konci dubna 1951 jich bylo 9524 a na počátku ledna 1953 bylo v uranových dolech nasazeno již 14 115 trestanců.³⁴⁴ Jedním z nich byl vězeň Pavel Glomb-Müllner.

Tomáš Bursík ve svém díle vypsál patnáct trestaneckých pracovních táborů (TPT) na Jáchymovsku a jsou to: Vykmánov I (jenž nějakou dobu sloužil také jako ústřední tábor), Mariánská, Prokop (dříve nazývaný Horní Slavkov), Eliáš I, který ale byl již v roce 1950 likvidován jako zdravotně zcela nevhodný, takže v témže roce byl zřízen TPT Eliáš II. Dále existovaly TPT Rovnost, Svornost, Ležnice, Ústřední tábor (někdy označován jako Bratrství II, jenž v letech 1950 až 1954 plnil funkci ústředního tábora), Bratrství, Vykmánov II (známý jako Elko), Svatopluk, Vršek (později nazývaný Barbora), dále TPT Nikolaj a XII (Dvanáctka).³⁴⁵ To však nebyly jediné TPT při uranových dolech na území

³⁴¹ KAPLAN, Karel – PACL, Vladimír: *Tajný prostor Jáchymov*, České Budějovice, Actys 1993, s.32, ISBN 80-901234-2-2.

³⁴² KAPLAN, Karel – PACL, Vladimír: *Tajný prostor Jáchymov*, České Budějovice, Actys 1993, s.33, ISBN 80-901234-2-2. Karel Kaplan v této knize uvedl, že: „organizovaný nábor, nazývaný akce A, provádělo s součinností s uranovými doly ministerstvo práce a sociální péče a jeho podřízené složky. Na akci A se dále podílely i odborové organizace a průmyslové podniky měly povinnost vyslat určitý počet zaměstnanců na dlouhodobou brigádu do Jáchymova. Zaměstnanci i brigádníci obdrželi celou řadu výhod, které je měli do Jáchymovských dolů přivábit: poměrně vysoké příjmy, k tomu hornický a zvláštní, tzv. jáchymovský příplatek, mimořádně zvýšené přiděly potravin, nákup zboží ze Sovětského svazu aj.“

³⁴³ KAPLAN, Karel – PACL, Vladimír: *Tajný prostor Jáchymov*, České Budějovice, Actys 1993, s.35, ISBN 80-901234-2-2.

³⁴⁴ BURSÍK, Tomáš: *Přišli jsme na svět proto, aby nás pronásledovali: trestanecké pracovní tábory při uranových dolech v letech 1949 – 1961*, Praha, Ústav pro studium totalitních režimů 2009, ISBN 978-80-87211-22-9.

³⁴⁵ BURSÍK, Tomáš: *Přišli jsme na svět proto, aby nás pronásledovali: trestanecké pracovní tábory při uranových dolech v letech 1949 – 1961*, Praha, Ústav pro studium totalitních režimů 2009, s.46-48, ISBN 978-80-87211-22-9. Tyto tábory měly také své jednopísmenné kódové označení, které bylo a často

dnešní České republiky. Dalšími byly Vojna³⁴⁶ a Bytíz, oba u Příbrami a případní zájemci si dnes mohou prohlédnout Památník Vojna, který znázorňuje trestanecký pracovní tábor z padesátých let, kterým se návštěvníci mohou projít a dokreslit si své vědomosti o historii. Karel Kaplan však ještě mimo oněch sedmnácti jmenovaných táborů píše také o existenci tábora Plavno, který společně s táborem Nikolaj byl pobočkou tábora Vršek (Barbora) a o dvou dalších táborech na Příbramsku – Třebesko a Brody.³⁴⁷

Téměř všechny tyto tábory byly založeny před příjezdem Pavla Glomba na Jáchymovsko v polovině léta 1951, celá řada z nich se však ještě nějakou dobu dodělávala. Byl tam tedy převezen v čase největšího rozpuku uranových dolů a táborů k nim náležejících, což popsal slovy: „*Pamatuju se, že když jsem tam přijel, byly všude vidět jen samé důlní věže.*“³⁴⁸

Všichni nově příchozí vězni na Jáchymovsko museli nejprve projít ústředním táborem, který měl zprostředkovávat kontakt mezi ostatními tábory a okolním světem. Byl také vstupní a odchozí branou, jak v kontextu celkové vazby na Jáchymovsku tak i krátkodobých cest, například k soudu. Mimo toho, zde noví vězni vyměňovali své oblečení za „muklárný“ či byli ostříhání do hola. V tomto táboře vězně přerozdělovali do táborů, ve kterých měli nadále bydlet a pracovat na dolech k nim příslušejících.³⁴⁹

V rámci rozhovorů pro sepsání této práce, se Pavel Glomb zmínil o tom, že ani sám nemá úplně jasno, jak se přesně jmenoval první ze dvou Jáchymovských táborů, ve kterých byl: „*Vono to bylo takový nejistý. Když jsme tam přijeli, tak se říkalo, že je to „Ikska“, jako Desítka teda jo? A pak říkali, že to byla Dvanáctka, ale to jsem se dozvěděl až pak.*“³⁵⁰ Ačkoliv je to lehce matoucí, po zjištění názvů všech táborů a jejich jednopísmenných kódů, se z této situace podařilo najít snadné východisko. Jediný z táborů má ve svém názvu číslici a to ještě psanou římsky, tedy tábor XII (Dvanáctka), a přesně tento tábor dostal

používáno. Tábory nesly tyto kódy: Barbora (Vršek) – E; Bratrství – M; Eliáš I a po něm i Eliáš II – N; Leženice – O; Mariánská – B; Nikolaj – A; Prokop (Horní Slavkov) – T; Rovnost – P; Svatopluk – V; Svornost – K; Ústřední (Bratrství II) – D; Vykmánov I – C; Vykmánov II – L; XII – X. Tábory u Příbrami pak byly označeny jako Vojna – U a Bytíz – Z. Viz tamtéž.

³⁴⁶ Více viz BĀRTÍK, František: *Tábor Vojna: ve světle vzpomínek bývalých vězňů*, 1. vyd. Praha, Vyšehrad 2008, ISBN 978-80-7021-938-6; Dnes je na místě TNP (později přetvořeného na NTP) Vojna vytvořené muzeum (Památník Vojna – Lešetice), díky kterému si návštěvníci mohou projít prostor tohoto tábora, kde jsou udržované „vězeňské baráky“ či ploty se strážními věžemi, více viz *Hornické muzeum Příbram* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: /www.muzeum-pribram.cz/.

³⁴⁷ BÍLEK, Jiří – KAPLAN, Karel: *Pomocné technické prapory 1950 – 1954: Vznik, vývoj, organizace a činnost. Tábory nucené práce v Československu v letech 1948 – 1954*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství R 1992, s.129, ISBN 80-9011431-0-5.

³⁴⁸ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

³⁴⁹ KAPLAN, Karel – PACL, Vladimír: *Tajný prostor Jáchymov*, České Budějovice, Actys 1993, s.109-110, ISBN 80-901234-2-2.

³⁵⁰ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

písmenko X jako svůj kód, což se dalo snadno zaměnit s římskou číslicí 10. Zde tedy žil Pavel Glomb od srpna 1951, kdy na Jáchymovsko přišel a kdy byl tento tábor teprve nově budován, přibližně šestnáct měsíců a podle jeho vzpomínek dělal na šachtě č. 11. Předpoklad o jeho působení v táboře XII, vycházející z jeho vyprávění, také potvrzuje údaj z posudku na odsouzeného Pavla Glomb-Müllnera ze 4. března 1952, který byl sepsán v PÚP X, což je kód tábora XII.

V díle Karla Lešanovského, jež je sestavené ze vzpomínek skautů a skautek, kteří byli odsouzeni za protistátní činnost během komunistické nadvlády v Československu, je uvedený text od Josefa Jelínka, v němž jsou uvedené cenné informace k pracovnímu táboru XII: „Milý čtenáři, držíš v ruce útlý svazek básní, vzniklých počátkem padesátých let, v době nejhoršího komunistického teroru, na smutně proslulé jáchymovské Dvanáctce. Tento tábor si – díky jeho veliteli npor. SNB Jiřímu Machotovi – v ničem nezadal s neznámějšími nacistickými koncentráky. Na tomto táboře nikdo neoblboval řečmi o převýchově, tady se komunismus předváděl v celé nahotě.“ A text dále pokračuje: „Kdo kdy spočítá, kolik jenom na Dvanáctce zahynulo vězňů v uranových šachtách při důlním neštěstí, kolik jich bylo zastřeleno při pokusu o útěk, kolik ukončilo svůj život dobrovolně a kolik jich zemřelo několik let po propuštění následkem trvalé podvýživy, podchlazení a působení inkorporovaného radioaktivního prachu? A právě na tomto táboře existovalo něco, co snad nemá obdoby: fungovala tu skautské družina, skládaly se nováčkovské zkoušky, lovila Tři orlí pera, konaly se družinové schůzky a na mnohých z nich vyprávěli novináři a důstojníci západní armády o svých zážitcích (...).“³⁵¹

Text je sice do jisté míry nepřesný, už jenom proto, že skautské družiny fungovaly v celé řadě trestaneckých zařízení v padesátých letech, ale pro udělení si představy o životě v táboře XII je postačující.

Na Jáchymovsko přišel Pavel Glomb 31. července. V tentýž den podepsal prohlášení, že bere na vědomí, své pracovní nasazení v podniku, který je zvláště důležitý pro obranu státu a že vůči komukoliv zachová mlčenlivost o veškerých skutečnostech, s nimiž zde přišel nebo přijde do kontaktu.³⁵²

V tomto dokumentu, který byl pravděpodobně sepsán v ústředním táboře na Jáchymovsku, mimo jiné dále slíbil, že bude plnit pracovní úkoly tohoto podniku, že jeho chování ve volném čase bude volné či že byl seznámen s § 170, 171 a 172 tr.z., kde se

³⁵¹ LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: Nezradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2000, s.154, ISBN 80-238-5630-8.

³⁵² NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

mluví o vězeňských vzpouřích, útěku, velezradě a vyzvědačství.³⁵³

Lékařskou prohlídku v táboře XII však podstoupil až 24. září 1951. Při ní mu byla zapsána lehká srdeční vada a podvýživa a pracovní schopnost byla klasifikována na A2, přestože na Borech měl klasifikaci C.³⁵⁴ Z data lékařské prohlídky lze usuzovat, že Pavel Glomb prožil v ústředním táboře přibližně měsíc a do tábora XII se tak dostal až v září.³⁵⁵

Každý tábor byl téměř úplně samostatný, což sice mělo za následek, že v každém z nich byly úplně jiné životní podmínky (ty se ovšem měnily v jednotlivých táborech i s postupem času, takže ani vězni, kteří byli na stejném místě třeba o tři roky po sobě se nemusejí shodnout), ale také to, že každý musel mít vše své, aby byl schopen činnosti. V každém táboře tak byl velitelský barák, baráky pro vězně, strážnice, oplocení a strážní věže, korekce, sklady oblečení a proviantu, kůlny, prádelna, prasečnick, latrina, umývárna, kuchyň či kantýna a kulturák.³⁵⁶

Celkově však v Jáchymovských táborech nebyly dobré podmínky k životu. Bude-li pomínuto odtržení vězňů od okolního světa a povinná práce, nelze zapomenout na práci v nekvalitních pracovních oblecích, na nedostatek oblečení, či že se pralo jednou za čas, což bylo podobné i s mytím a celkovou hygienou. Tento stav zapříčinil různé zdravotní problémy. Mimo toho vězni čelili zimě, jelikož byli ubytováni v místnostech, které většinou neměli jak si vytopit, dále nesmyslnému a brutálnímu trestání či nedostatku jídla, který se projevil tím, že všichni v těchto zařízeních opravdu výrazně zhubli.

O hladu zase Pavel Glomb řekl: „*Hlad je tehdy, když není chleba. To se stávalo na Jáchymově, že nám třeba tři-čtyři dny nepřivezli chleba. Tak jsme to tenkrát říkali tomu Rusákovi a von říkal, že teda jako ten chleba nezařídí, ale že rozhodně hlad mít nebudem. A vod toho momentu jsme měli každej den tři buchty, akorát jsme mu, my blbci, neřekli, aby byly s marmeládou, protože my jsme je dostávali suchý. A my jsme si je mazali všim možným, rozumíš, cukrovali, vopejkali... ale rozhodně hlad nebyl.*“³⁵⁷

I přesto ale za dobu svého věznění Pavel Glomb výrazně zhubl. A to je navíc pravděpodobné, že v jiných táborech či v jiném čase na táboře XII na tom byli jiní vězni daleko hůře.

Na jméno výše zmíněného sovětského poradce si sice Pavel Glomb nevzpomněl, ale má na něho mnoho dobrých vzpomínek. Mimo dodání jídla navíc, zanechal v jeho

³⁵³ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁵⁴ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁵⁵ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁵⁶ KAPLAN, Karel – PACL, Vladimír: *Tajný prostor Jáchymov*, České Budějovice, Actys 1993, s.111, ISBN 80-901234-2-2.

³⁵⁷ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

vzpomínkách stopu kvůli tomu, že se jako jediný nebál jít za vězni do šachty, že i když si tam z něj vězni dělali srandu vzal to s humorem či že když kvůli závalu šachta, na které byl Pavel Glomb, nesplnila pracovní normu, nechal započítat i rozrážky, takže to nakonec vyšlo a co víc, ještě vězňům přinesl dvě konve piva.³⁵⁸

Mimo nedostatku jídla byla velice nepříjemná také zima, protože vězni neměli jinak kvalitní oblečení a ani dřeva k topení na ledabyle postavených barácích pro jejich ubytování moc nebylo. Se zimou se ale vězni také snažili co nejlépe vypořádat. Pavel Glomb si třeba do pracovní vesty našil rolák (při pokusu o vzpomnutí si, kdy tak učinil, došel k závěru, že pravděpodobně již na Borech, když své civilní oblečení odevzdávali a dostali vězeňský úbor), ovšem když mu tento rolák při jednom filcunku příslušník SVS objevil, pokusil se jej odtrhnout a zabavit. Naštěstí se nepovedlo.³⁵⁹

I tak bylo dřevo na topení pro každou cimru vítaným zbožím. Nejprve si vězni z tábora XII nosili pod fáračkami nařezané výdřevy ze štol, ale to jim po nějaké době bylo zakázáno. Příslušníci SVS si s tímto zabaveným dřevem prý sami topili, jelikož bylo již nařezané, avšak přestali s tím, když jim několikrát bouchly kamna, protože někdo z vězňů do dřeva schoval rozbušky. K těm by se sice vězni správně vůbec neměli dostat, ale nikdo z SVS dolů do dolů nechodil, takže to ani nikdo nemohl kontrolovat. Přístup k výbušninám a roznětkám oficiálně měli jen střelmistři civilisté, kteří se podle vzpomínek Pavla Glomba dali poznat, protože jim vězni nenápadně propalovali fáračky: *„Ale jinak to byli úplně normální lidi, protože ať se šlo... von to teda měl nést sám, ale já vim, že si bral někoho s sebou a ten mu nesl jak donarit tak rozbušky. Dyt' my jsme zapalovali normálně střelbu...“*³⁶⁰

Je jasné, že kontrolu nad takovými věcmi měli příslušníci SVS, kteří spadali pod velitelství stanice Ostrov. Zajímavé ale je, že mimo nich na Jáchymovsku existoval útvar SNB Jeřáb, který většinu svého materiálu získal převodem z útvaru 1960.³⁶¹

Celá oblast Jáchymovsko totiž byla strategicky důležitá hned ze dvou důvodů. Za prvé, ležela v pohraničním pásmu, které bylo potřeba důkladně střežit, obzvlášť, když na tomto místě byla velmi vysoká koncentrace lidí, kteří nesouhlasili s politickou situací v ČSR a hrozilo, že by tuto zem chtěli na svém útěku z vězení opustit nejkratší cestou.

³⁵⁸ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

³⁵⁹ Více viz BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

³⁶⁰ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

³⁶¹ BURSÍK, Tomáš: *Přišli jsme na svět proto, aby nás pronásledovali: trestanecké pracovní tábory při uranových dolech v letech 1949 – 1961*, Praha, Ústav pro studium totalitních režimů 2009, s.65, ISBN 978-80-87211-22-9.

Druhým důvodem byl význam Jáchymovska pro vojenské účely kvůli jeho zásobám smolince.³⁶²

Proto vedle SVS, který zařizoval vnitřní chod a pořádek jednotlivých táborů, vznikl speciální útvar SNB Jeřáb, který zajišťoval vnější prostor táborů, tedy území zvané Jizera. Mimo svého působení na Jáchymovsku měl tento útvar také podobný úkol v okolí táborů u Příbrami.³⁶³

V celém prostoru se tak nesmělo pohybovat příliš mnoho lidí, těch vybraných civilistů, kteří prošli prověrkami, aby zde mohli bydlet, bylo tak málo, že i když vězeň přece jen utekl z tábora, musel se dostat ještě přes jeho okolí, kde byl snadným cílem, obzvlášť, když se mu nepodařilo sehnat náhradu za své vězeňské oblečení. Přesto se jáchymovští vězni o útky pokoušeli a některé se dokonce podařili. Vilém Hejl to dokonce vyčíslil tak, že z Jáchymova se podařilo celkem asi sto padesát úteků.³⁶⁴

Jeden z útěků popsal Pavel Glomb takto: „*Útky odnášel celý lágr. Jednou jsme šli z odpolední, asi v deset hodin, a vedli nás po cestě zpátky do tábora. Ale když jsme došli na křižovatku, kluk v první řadě zahodil fáračky a dal se na útek. Ty fáračky si dopředu sundal, aby se mu lepší běželo a celou cestu je nesl v ruce. Uběhl pár metrů, začali po něm střílet a on spadnul na zem. Pak nás honili dohromady, abychom se nerozutekli všichni a on se mezitím zvednul a utekl. Celou noc jsme stáli venku. Říkali, že ho do rána chytěj, ale on byl převaděč, takže ho už nechytili. A k nám se hned snažili ostatní kluci dostat, aby nám dali chleba. K tomu využívali stínů, které vrhaly reflektory. Nože jsme neměli, tak jsme to odkusovali a odtrhávali. Ráno začala kuchyň snad o hodinu dřív vařit, každé dostal ešák kafe navíc a když šlo okolo nás, tak nám je podávali.*“³⁶⁵

V případě útěku měl útvar Jeřáb vyhlášenou pohotovost a rozeběhly se nacvičené a předem stanovené bezpečnostní prvky, které měly vést k rychlému dopadnutí vězně ještě v prostoru Jizera. Stání na apelplacu byl poměrně častý a velice náročný trest a nepřicházel jen v důsledku nějakého útěku. Bohumil Vraštil ale v knize Karla Lešanovského popsal ještě náročnější trest, který dostal za daleko menší provinění, za věc, kterou by snad nikdo ani za provinění nebral. Na táboře Rovnost na Jáchymovsku musel několik hodin stát v ostřelovacím pásmu pouze za to, že na Štědrý den přinesl na světnici několik smrkových

³⁶² KAPLAN, Karel – PACL, Vladimír: *Tajný prostor Jáchymov*, České Budějovice, Actys 1993, ISBN 80-901234-2-2.

³⁶³ BÁRTÍK, František: *Tábor Vojna: ve světle vzpomínek bývalých vězňů*, 1. vyd. Praha, Vyšehrad 2008, ISBN 978-80-7021-938-6.

³⁶⁴ HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, s.302, ISBN 80-85207-01-X.

³⁶⁵ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

větviček. V tomto prostoru se pak nesměl vůbec pohnout, kdyby učinil jinak, byl by „zastřelen na útěku“.³⁶⁶

O dalším útěku Pavel Glomb řekl: „*Pak byl ještě jeden útěk, ale o tom nerad mluvím. To uteklo dvanáct vězňů, ale všechny je chytili, až na jednoho. Jen jemu se to podařilo.*³⁶⁷ *Snad sedm jich zastřelili rovnou a ostatní přivlekli zpět. My jsme stáli čtyři nebo pět dní venku a čekali než je pochyťají. Jednoho zbitýho a napůl zblázněnýho pak přivedli mezi nás. Prováděli ho mezi řadama a měl ukázat na ty, kteří o tom útěku věděli nebo do něj byli nějak namočený. Ukázal na čtyři. Řikalo se, že ukázal na donašeče. Každopádně je bachaři pořádně zbili. Kluci, co šli rovnou na směnu, pak ani nepracovali a dospali to. Civilové to věděli, tak okolo nich chodili po špičkách a nechali je spát. Bachaři tam dolu stejně nikdy nešli. Tam to bylo nebezpečný. Všude padaly kameny a navíc měl každéj druhej vězeň v ruce krumpáč...“³⁶⁸*

Další skaut, který byl také v táboře XII a který poskytl své svědectví pro sestavení knihy *Se štítem na štítě*, vzpomínal na tento tábor těmito slovy: „*Po skončení soudu na výkon trestu do centrálního tábora v Jáchymově. Odtud na komando na tzv. Dvanáctku, která byla vězni po násilném skupinovém útěku na podzim 1951 nazvána Táborem smrti. Pracoval jsem v té době na šachtě č. 14, kde k útěku nedělní zajišťovací směny došlo. Byl to jeden z nejtěžších momentů v mém „velkém dobrodružství“.*“³⁶⁹

Přestože Vilém Hejl píše o sto padesáti útěcích, které se vydařily, celá řada jich ztroskotala a to mělo pro chycené vězně zdrcující následky, stávalo se celkem běžně, že tyto následky ani nepřežili.³⁷⁰ S tím musel vězeň počítat. Ovšem také všichni moc dobře věděli, že ať už se jim útěk povede nebo ne, potrestání budou také ostatní vězni z tábora. Za prvé, aby se odhalilo, kdo o tom věděl, za druhé, aby vězni neměli přebytečné síly, které využívají k útěkům a za třetí, aby si uvědomili, že kdyby utekli i oni, budou potrestáni jejich přátelé.

Z části aby nedocházelo k útěkům, z části aby byl vězňům ještě více znepríjemněn život, i v Jáchymově bylo běžné, že se dělaly filcunky, tedy prohlídky ubytovacích prostor i samotných vězňů. Každý z nich jich zažil celou řadu a proto je podivuhodné, že i přes

³⁶⁶ LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: Nezradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2000, s.156, ISBN 80-238-5630-8.

³⁶⁷ K tomuto útěku došlo v říjnu 1951. Někdy je také uváděno 11 vězňů (s tím, že přežili Zdeněk Štich – který se možná mohl s Pavlem Glombem potkat v Horní Bríze; a Karel Kukal). Více viz BLAŽEJ, Štěpán: *Útěk ze šachty číslo č. 14 a osudy jeho účastníků*, bakalářská práce, Brno 2010.

³⁶⁸ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

³⁶⁹ LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: Nezradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2000, s.170, ISBN 80-238-5630-8.

³⁷⁰ HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, ISBN 80-85207-01-X.

jejich početnost se dařilo vězňům schovat věci tak, aby nebyly odhaleny.

Život ve vězení byl často spíše bojem mezi vězni a příslušníky SVS: „*Nejvíc se bavili tím, když nám po filcunku udělali na cimrách bordel. Všechno rozházeli. To nám udělali i na Silvestra, ale nás to moc netrápilo. Kluci udělali ze svahu klouzačku a klouzali se. Pak jsme šli dovnitř. To byl ale bordel. Slamníky rozházený, sláma z nich trčela a my si do toho jen tak lehli, že to uklidíme až ráno. Jeden kluk řekl: „Přece tu nebudem ležet na suchu!“, někam šáhnul a vylovil litr rumu.*“³⁷¹

Vladimír Pacl zase popsal osobní prohlídku vězně Jaroslava Urbánka na táboře Vykmánov. Jmenovaný měl u sebe propašovanou busolu, ale kvůli prohlídce se musel svléci donaha. Strčil si busolu do zadku. Následně ale musel spolu s ostatními udělat dřep. Sám o tom říká: „*Nikdy v životě jsem neměl tak ztažené zadek, ale úkryt mě nezradil a busolu jsem zachránil.*“³⁷²

Prohlídky (filcunky) tedy běžně vypadaly tak, že vězni byli mimo ubytovací prostory, kde doslova řádili příslušníci SVS, jež jistě chtěli něco najít. Takový filcunk byl někdy pro vězně znamením, že bachaři tuší něco o jejich nedovolené činnosti a že je lepší s ní na nějakou dobu přestat. Bylo totiž poměrně časté, že i mezi vězni se našli udavači, kteří si buď chtěli usnadnit své stávající podmínky nebo jednoduše nevydrželi brutální nátlak, když si je do hledáčku vzali příslušníci SVS. Někteří tedy podlehli bití, hladovění, samotě, zimě či dalšímu psychickému i fyzickému nátlaku, ovšem jiní přistoupili na spolupráci za zcela jiných podmínek. Ať tak nebo tak mělo to za následek buď razantní znepríjemnění života udaných vězňů nebo jejich smrt.³⁷³

Nepatřičné vybavení si vězni buď sháněli sami – upravením či krádeží věcí, které byly v táborech dostupné, nebo se k nim dostávali od civilistů, s nimiž přišli do kontaktu. Takovými byla celá řada Jáchymovských obyvatel, kteří pracovali v tamních dolech či měli jiný přístup k vězňům, ale také rodinní příslušníci, jenž vězni potkali na povolených návštěvách.

Pavel Glomb si za 18 měsíců na Jáchymovsku vybavuje pouze jednu návštěvu, i když ze zákona jich bylo povolených daleko víc. Tato návštěva proběhla v k tomu určených prostorách v Lokti, což je obec od Jáchymova vzdálená přibližně 28 km po silnici. Na tuto návštěvu přijel sice pouze Pavlův otec, ale byla zpestřená tím, že se mu pro

³⁷¹ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

³⁷² KAPLAN, Karel – PACL, Vladimír: *Tajný prostor Jáchymov*, České Budějovice, Actys 1993, s.135, ISBN 80-901234-2-2.

³⁷³ KAPLAN, Karel – PACL, Vladimír: *Tajný prostor Jáchymov*, České Budějovice, Actys 1993, ISBN 80-901234-2-2.

svého syna podařilo propašovat dva doutníky: „*To pak bylo lidí pod oknem, kteří čuchali tu vůni.*“³⁷⁴

Podle výpovědí svědků v odborné literatuře i podle rozhovorů s Pavlem Glombem lze stanovit dvě úzce propojené koleje vězeňského života v padesátých letech. Jednou byl život spořádaný (poklidný), tedy že vězni dodržovali tři pracovní směny, na kterých plnili zadané úkoly či to, že příslušníci SVS jim zajišťovali stravu a další věci. Někdy dokonce došlo ke spolupráci těchto dvou společenství, což přineslo teplé lidské chvílky. Avšak druhou kolejnicí života ve vězeňských zařízeních byl čistý boj mezi členy jedné a druhé skupiny lidí zde žijících.

Tak třeba na Jáchymovsku zažil Pavel Glomb situaci, kdy měli vězni po přečtení rozkazu říct „dobrou noc“. Jednou to prý řekli, ale moc potichu, takže to měli zopakovat. Tento pokus se však shledal s ještě tišší odezvou a napotřetí už bylo úplné ticho: „*Ale to bylo strašlivý ticho, když tolik lidí mlčí. Za to se pak muselo běhat v koridorech mezi ploty, ve kterých byly díry plné vody.*“³⁷⁵

Jindy si zase vězni z podobného trucu říkali tituly, přestože se to nesmělo. Třeba: „*Pane doktore, podáte mi krumpáč?*“ nebo: „*Pane inženýre, hodte mi sem ještě tři lopaty.*“³⁷⁶

Nicméně i příslušníci SVS měli své praktiky, jak v tomto „boji mezi muklama a bachařema“, jak to Pavel Glomb nazývá, bojovali: „*Jednou nám zase celý odpoledne hráli z gramofonu do rozhlasu pořád stejnou písničku. Ta deska musela vypadat, protože to hráli tak dlouho, dokud si to celý lágr nezačal zpívat. Až pak je to přestalo bavit.*“³⁷⁷

Mnoho bylo napsáno textů o utrpení v Jáchymovských táborech a mnoho jich také bylo sepsáno o dobrodružných či přátelských skutcích, které se zde daly zažít. Pavel Glomb patří k těm lidem, jenž spíše vyprávějí o lidskosti či malých tahanicích, které se podobaly promyšlené šachové partii, mezi vězni a jejich strážci, než že by patřil k lidem, kteří v první řadě mluví o hrůzách a nespravedlivé brutalitě. Přesto i on popsal dění následující po útěku dvanácti vězňů z tábora XII, což byla první ze dvou jeho zastávek po Jáchymovských lágrech.

Pavel Glomb Jáchymovsko opustil dvakrát, jednou kvůli převozu do prostor pro

³⁷⁴ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

³⁷⁵ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

³⁷⁶ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

³⁷⁷ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

návštěvy v Lokti a podruhé, když 22. dubna 1951, kdy byl eskortován jedním mužem z SVS Ostrov, sloužícím v táboře XII, rychlovlakem do Karlových Varů k tamnímu krajskému prokurátorovi. S tím, že v rozkazu veliteli PÚ XII z hlavního velitelství v Ostrově jest důrazně napsáno, že jmenovaný vězeň jest nebezpečný.³⁷⁸

Kdo si ale představí převoz vězně v poutech, bude překvapen, jelikož Pavel Glomb při tomto převozu vůbec žádná neměl. Dokonce tento vězeň ani nebyl nijak zvlášť hlídaný: „Protože on si šel koupit cigarety přes ulici a pak na mě volal, abych přišel za nim. A ne. Musel pro mě dojít a převést mě přes tu ulici. A on mi povídal, že už se nebojí, že bych mu utek. Protože to je strašný, když vylezeš po takový době najednou ven a teď seš na chodníku u ulice, kde jede jedno auto za druhým.“³⁷⁹

Kdo ví, zda byl onen příslušník SVS natolik nesvědomitý, že nechal vězně na druhé straně silnice jen tak samotného, nebo zda to byl pokus o lehkou provokaci. Tedy o nenápadnou nabídku k útěku, která by mu byla rychle překažena a její využití by takovému vězni přineslo zhoršení trestu a podmíněčné propuštění by mohl rovnou zapomenout...

Jisté je, že Pavel Glomb se o útěk nepokusil, takže byl v pořádku dopraven ke krajskému prokurátorovi v Karlových Varech a poté zase zpět do tábora XII. Tento prokurátor se však rozhodl, že není dostatek potřebných důvodů k podání žádosti o podmíněčné propuštění, takže ji nepodal a v květnu vrátil na Jáchymovsko osobní složku tohoto vězně.³⁸⁰

Ten tak celé léto zůstal v PÚ XII a opustil jej až po půl roce, na podzim roku 1952, ovšem nebyl propuštěn, nýbrž pouze přemístěn na PÚ Barbora³⁸¹, kde pracoval na šachtě stejného jména.

Nejvýše položený tábor Barbora neměl moc dobrou pověst. Z části za to mohlo jeho umístění, takže někteří vězni tvrdí, že zde sníh ležel i čtyři měsíce a i po celý zbytek roku zde byla zima a silně foukalo. Z části druhé k tomu také přispívali velitelé tohoto tábora, díky čemuž byl tento tábor jedním z těch, ze kterých šla hrůza. Známý byl také svou

³⁷⁸ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁷⁹ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

³⁸⁰ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁸¹ Tábor Barbora existoval v letech 1949 až 1957. Podle Františka Šedivého (bývalý politický vězeň) byl tento tábor ohraničen dvojitým koridorem z ostatního drátu, což bylo doplněno 6 strážními vězemi. Nebyl příliš rozsáhlý, zpočátku jej tvořily pouze čtyři baráky, výjimečný byl ale tím, že byl ze všech táborů na Jáchymovsku lokalizován nejvýše, což jej obzvláště v zimě dělalo velice krutým. Tento autor označil zimu 1952-53, kdy zde byl také Pavel Glomb, za „památou“, protože sníh napadl v říjnu a vydržel až do května. Dokonce jej bylo tolik, že vězni museli vykopat cesty podél baráků, aby dovnitř šlo okny nějaké světlo a až třicetistupňové mrazy prý vedení tábora zneužívalo k týrání vězňů během bezdůvodně několik hodin dlouhých nástupů. Za nejtvrďší označuje léta 1951 až 1954, kdy táboru vládl náčelník Filander, expert StB major Fric a osvětový referent strážmistr Kulhánek. Na místě tábora Barbora se dnes nachází rekreační středisko s hotelem. Více viz ŠEDIVÝ, František: *Legie živých aneb Jáchymovské peklo*, 3. vyd. Praha, Eva – Milan Nevole 2010, s.86-91, ISBN 978-80-904313-4-8.

korekcí, kde místo lůžka bylo vězňům přiděleno prkno podle jejich prohřešku – úzké, široké, jedno či dvě. Na tom pak vězeň musel v noci balancovat, protože bylo položené na kovových příčkách. Oproti tomu šachta Barbora připravila o život celou řadu vězňů a zapsala se do historie tím, že ač nese jméno ochránkyně horníků, bylo na ní nepoměrně více úrazů než na ostatních šachtách. Podle Vladimíra Pacla dokonce odborníci tvrdí, že vrstvení hornin na Barboře a jejich kompaktnost byly pro bezpečnou těžbu nevhodné nebo alespoň problematické.³⁸²

To potvrdil i Pavel Glomb, který na ní byl přesunut někdy během podzimu 1952 nejspíše na přelomu října a listopadu, jelikož 16. listopadu toho roku absolvoval další lékařskou prohlídku. Lékař tábora mu přidělil pracovní klasifikaci A a do záznamu napsal pouze „cítí se zdrav“.³⁸³

Na Barboře zmíněný byl přibližně tři měsíce a přibližně měsíc před propuštěním zde zažil zával³⁸⁴. O této události řekl: „*Vod rána jsem si říkal, Štědrej den – bude nákej malér. Sfárali jsme, došli jsme na předeck a ten strop byl... skutečně na spadnutí. Ne nákej hlad'ák nebo... Drobný! Ale přesně na ten prostor, kde jsme museli stát, když se pracovalo. Tak jsem říkal: „Kluci, ten strop spadne“.* Voni: „*Seš novák, tak děláš důležitýho a todle...“ Tak jsem jim pozavíral vzduch, celou cestu, až ke kleci. No a šel jsem hledat štajgra. A on u tý klece byl, tak jsem mu říkal, mě se nelíbí strop, já tvrdím, že každou chvíli spadne. A voni už šli za mnou, protože hledali, kde je to, že jo... No tak štajgr se šel podívat, no a ten stativ vod tý vrtačky, ten byl přes metr a na tom, když ještě stále vrtačka, tak to bylo hezky (vysoko)... no a byly vidět akorát vršky, kde ta vrtačka stojí vopřená vo zed’.*“³⁸⁵

To byl prosinec 1952, měsíc, ve kterém bylo znovu nedoporučené předběžné propuštění Pavla Glomba. Ale v lednu 1953 zaplatil peněžní trest 10.000 Kčs a již 15. ledna se usnesla komise o podmíněčném propuštění kladně: „*No a pak mi dali rozkaz o propuštění a prakticky okamžitě mi ta moje vesta s tím všitym rolákem zmizela.*“³⁸⁶

Po osmnácti měsících na Jáchymovsku, jenž byly poslední z třech let a jedenácti měsíců jeho života ve vězeňských zařízeních určených pro odpůrce komunistické

³⁸² KAPLAN, Karel – PACL, Vladimír: *Tajný prostor Jáchymov*, České Budějovice, Actys 1993, s.116-117, ISBN 80-901234-2-2.

³⁸³ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁸⁴ Již výše bylo zmíněno, že vrstvení hornin na území dolu Barbora bylo pro těžbu nevhodné, takže k závalům docházelo poměrně často. Ovšem ani jiné doly závalům nevyvarovaly. Podobně šťastný příběh ovšem na šachtě Bratrství zažil vězeň František Šedivý, kterého od zasypání zachránilo pouze to, že si jeho spoluvězeň, jenž jej vzal s sebou, šel ohrát vodu na čaj pomocí ponorného vařiče, který připojil na vedení z něhož byla odstraněna izolace. Více viz ŠEDIVÝ, František: *Pod věží smrti*, 4. vyd. Praha, Eva – Milan Nevole 2010, s.86, ISBN 978-80-904313-3-1.

³⁸⁵ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

³⁸⁶ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

nadvlády, byl Pavel Glomb propuštěn 24. ledna 1953, což bylo o směšných 45 dní dříve než by mu vypršel trest. Kvůli tomuto předběžnému propuštění mu byla udělena zkušební doba na 3 roky a podmínka, aby po tomto čas pracoval v přednostním sektoru.³⁸⁷

6.5 Propuštění

O co nejrychlejší propuštění se samozřejmě Pavel Glomb i jeho rodiče snažili již od zatčení, ale jejich pokusy nepadaly na úrodnou půdu. Jelikož se rodina velice dobře znala s rodinou Miroslava Clementise, je pravděpodobné, že se hned v prvních dnech rodiče pokusili také u něj o nějakou přímluvu; následně si otec dokonce zajistil potvrzení z okresní pobočky KSČ v Praze VII, které jej uvádí v (pro komunisty) dobrém světle. Jejich synové sice byli odsouzeni, ale dostali pouze poměrně nízké tresty: 18 a 15 měsíců. Hned v den prvního soudního líčení se Státní prokuratura odvolala a Pavel Glomb se odvolal v lednu 1950.³⁸⁸

Během příprav na zmíněné odvolací řízení sepsali 2. srpna 1950 manželé Glombovi žádost o blahovlnné rozhodnutí ve věci jejich synů, které odeslali k Nejvyššímu soudu v Praze i ke Státní prokuratuře. Tato žádost má dvě stránky, na nichž jsou vypsány důvody proč by na oba bratry mělo být pohlíženo blahovlnně. Paradoxně více důvodů je zde vypsáno k mladšímu z nich, který ovšem patřil k nejvíce aktivním členům ilegální skupiny, na rozdíl od jeho staršího bratra, který v celé věci měl spíše okrajovou úlohu. Manželé Glombovi na Petrovu přímluvu uvedli jeho dobré chování v ústavu pro mladistvé v Zámrsku, dále Petrův kulturní zájezd v Praze, kde se velmi dobře uvedl před ministrem Čepičkou hrou, deklamací i zpěvem a kde jim Čepička slíbil, že k nim bude blahovlnný a mimo jiné také jeho rodiče vyzdvihli, že 10. června (tj. dva měsíce před tímto dopisem) měl mít svůj trest patnácti měsíců celý odpykaný. Na přímluvu Pavlovu napsali, že ani on neměl na Borech žádné kázeňské prohřešky, že nyní je v kaolínových dolech v Horní Bříze, kde jim jej již na dvou návštěvách dozorcí pochválili, že je také na I. pracovní třídě a že jim on sám s radostí říkal, jak se tam naučil tělesně pracovat.³⁸⁹

To všechno jsou jistě pádné důvody k milosrdnému pohlednutí Nejvyššího soudu na případy bratrů Glombových, jenž byly doplněny slovy: „(...) děti jsme nijak špatně

³⁸⁷ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁸⁸ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁸⁹ NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

*nevychovávali, naopak, protože věříme v Boha, víme, že jen Jeho vůlí je každá vláda dosazena. A najednou nám v noci děti odvedli a my jsme nevěděli vůbec proč.*³⁹⁰

Ovšem tato žádost ani důvody sepsané v odvolání Pavla Glomba zřejmě neměly valného účinku, neboť Nejvyšší soud během odvolacího řízení odmítl Pavlovo odvolání a jeho trest navýšil na 4 roky těžkého žaláře.³⁹¹

Po tomto rozsudku bylo na Pavla Glomba v PÚ v Horní Bříze vytvořeno několik posudků, jenž se ovšem značně odlišují. V tom sepsaném štabním strážmistrem Josefem Krausem 25. listopadu 1950, se píše, že Pavel Glomb má dobrou pracovní morálku, že socialistickou smlouvu sice neuzavřel, ale pracuje na pracovišti, kde dříve pracovalo 5 zaměstnanců a nyní na to stačí pouze 4, čte noviny i pokrokové knihy, kurzu ruštiny se sice nezúčastnil, ale má kladný postoj k lidově demokratickému zřízení, protože se prý sám přesvědčil, že pro pracující třídu byla uskutečněna různá zlepšení. Zpráva je zakončena větou o předpokladu, že trest splnil svůj výchovný účel a že po propuštění se jmenovaný zapojí do socialistického soužití.³⁹²

V přímém rozporu s tím však o šest měsíců později popsal strážmistr Vojtěch Kuneš tohoto vězně jako drzého, líného a úklidu se vyhýbajícího, který má klasifikaci I. pracovní třídy pouze kvůli kolektivní práci. Za nedodržení pracovní doby 8 hodin byl přeražen do pracovní skupiny, kde bylo o jednoho pracovníka více a byly mu na dva měsíce zastaveny veškeré výhody, což bylo do 18. července 1951. A již 31. července 1951 byl převezen do Jáchymova.³⁹³

Podobné posudky, tentokrát pro prokurátora Jana Duška³⁹⁴ v Karlových Varech, na něj byly sepsány také ve dvou táborech v okolí obce Jáchymov, kde dokončil svůj trest. Ač posudky napsané na Borech či v Horní Bříze, popisují polepšení odsouzeného a úspěch trestu, v Jáchymově jsou vždy tyto posudky se stejným závěrem – nedoporučuje se.³⁹⁵

Na podzim 1951 se totiž jednalo o možnosti podmíněčného propuštění, protože Pavel Glomb měl již sedm měsíců po polovině svého trestu, ovšem strážm. Kereštan³⁹⁶ nebyl při sepisování posudku zrovna vlídný, což například dokládá věta: „*Jeho postoj k*

³⁹⁰ NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

³⁹¹ Pavel Glomb se tohoto líčení neúčastnil, takže přesně nemůže vědět, jak to probíhalo. Ovšem sám o tom řekl: „*Nejdřív mi to zvýšili na 10 let, ale pak to zase nějak snížili na 4 roky.*“ Viz BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

³⁹² NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

³⁹³ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

³⁹⁴ Více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba*.

³⁹⁵ NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

³⁹⁶ O jeho osobě více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba*.. Tento posudek napsal 24. 9. 1951.

ludovodemokratickému zriadeniu je len čiastočne uspokojivý, menovaný je málo politický a taktieš aj triedne uvedomelý, jeho názor ja sčiasťky malomešťácky.“³⁹⁷ Takže tento pokus o podání žádosti o předběžné propuštění neprošel a tak v pondělí 29. října toho roku přišel k jeho rodičům úředník, který zabavil oblečení jeho i svršky mladšího Petra. V případě Pavla bylo oblečení v domácnosti teprve krátce, protože ještě nějakou dobu po převozu tohoto vězně na Jáchymov bylo stále jeho oblečení uskladněno na Borech a až později přišlo poštou. Proto 1. listopadu psala jejich matka žádost o pozastavení tohoto exekučního řízení, kde uváděla, že tyto věci kupovala ona, jelikož oni byli v době před zatčením téměř nemajetní a s upozorněním na své zdraví, kdy vypsala jak se u soudního líčení 13. října 1950 zhroutila, což následovalo i po zjištění, že byl syn Pavel převezen do Jáchymova, prosila o lidské posouzení případů obou chlapců. Tato žádost byla 18. listopadu 1951 státním prokurátorem v Praze schválena.³⁹⁸

Přes tuto malou laskavost k rodině Glombových, sepsal 16. února 1952 státní prokurátor v Praze, Bureš,³⁹⁹ usnesení, že Pavel Glomb buď musí zaplatit finanční trest 10.000 Kčs, který mu byl přidělen nejvyšším soudem dne 13. října 1950, nebo mu bude jeho pobyt ve vězení o měsíc prodloužen. A navíc měl ještě zaplatit částku 1.754 Kčs za náklady na trestném řízení. Jenomže ten místo toho 24. března sepsal v PÚ X prohlášení, že sice byl s tímto platebním příkazem srozuměn, ale že ani on ani nikdo z jeho příbuzných jej nemůže zaplatit.⁴⁰⁰

O měsíc později byl eskortován do Karlových Varů k tamnímu krajskému prokurátorovi.⁴⁰¹ Ten⁴⁰² se však rozhodl, že není dostatek potřebných důvodů k podání žádosti o podmíněčné propuštění, takže ji opět nepodal a v květnu vrátil na Jáchymovsko osobní složku tohoto vězně.⁴⁰³

Další posudek pro prokurátora byl na Pavla Glomba sepsán až v prosinci 1952 a bylo v něm znovu nedoporučeno předběžné propuštění. Strážmistr Salajka, zde 22. prosince 1952 napsal: „*Chová se ukázněně, má smysl pro kolektiv, povahy mírné. Postoj k lid.dem. zřízení se u jmenovaného jeví nejasně. Po stránce politické málo vyspělí, do osvětové činnosti se nijak nezapojil.*“⁴⁰⁴ V tomto posudku k podmíněčnému propuštění je však jiným

³⁹⁷ NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

³⁹⁸ NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

³⁹⁹ K jeho osobě více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba.*

⁴⁰⁰ NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

⁴⁰¹ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

⁴⁰² Jan Dušek.

⁴⁰³ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

⁴⁰⁴ NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

inkoustem také napsáno, že z dalších šetření odboru StB bylo zjištěno, že jmenovaný má záporný postoj k dnešnímu zřízení a nemá o nic zájem. Dosud neprokázal dostatečné polepšení po stránce výchovné.⁴⁰⁵ Celkový dojem ze zprávy je tak poněkud nejasný, protože část psaná černým inkoustem je daleko radikálnější než zbytek, psaný modře. Sama pasáž o šetření Stb je dále podivná, jelikož v jedné větě uvádí, že jmenovaný sice nemá o nic zájem a zároveň, že je naprosto jednoznačně proti tehdejšímu zřízení.⁴⁰⁶

Více než posudky z StB (na hlášení o zamítnutí předběžného propuštění jmenovaného z 1. prosince 1952 jsou podepsaní por. Šmejkal, ppor. Forst J. a strážm. Sommerauer⁴⁰⁷) však zřejmě na prokuraturu zapůsobilo zaplacení finančního trestu 10.000 Kčs, ke kterému došlo na začátku ledna 1953, takže již 15. ledna se usnesla komise o podmíněčném propuštění na tom, že se odsouzený během svého trestu prokázal polepšení, z čehož plynul výsledek o předběžném propuštění. Zkušební doba byla určena na 3 roky a po tuto dobu měl Pavel Glomb pracovat v přednostním sektoru (doly, hutě...),⁴⁰⁸ pod což se podepsal JUDr Hynek Švejkovský.⁴⁰⁹

Nebezpečným či nepěkným situacím, jež vězni v Jáchymovských dolech zažívali, se většinou Pavel Glomb během rozhovorů vyhýbal. Doplnění zprávy o životě v tomto prostředí lze čerpat ze vzpomínek politického vězně, Jana Bartoše.⁴¹⁰ Ten v táboře Prokop byl mimo jiné svědkem kolektivního trestu od jiných vězňů. Jeden vězeň pravděpodobně únavou usnul na šachtě, když jej bachaři přivedli, musel projít „uličkou“ desítek muklů, kteří kvůli němu byli dalších několik hodin bez jídla. Celý den u sebe totiž měli pouze jednu polní lahev s meltou, protože si na šachty nesměli brát jídlo. Jan Bartoš zaznamenal mnoho dalších střetů mezi samotnými odsouzenými, kdy došlo třeba k připíchnutí ruky nožem ke stolu za krádež salámu. V jeho díle jsou dále uvedeny vězeňské problémy s homosexuály: „*Jo, to víš, hošane, že ti tu vložku seženu. Hned zítra. Nebo ještě dneska ti ji nechám ušít u přátel. Teď ale musíš být hodný na strejdu Feramontiho a chvíli se nesmíš hýbat,*“⁴¹¹ a v neposlední řadě lze také uvést příběh o nebezpečné práci v dolech: „*Asi mu neuvěřil, a tak ho poslal na dílo a přikázal mu tu nevybuchlou ránu najít. A pak se to stalo.*

⁴⁰⁵ NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

⁴⁰⁶ NA, f. Státní prokuratura Praha, sp. zn. Pst I 500/49.

⁴⁰⁷ K jeho osobě více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba*.

⁴⁰⁸ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

⁴⁰⁹ K jeho osobě více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba*.

⁴¹⁰ BARTOŠ, Jan: *Zadrátované slunce: příběh mukla A023254*, Olomouc, Votobia 1998, ISBN 80-7198-338-1.

⁴¹¹ BARTOŠ, Jan: *Zadrátované slunce: příběh mukla A023254*, Olomouc, Votobia 1998, s.42, ISBN 80-7198-338-1.

*Ta šluka, co se povalovala mezi kamením, mu bouchla rovnou před nose. Roztrhlo mu to prsa, leží v nemocnici a není jisté, jestli přežije.*⁴¹²

7 Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba

Ve dnech od 9. března 1949 do 24. ledna 1953 se Pavel Glomb setkal s celou řadou vyšetřovatelů, lidí pracujících v justici i příslušníků SVS. Během rozhovorů si však vzpomněl pouze na dvě konkrétní jména. Jedním byl kapitán František Šafarčík,⁴¹³ velitel trestanecké věznice pro muže Plzeň – Bory, který se mimo jiné třeba pokusil zrealizovat útek vězňů s pomocí nastrčeného agenta a který ani nikdy nemusel vysvětlovat proč vězni chodili až rok v okovech.⁴¹⁴

Druhým byl příslušník SVS Václav Brabec,⁴¹⁵ působící v době věznění Pavla Glomba v PÚ v Horní Bříze, jehož tázaný označil za nejstrašnějšího bachaře v tomto ústavu. Vilém Hejl jej několikrát zmínil ve své knize a to většinou v nepěkných situacích. Na Borech prý vedl bicí komando, které každý den po páté hodině přicházelo potěšit vězně ve čtyřiceti celách korekce v suterénu této věznice. Jejich činnost byla tak brutální, že například vězeň Lubomír Hruška měl po Brabcově mlácení býkovcem ledvinové záchvaty a močil krev, následky jeho návštěv cítil ještě po osmnácti letech.⁴¹⁶ Sám o své práci řekl v roce 1968 v rozhovoru s novináři Daliborem Pokorným a Čeňkem Sovákem: „Já to přiznávám, že jsem je bil, ovšem ta psychóza, a deformace, tu jsme nedělali my zdola, ta přicházela shora, že?“ a jeho žena jej v rozhlasovém pořadu *Čtyřicet pět minut pro případ Bory* se stejnými novináři obhajovala slovy: „Von byl ten nejnížší panák dole, víte?“⁴¹⁷

Právě v důsledku existence těchto dvou zmíněných pánů je veliká škoda, že si Pavel Glomb nevzpomněl na jméno příslušníka SVS, který byl sice také na Borech, ale který se nebál předávat vězňům balíčky či tolerovat chodbaře dělajícího zásoby chleba na horší časy. Ten byl jasným důkazem, že kdo se nechtěl nechat strhnout mocí, nemusel a mohl si udržet svou lidskost.

⁴¹² BARTOŠ, Jan: *Zadrátované slunce: příběh mukla A023254*, Olomouc, Votobia 1998, s.100, ISBN 80-7198-338-1.

⁴¹³ Více o jeho osobě viz níže.

⁴¹⁴ HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, s.140,245, ISBN 80-85207-01-X.

⁴¹⁵ K jeho osobě více viz níže.

⁴¹⁶ HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, ISBN 80-85207-01-X.

⁴¹⁷ HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, s.244-247, ISBN 80-85207-01-X.

Ostatní jména jsou získána z dokumentace ze složek o Pavlu Glombovi uložených v Národním archivu a v Archivu bezpečnostních složek. Takových mužů se k případu připojila celá řada. Některé moc změnila v hyeny, jiní zůstali lidmi.

Zde je výčet jmen představitelů justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu, která se s případem Pavla Glomba podařilo spojit: Václava Nováka (vyšetřovatel), Františka Nováka (vyšetřovatel), Alfréda Nováka (vyšetřovatel), Josefa Malého (vyšetřovatel), Josefa Kořenocha (vyšetřovatel), Dobroslava Horáka (vyšetřovatel),⁴¹⁸ JUDr. Sedláčka,⁴¹⁹ Dr. Engelsmanna (soudce),⁴²⁰ Dr. Sadil (zapisovatel),⁴²¹ Křepelu,⁴²² JUDr. Karla Votrubu (advokát),⁴²³ Dr. Aleše (náměstek generálního prokurátora),⁴²⁴ ,

⁴¹⁸ Dobroslav Horák – více viz níže; ABS, f. personální spis arch. č. 4098/12.

⁴¹⁹ JUDr. Sedláček – pravděpodobně se jedná o Dr. Sedláček František, který byl do roku 1951 viceprokurátor, tj. náměstek Státního prokurátora. Ti bývali tři až pět a z toho tři vždy byli také vedoucími třech oddělení Státní prokuratury, která byla v Praze, v Brně a v Bratislavě). Viz VOREL, Jaroslav – ŠIMÁNKOVÁ, Alena a kol.: Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech: díl I.-II., 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2003, ISBN 80-86621-03-0.

⁴²⁰ Ludvík Engelsmann – byl na počátku vzniku Státního soudu jeho pracovníkem. Dokonce, když došlo v dubnu 1949 k rušení funkce vyšetřujících soudců, byl právě on určen jako jediný člověk, který měl vykonávat celou řadu opatření, např. znalecké posudky či jiné úkoly, jenž trestní řád ukládá vyšetřujícímu soudci. Neměl však vykonávat žádné vyšetřovací úkony v pravém slova smyslu. Toto ustanovení platilo od 23. 4. 1949 a zřejmě proto vedl L. Engelsmann 26. 4. 1949 výslech obviněného Pavla Glomba. Ludvík Engelsmann však přibližně do roka musel od Státní prokuratury odejít, protože jeho a čtyři další označil vedoucí Státního soudu JUDr. B. Ziegler za „nespolupracující soudce“. Viz VOREL, Jaroslav – ŠIMÁNKOVÁ, Alena a kol.: Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech: díl I., 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2003, ISBN 80-86621-03-0.

⁴²¹ Karel Sadil – byl jeden z referentů Státní prokuratury v roce 1950. V roce 1952 byl jedním ze tří vedoucích VI. oddělení Státní prokuratury v Praze, které se zabývalo sabotáží v průmyslu. Viz VOREL, Jaroslav – ŠIMÁNKOVÁ, Alena a kol.: Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech: díl I.-II., 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2003, ISBN 80-86621-03-0.

⁴²² Jan Křepela – k 1. 5. 1950 je evidován jako zaměstnanec Nejvyššího soudu (krajský soudce), kde působil jako člen tr. Senátu, v letech 1950-1953 je také uváděn jako soudce Nejvyššího soudu pro věci Státního soudu. Po zřízení výpomocných senátů u Státního soudu stanul v čele jednoho z nich. Podle Vorla a spol. pracovaly např. senáty Křepely či Bartoše velmi dobře. Viz VOREL, Jaroslav – ŠIMÁNKOVÁ, Alena a kol.: Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech: díl I.-II., 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2003, ISBN 80-86621-03-0.

⁴²³ Karel Votruba – advokát sídlící v Liberci, Pražská 5. Mimo jiné byl také aktivní během retribučních procesů. K činnosti retribučního soudu v Liberci více KOČOVÁ, Kateřina: *Činnost mimořádných lidových soudů. MLS Česká Lípa, Liberec a Litoměřice*, Disertační práce, Hradec Králové 2006.

⁴²⁴ Václav Aleš – žil v letech 1905 až 1969, pracovník čs. justice. Práva vystudoval v roce 1934 a poté byl zaměstnán u Okresního soudu a Státního zastupitelství v Táboře a o 4 roky později byl přeložen k Okresnímu soudu v Lomnici nad Popelkou. Během války byl totálně nasazen (jako úředník) a po osvobození dále působil v Lomnici nad Popelkou, kde byl i veřejně činný. V. Aleš také prováděl reorganizaci soudnictví v hradeckém kraji a v dubnu 1948 byl pověřen vedením Státního zastupitelství v Jičíně. V únoru 1949 se na dva měsíce přesunul z tohoto pracoviště na vedení Okresní prokuratury v Praze, ovšem následně byl povolán na MS (kde byl vedoucím odd. pro státněbezpečnostní agendu). V únoru 1950 se stal vedoucím Generální prokuratury (náměstek generálního prokurátora) a začátkem roku 1953 se dokonce stal generálním prokurátorem. Byl jedním z žalobců v tr. věci Slánský a spol. V roce 1956 byl ale z funkce generálního prokurátora odvolán a stal se znovu náměstkem generálního prokurátora. V prosinci 1957 pak byl přeřazen k MS, kde se stal ředitelem Právního ústavu MS. Viz VOREL, Jaroslav – ŠIMÁNKOVÁ, Alena a kol.: Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech: díl I., 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2003, s.273-274, ISBN 80-86621-03-0. Již v počátečních kapitolách této práce je uvedeno, že Pavel Glomb byl spojený s rodinou Clementisových. Prokurátor Václav Aleš je spojený s procesy, které nepřijemně

Bartoše (prokurátor),⁴²⁵ Bureše (prokurátor),⁴²⁶ Jana Duška (prokurátor),⁴²⁷ Hynka Švejkovského (soudce),⁴²⁸ Františka Šafarčíka (velitel věznice Bory),⁴²⁹ Václava Brabce (příslušník SVS),⁴³⁰ Růžičku (příslušník SVS), Noska (příslušník SVS), Nováčka (příslušník SVS), Bendu (příslušník SVS), Josefa Krause (příslušník SVS), Vojtěcha Kuneše (příslušník SVS),⁴³¹ Frühbauera (příslušník SVS), Prchlíka (příslušník SVS), Trnku (příslušník SVS), Václava Trepku (příslušník SVS),⁴³² Salajka (příslušník SVS), Šmejkal

ovlivnily Clementisovi i Glombovi. Viz SLÁNSKÁ, Josefa: *Zpráva o mém muži*, 1. vyd., Praha, Svoboda 1990, s.42, ISBN 80-205-0165-7.

⁴²⁵ Stanislav Bartoš – působil v roce 1948 jako senátní předseda u Krajského soudu v Chrudimi, k 1. 5. 1950 je již evidovaný jako zaměstnanec Nejvyššího soudu (soudce Státního soudu), kde působil jako náměstek předsedy N.s. pro věci Státního soudu; po zřízení výpomocných senátů u Státního soudu stanul v čele jednoho z nich. Podle Vorla a spol. pracovaly např. senáty Bartoše či Křepely velmi dobře. Pozdější Kolderova rehabilitační komise, která zahájila činnost v roce 1962, označila ministry spravedlnosti Alexandra Čepičku a Štefana Raise, jejich náměstka Karla Klose, státního prokurátora B. Zieglera, Předsedu Státního soudu H. Richtra a náměstka předsedy Nejvyššího soudu S. Bartoše za muže, kteří řídili rozhodování Státního soudu a Státní prokuratury a činí je zodpovědné za existenci systému kabinetní justice. Více viz VOREL, Jaroslav – ŠIMÁNKOVÁ, Alena a kol.: *Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech: díl I.*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2003, s.167-168, ISBN 80-86621-03-0.

⁴²⁶ Vladimír Bureš – k roku 1952 je uváděn jako vedoucí VII. oddělení (pro velezradu a špionáže ostatní) u Státní prokuratury v Praze. Viz VOREL, Jaroslav – ŠIMÁNKOVÁ, Alena a kol.: *Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech: díl I.-II.*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2003, ISBN 80-86621-03-0.

⁴²⁷ Jan Dušek – nar. 1919 (Svitavy), byl povoláním kádrový tajemník UV KSČ a od 1. března 1949 do 28. února 1950 absolvoval II. běh jednoroční Právnické školy pracujících z Ministerstva spravedlnosti v Praze. V květnu 1950 již byl náměstkem krajského prokurátora v Karlových Varech a později dokonce zastával funkci tamního krajského prokurátora. V tomto postavení v roce 1951 oznámil Generální prokuratuře existenci nezákonných metod v kraji Karlovy Vary. Poté co byli zrušeni vyšetřující soudci, byla prokuratura odkázána pouze na práci StB, kterou tak nikdo nekontroloval. K dosažení nárůstu své prestiže tak mohla přistoupit k různým nezákonným metodám, jenž se projevovaly jak při vyšetřování (bití při výslechu), tak i při vyvolávání protistátní činnosti (používání spolupracovníků či přestrojení pracovníků z vlastních řad, např. akce Kameny). Toto trestní řízení však bylo zastaveno, když se ukázalo, že akce Kameny není svévolnou činností nižších orgánů StB, ale že je řízena z Prahy. V roce 1969, když byla vytvořena česká komise při revizním odboru Generální prokuratury, stanul v této komisi také Jan Dušek, který v té době již byl náměstkem krajského prokurátora v Ústí nad Labem. Viz VOREL, Jaroslav – ŠIMÁNKOVÁ, Alena a kol.: *Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech: díl I.*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2003, ISBN 80-86621-03-0.

⁴²⁸ Hynek Švejkovský – soudce Krajského soudu, později také soudce Nejvyššího soudu. Viz VOREL, Jaroslav – ŠIMÁNKOVÁ, Alena a kol.: *Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech: díl II.*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2003, ISBN 80-86621-03-0.

⁴²⁹ František Šafarčík – nar. 3. 9. 1914, před jeho působením na Borech byl zaměstnán v Olomouci, Třebíči, v Praze, na Mírově a také v Jihlavě, kde vedl krajskou soudní věznici. Na Borech měl téměř úplnou moc a procházelo mu týráním vězňů, plánování jejich útěků i ovládání všech příslušníků SVS na Borech. Více viz ŠEDIVÝ, Zdeněk – ŠEDIVÝ, František: *Bory-Mírov*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství Eva-Milan Nevole 2010, ISBN 978-80-904313-5-5.

⁴³⁰ Václav Brabec – Tento příslušník SVS je v mnohých zdrojích uváděn jak člen bicí party na Borech, kde je většinou popisován jako jeden z nejhorších. Stanislav Procházka např. napsal, že za vlády důstojníka Šafarčíka bylo s vězni zacházeno velmi krutě. V podzemní korekci na bloku C prý za tohoto velitele obstarával černou práci pověstný zabiják Václav Brabec, který často zbil a zkopal vězně tak, že zůstal v bezvědomí ležet na betonové podlaze kopky. Více viz ŠEDIVÝ, Zdeněk – ŠEDIVÝ, František: *Bory-Mírov*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství Eva-Milan Nevole 2010, ISBN 978-80-904313-5-5. Více o Františkovi Šafarčíkovi viz ABS, f. personální spis arch. č. 2432/14.

⁴³¹ Václav Kuneš – více viz níže; ABS, f. personální spis arch. č. 4098/12.

(příslušník SVS), Vítězslava Sommerauera (příslušník SVS),⁴³³ J. Forsta (příslušník SVS) a Kerešana (příslušník SVS).⁴³⁴ Ve výše uvedených spisech o Pavlovi Glombovi lze najít ještě mnoho dalších jmen, tyto podpisy jsou však natolik nečitelné, že se je nepodařilo během této práce rozluštit.⁴³⁵

Pro možnost udělat si obrázek o vyšetřovatelích a příslušnících SVS byl vybrán, z každé této skupiny, jeden její představitel, který byl spojený s případem Pavla Glomba. Mezi vyšetřovateli se jedná o Dobroslava Horáka, který pravděpodobně vedl výslech v den zatčení, u kterého byli zadrženi bití. Tím se pro tuto práci stal důležitou postavou. Z řad příslušníků SVS jde o Vojtěcha Kuneše, jenž působil v PÚ Horní Bříza. Zde měl několik ostrých střetů s Pavlem Glombem.

7.1 Vyšetřovatel Dobroslav Horák

V rámci sestavování této práce, bylo s Pavlem Glombem spojeno několik vyšetřovatelů. Tato podkapitola se zaměřuje na Dobroslava Horáka, což je vyšetřovatel, který byl jedním z mužů, kteří se, podle zápisu od soudního líčení z roku 1972,⁴³⁶ zapojili do vyšetřování skupiny Blesk a podle zprávy inspekce ministerstva vnitra ze dne 18. května 1972 prováděl právě on administrativní výslech s Pavlem Glombem – Müllnerem. O tomto výslechu Pavel Glomb řekl, že jej po něm ani vlastní bratr nepoznal.⁴³⁷

Dobroslav Horák se narodil 21. března 1912 v Nižboru, okres Beroun a podle prověrek SNB pocházel z dělnické rodiny. Za německé okupace působil v letech 1940 – 1945 v ilegální organizaci jako zpravodajská spojka skupiny Bílá Hora. Dne 17. července 1942 byl dokonce zatčen za letákovou činnost, ale následně byl propuštěn pro nedostatek důkazů. V květnu 1945 se zapojil do bojů o Rozhlas a dokonce v boji muže proti muži někoho zabil a také byl zraněn. Do komunistické strany vstoupil v červnu 1945 a i nadále se aktivně podílel na utváření veřejného života v té době. Netrvalo dlouho a jeho

⁴³² Václav Trepka – vulgo „Cikán“, byl za velitele Borské věznice Šafarčíka velitelem bloku C (později bloku D), kde společně se jmenovaným velitelem a Václavem Brabcem brutálně bili vězně. František Skřápek popsal, jak vězni museli dělat dřepy a kachní pochody. Když se prý v chodbě někdo otočil, Trepka jej zbil obuškem. Více viz ŠEDIVÝ, Zdeněk – ŠEDIVÝ, František: *Bory-Mírov*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství Eva-Milan Nevole 2010, ISBN 978-80-904313-5-5.

⁴³³ Vítězslav Sommerauer – nar. 17. 2. 1923, více viz ABS, f. personální spis arch. č. 4804/23.

⁴³⁴ Stefan Kereštan – nar. 30. 9. 1924, více viz ABS, f. personální spis arch. č. 74/24.

⁴³⁵ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

⁴³⁶ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

⁴³⁷ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

spolupráce tak přešla ke vstupu do SNB, přesněji 4. červenci 1945 do funkce kriminálního čekatele.⁴³⁸

Jeho kariéra až do posledních dní prudce stoupala, což podpořil v roce 1952 vystoupením z církve. Byl často povyšován, do důchodu v roce 1967 odcházel s hodností majora a mimo toho mu byly udělovány či propůjčovány medaile. Taková dvě vyznamenání dostal za jeho činnost v roce 1945, dále mu byl prezidentem republiky dne 25. února 1949 za uznání vynikajících o dovršení vítězství lidové demokracie v únorových dnech 1948 udělen Řád 25. února 1948 III. stupně (bronzová medaile), v roce 1955 mu byla propůjčena medaile „Za službu vlasti“ a o rok později medaile „Za zásluhy o obranu vlasti“.⁴³⁹

V jeho personálním spise se na něj střídají dva pohledy v takovém sledu, jako kdyby se jednalo o dva různé lidi. V některých prověrkách je označován za vzorného, pracujícího příslušníka bez charakterových a lidských vad, ale mimo nich se zde také objevují hlášení o tom, že je to povrchní mluvka, který všechno zná a všechno ví, že rád pije atd. Vše mu však vždy prošlo a ve službách SNB zůstal i přesto, že byl v roce 1949 podezřelý z neohlášené znásilnění své mladé susedky a přijetí úplatku 25.000 Kčs od jejího otce. Zřejmě ale vyšetřovatelé přijali verzi Dobroslava Horáka, že peníze dostal, aby svému sousedovi koupil motorku, ke které měl díky svému povolání přístup a že o zmíněném znásilnění nic nevěděl.⁴⁴⁰ Personálními prověrkami tak procházel celou kariéru a ze služeb SNB byl po vzájemné dohodě propuštěn 30. dubna 1967, tedy několik dní po 55 narozeninách. Starobní důchod mu byl plně přiznán.⁴⁴¹

7.2 Příslušník SVS Vojtěch Kuneš

Příslušníkem SVS, u kterého byl vyhledán jeho personální spis, což umožňuje lepší představu o zástupcích státního bezpečnostního aparátu, s nimiž se Pavel Glomb během svého případu setkal, je Vojtěch Kuneš. Narodil se 19. srpna 1920 ve Štěnovicích, okres Plzeň a v roce 1950 pracoval v PÚ v Horní Bříze, kde se s ním Pavel Glomb setkal, jako příslušník SVS v hodnosti strážmistra.⁴⁴²

⁴³⁸ ABS, f. personální spis arch. č. 4098/12.

⁴³⁹ ABS, f. personální spis arch. č. 4098/12.

⁴⁴⁰ ABS, f. personální spis arch. č. 4098/12.

⁴⁴¹ ABS, f. personální spis arch. č. 4098/12.

⁴⁴² ABS, f. personální spis arch. č. 3410/20.

Vojtěch Kuneš pocházel z dělnické rodiny, jeho otec byl kameník a matka nejprve byla v domácnosti a po smrti svého manžela pracovala u různých rolníků ve Štěnovicích. V jednom návrhu na povýšení dokonce toto bylo uvedeno jako důvod, že jmenovaný v dětství trpěl a velice dobře poznal útlak kapitalismu.⁴⁴³

Jeho kariéra v SNB začíná 22. srpna 1947, kdy byl přijat do NZ Plzeň – Bory jako výpomoc. doroz. síla a již tehdy měl se svou ženou čtyřleté dítě. V roce 1950 se již mohl pyšnit hodností strážmistra a stále působil na Borech, na nichž se do historie zapsal při velení části věznice, jež se nazývala Kreml,⁴⁴⁴ kde vystřídal Václava Trepku, který se stal velitelem Borů. Hlavním rysem Kremlu byla brutalita a to jak pod vedením samotného Trepky, tak i pod velením Kuneše a Tomáše Blechy, kteří za svým předchůdcem nezůstávali o nic pozadu. Jejich návštěvy nejvíce odnášeli generálové Rajmund Mrázek a Vladimír Příkryl a hokejista ing. Bohumil Modrý.⁴⁴⁵

Poté působil Vojtěch Kuneš nějakou dobu v PÚ v Horní Bříze, kde udělil Pavlovi Glombovi trest za nedodržení pracovní doby, zarazil mu všechny výhody a nařídil mu umýt jednu jedinou podlahu víc než desetkrát za sebou. Přesně v čase tohoto sporu byl povýšen na štábního strážmistra.⁴⁴⁶

V následujících letech nadále působil u SVS Plzeň – Bory a přijímal další a další povýšení. Ovšem stejně jako spis Dobroslava Horáka, také ten jeho má podivuhodně dvojitou podobu. V celé řadě hodnocení je popsán jako vzorný pracovník, pilný a platný v kolektivu, třeba i tím, že je dobrým příkladem. Na druhou stranu má ale také ve své složce hlášení o sporech s dalšími zaměstnanci, dále o tom, že jej přímo ve službě zranili nějací dva vojáci a také o tom, že velitel Trepka zažádal o jeho přeložení z důvodů neplnění uložených úkolů.⁴⁴⁷

Přesto i jeho kariéra je příkrášlena dvěma medailemi a to v roce 1955, kdy mu byla prezidentem republiky propůjčena medaile „Za službu vlasti“ a v roce 1957, kdy mu také byla propůjčena medaile za „Za zásluhy o ochranu vlasti“.⁴⁴⁸

Po jeho přeložení v roce 1964 se rychle dostal do konfliktu s jakýmsi dalším příslušníkem SVS a rovnou si v následujícím roce zažádal o propuštění. U SVS však nakonec zůstal, takže v roce 1967 se zúčastnil pětíměsíčního kurzu ve Svatém Janě pod Skalou, kde byl hodnocen jako vzorný a aktivní posluchač.⁴⁴⁹

⁴⁴³ ABS, f. personální spis arch. č. 3410/20.

⁴⁴⁴ Pojmenování pro blok D ve věznici Plzeň-Bory. Více viz ŠEDIVÝ, Zdeněk – ŠEDIVÝ, František: *Bory-Mírov*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství Eva-Milan Nevole 2010, ISBN 978-80-904313-5-5.

⁴⁴⁵ HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, s.239, ISBN 80-85207-01-X. Tímto tématem se také zabývá BERANOVÁ, Hana: *Ztraceni i zatraceni. Mimosoudní perzekuce na pozadí procesu „Modrý a spol.“*, Diplomová práce, Liberec 2012.

⁴⁴⁶ ABS, f. personální spis arch. č. 3410/20.

⁴⁴⁷ ABS, f. personální spis arch. č. 3410/20.

⁴⁴⁸ ABS, f. personální spis arch. č. 3410/20.

⁴⁴⁹ ABS, f. personální spis arch. č. 3410/20.

Přes všechny možné škráloupy, jeho kariéra ustála i období okolo roku 1968 a dále vykonával svou službu ještě řadu let, čímž si vysloužil povýšení až do hodnosti kapitána. SVS opustil v lednu 1976, kdy odešel do důchodu z vlastní žádosti.⁴⁵⁰

8 Život Pavla Glomba po propuštění

Pavel Glomb byl z vězení propuštěn 24. ledna 1953 a to po přibližně čtyřech letech od zatčení, k němuž došlo teprve čtyři dny po 21. narozeninách, tedy v období jeho života, kdy již sice nebyl tak vázaný na své rodiče a ani na žádnou novou rodinu, kterou by sám založil, ale o to více žije takto mladý člověk společenským životem, spojeným s velkým množstvím známých. Během dní ve vězení však o mnoho z těchto kontaktů přišel.⁴⁵¹

Například kamarád z trempske party známý jako Radola, utekl do Severní Ameriky, protože byl v roce 1949 vyšetřován za napomáhání k útěkům lidem, kteří se za hranice dostali ve skříních, jež vyvážela firma, kde byl zaměstnaný. Komunistický režim tak navždy roztrhl přátele Pavla a Radolu, kteří se již nikdy neviděli.⁴⁵²

Stejně tak tento režim semlel rodinu Miroslava Clementise, s jehož dcerou Miroslavou, Pavel na Letné vyrůstal a s nimiž měli natolik dobrý vztah, že k nim během zimy jezdili na prázdniny na chatu do Lučence, kde Pavlova věřící matka, Jarmila Glombová, prý vedla s Miroslavem Clementisem do noci vážné rozhovory o náboženství a komunistické ideologii.⁴⁵³

Ač se tato rodina měla kdysi poměrně dobře, měl na ní vliv politický proces s Miroslavovým známějším bratrem Vladimírem Clementisem,⁴⁵⁴ který sice byl po Janu Masarykovi ministrem zahraničí, ale následně byl v lednu 1951 zatčen v procesu s Rudolfem Slánským a popraven 3. prosince 1952.⁴⁵⁵ Komunistická ideologie tak rozdělila i

⁴⁵⁰ ABS, f. personální spis arch. č. 3410/20.

⁴⁵¹ Rozhovory s Pavlem Glombem ze dnů 24. 9. a 1. 12. 2015.

⁴⁵² Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

⁴⁵³ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

⁴⁵⁴ Vladimír Clementis se během svého procesu doznal, že se v roce 1939 zavázal francouzské výzvědné službě (...) a stal se agentem západních imperialistů, že jako ministr zahraničí navázal špionážní styky s dalšími západními vyzvědači, že byl vždy přívrženec Benešovy proimperialistické politiky, že prováděl zločineckou činnost na Slovensku či že měl podíl na vzniku fašistického Slovenského státu, který byl silně proti pokrokovým snahám ČSR. Viz UTITZ, Bedřich: *Neuzavřená kapitola: Politické procesy padesátých let*, 1. vyd. Praha, Lidové nakladatelství 1990, s.45-54, ISBN 80-7022-091-0.

K tomuto procesu Pavel Glomb dodal: „*Prosim tě, třeba ten Slánský nebo ten Clementis, myslíš, že dobrovolně řekli, že byli spojenci s cizí mocí a tohle...? Dyť to kdyby se přeložilo do češtiny, tak je vlastně prosili, ať už je raději zabijou.*“ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

⁴⁵⁵ Více viz KAPLAN, Karel: *Zpráva o zavraždění generálního tajemníka*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1992, ISBN 80-204-0269-1.

tyto dvě rodiny, které byly symbolem českých a slovenských dobrých vztahů.

Politický proces nazvaný Glomb – Müllner Pavel a spol. také navždy ovlivnil vztahy mezi všemi členy rodiny Glombových, nejvíce však bratrů Pavla a Petra, kteří postupem let své kontakty úplně přerušili, takže Pavel dnes o svém mladším bratrovi téměř nic neví.⁴⁵⁶

Vězení také zpřetrhalo kontakt mezi Pavlem Glombem a Alenou Vondráčkovou, která se zúčastnila několika návštěv v trestaneckých zařízeních a její jméno se v materiálech k případu jmenovaného objevilo ještě 27. prosince 1950, což bylo v podstatě rok a devět měsíců od jeho zatčení.⁴⁵⁷

Tato slečna byla v žádostech o návštěvy uváděna jako Pavlova snoubenka. Sám Pavel Glomb ovšem toto zasnoubení označil jako akci rodičů a během přibližně tří měsíců po propuštění se oženil s Jarmilou Glombovou, za svobodna Pospíšilovou, s níž se znal již z období před zatčením, kdy spolu trávili hodně času kvůli společné zálibě v trempování a také kvůli tomu, že spolu chodili do stejné třídy.⁴⁵⁸

Mimo razantního ovlivnění mezilidských vztahů s těmi, které vězeň znal před zatčením, se ale také všichni propuštění museli potýkat s cejchem nedůvěryhodné a zavrženíhodné osoby, protože tehdejší společnost velice hleděla na kádrové posudky a politické škraloupky, čímž komunistická ideologie, hlásící smazání třídních rozdílů, zvětšila rozdíly mezi propagovanou dělnickou třídou a zbytkem společnosti tak, jak historie nepamatuje.⁴⁵⁹

V důsledku toho se propuštění vězni shledávali s odmítáním této společnosti, která se bála kontaktu s nimi a teatrálně odsuzovala jejich hanebné činy, a také museli čelit dalším státním represím, jelikož byli dále sledováni, směli (a zároveň museli) pracovat jen v určitých, často nelukrativních, zaměstnáních či pokud šli na vojnu, byli přiřazeni do jednotek, využívaných pouze na práci.⁴⁶⁰

Manželka popraveného generálního tajemníka ÚV KSČ, Josefa Slánská, ve svých vzpomínkách na tresty společnosti, kterým musela čelit, připomněla třeba věty: „*Krajská školní komise došla k názoru, že studovat nesmíš*“, „*Slánský vlastizrádce, špión, vrah – jeho žena žhářka*“, či „*Vždyť vy svou věrností Slánskému demonstrujete svůj protistranický*

⁴⁵⁶ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

⁴⁵⁷ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

⁴⁵⁸ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 24. 9. 2015.

⁴⁵⁹ Více viz BARTOŠEK, Karel: *Český vězeň: svědectví politických vězeňkyň a vězňů let padesátých, šedesátých a sedmdesátých*, 1. vyd. Praha, Paseka 2001, s.87-128, ISBN 80-7185-363-1.

⁴⁶⁰ PTP (Pomocné technické prapory) více viz BÍLEK, Jiří – KAPLAN, Karel: *Pomocné technické prapory 1950 – 1954: Vznik, vývoj, organizace a činnost. Tábory nucené práce v Československu v letech 1948 – 1954*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství R 1992, ISBN 80-9011431-0-5.

a protistátní postoj. ⁴⁶¹

Pavel Glomb se tedy ani po propuštění úplné svobody nedočkal. V rámci podmíněného propuštění mu byla stanovena zkušební doba na 3 roky, během které měl pracovat v přednostním sektoru, což byly doly, hutě nebo vodní a silniční tratě. Tedy manuálně těžká činnost, během které hrozilo mnoho úrazů.⁴⁶²

Avšak ani narušení lidských vztahů, ani zaškatulkování do pracovně a společensky zneužívané části společnosti nebylo nejtěžším důsledkem, který si vězeň do svého života po propuštění přinášel. I když o některé lidi ve svém okolí přišli či nad nimi někteří ohrnovali nos, vždy se našli lidé, se kterými propuštěným bylo dobře a kteří si jich vážili. Stejně tak i jakési pracovní přilepšení se ukázalo v průběhu let možné, nejvíce tedy až po revoluci v roce 1989, což přineslo sladké ovoce hlavně pro jejich děti či vnoučata, jejichž kádrové profily byly za vlády komunistů ovlivněni přízní s politicky nespolehlivým člověkem. Co však čas nikdy neodvál a s čím se nedalo nic dělat, byly zdravotní problémy, způsobené hygienickými podmínkami, velice častým mrazem, špatným oblečením, nekvalitním pracovním vybavením, obtížnými pracovními podmínkami, nedostatečným stravováním, pracovním přepínáním organismu i ve chvíli, kdy by měl odpočívat či bitím a dalšími fyzickými tresty.⁴⁶³

Pavel Glomb, který při své výšce 172 cm vážil po propuštění pouhých 48 kg, což nebylo nijak neobvyklým jevem,⁴⁶⁴ tedy sice měl pracovat tři roky nejlépe v nějakých dolech, ale když po propuštění z Jáchymova podstoupil lékařskou prohlídku, dozvěděl se, že ze zdravotních důvodů smí dělat pouze lehkou práci v sedě. To se ale prudce střetávalo s důvody politickými, takže měl nastoupit alespoň do stavebnictví.⁴⁶⁵

Jeho první zaměstnání bylo jako betonář, ale v Jáchymově pochroumané zdraví se ozvalo poměrně rychle, takže po pouhém týdnu ohýbání tyčí dostal zánět do jedné ruky. Nějakou dobu tedy zůstal doma, aby se uzdravil, poté se do práce vrátil, ale to přineslo jenom zánět do druhé ruky. S ohýbáním tyčí a tím i s betonářskými pracemi musel tedy přestat, takže jeho dalším povoláním byl zedník, jenomže takový zedník musí často pracovat ve výškách a Pavel Glomb měl závratě.⁴⁶⁶

⁴⁶¹ SLÁNSKÁ, Josefa: *Zpráva o mém muži*, 1. vyd. Praha, Svoboda 1990, s.182-193, ISBN 80-205-0165-7.

⁴⁶² Rozhovor s Pavlem Glombem 24. 9. 2015.

⁴⁶³ Více viz HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, ISBN 80-85207-01-X.

⁴⁶⁴ Všichni vězni odcházeli z pracovních táborů a věznic podvyživení. Stejně se nakládalo s vězni odsouzenými i s těmi, jenž byli teprve ve vyšetřovací vazbě. Např. vězeň, který při zatčení vážil 93 kg, odcházel z vyšetřovací s váhou 57 kg. Viz HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1.vyd. Praha, Univerzum 1990, s.276, ISBN 80-85207-01-X.

⁴⁶⁵ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁴⁶⁶ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

Náhoda mu ale nakonec přála, získal potřebné razítko a dostal povolení nastoupit v Kovoslužbě jako zámečník. Jenomže pak přišel rozkaz k odvodu k povinné vojenské službě a po devíti měsících na svobodě, během nichž se stihl oženit, ustát měnovou reformu⁴⁶⁷ a vystřídat tři zaměstnání, musel 28. října 1953 znovu odložit svůj civilní šat.⁴⁶⁸

8.1 Pomocné technické prapory, Technické prapory a služba Pavla Glomba v nich

S tzv. politicky nespolehlivými lidmi brzy komunistický režim narazil na problém v tom, že jim sice nechtěl svěřit zbraně, což bylo u mnohých rozumné, protože je známých mnoho případů, kdy se odpůrci režimu právě ke zbráním snažili dostat, aby jich využili buď k nějakým záškodnickým akcím na území Československa nebo aby si jimi usnadnili cestu přes střežené pohraniční pásmo.⁴⁶⁹ Stejně tak museli čelit obavám, že by se lidé, nenaklonění komunistickému režimu, dostali ke strategicky důležitým informacím a s jejich využitím buď ČSR uškodili nebo si za jejich výměnu zakoupili cestu pryč ze země s pomocí agentů napojených na západní země.⁴⁷⁰

Zároveň s řešením problematiky nových politicky nedůvěryhodných branců musely si také československé vládní špičky poradit s vojáky, sloužícími v armádě před rokem 1948. Je tedy veřejně známé, že nedlouho po únorovém převratu byla zahájena přestavba armády Československé lidově-demokratické republiky.⁴⁷¹

Čistky v armádě jsou po politických převratech zcela běžné, jelikož armáda je nejlépe ozbrojenou složkou ve státě a také přísahala věrnost původnímu státnímu zřízení a vedení. Na místo starých, tedy potencionálně nebezpečných vojáků, tak musejí být dosazeni noví, ideálně zcela oddaní muži. Tehdejší Československo se ale mimo situace ve své vnitřní politice muselo také vyrovnat s politikou světovou, jež se více a více dělila na dva póly – Západ x Východ; komunismus x kapitalismus; USA x Sovětský svaz a státy

⁴⁶⁷ Ač prezident Antonín Zápotocký tvrdil, ještě pár dní před měnovou reformou, že žádná nebude, přece jen se uskutečnila a to 1. června 1953. Více viz JIRÁSEK, Zdeněk – Šůla, Jaroslav: *Velká peněžní loupež v Československu 1953 aneb 50:1*, 1. vyd. Praha, Svítání 1992, ISBN 80-900238-9-4.

⁴⁶⁸ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁴⁶⁹ Jistá paní Švardová tak propašovala pod sukní pistoli na palubu malého letadla, kterým měla se svou rodinou přeletět z Piešťan do Karlových Varů, protože na tamním letišti zrovna nebyla žádná žena a muž jí prohlídku intimních partií povést nemohl. Na palubě letadla pak předala zbraň manželovi a ten jí pohrozil pilotovi, který proto změnil směr letu a celou rodinu vysadil až na letišti ve Spolkové republice Německo. Viz PEJČOCH, Ivo: *Přechody přes železnou oponu: příběhy odvážlivců, kteří se rozhodli riskovat a odejít přes důkladně zabezpečené a střežené hraniční pásmo*, 1. vyd. Cheb, Svět křídel 2011, s.37, ISBN 978-80-86808-94-9.

⁴⁷⁰ Více viz BARTOŠEK, Karel: *Český vězeň: svědectví politických vězeňkyň a vězňů let padesátých, šedesátých a sedmdesátých*, 1. vyd. Praha, Paseka 2001, ISBN 80-7185-363-1.

⁴⁷¹ Více viz KAPLAN, Karel – PALEČEK, Pavel: *Komunistický režim a politické procesy v Československu*, 1. vyd. Brno, Barrister & Principal 2001, ISBN 80-85947-75-7.

ležící ve sférách jejich vlivu. Ač jedna válka nedávno skončila, ve vzduchu již bylo cítit nové nepřátelství a třetím důvodem k přestavbě armády byla územní lokalizace republiky na značné části tzv. železné opony. Od února do dubna 1948 z armády odešlo 27 generálů a 813 důstojníků, do pouhého roku po převratu číslo narostlo na téměř 3000 vojáků z povolání a do prosince 1949 na 4600, což představovalo více než 40 % těch, kteří sloužili k 15. únoru 1948.⁴⁷²

Vypořádání se s potencionálně nespolehlivým velitelským sborem a s jimi podobnými řadovými vojáky bylo ve své podstatě jednodušším z dvou výše uvedených starostí vládnoucích představitelů Komunistické strany Československa o armádě po 25. únoru 1948. Nejjednodušší bylo takové vojáky propustit, popřípadě je přesunout na neškodná místa.⁴⁷³

Druhým problémem bylo, že základní vojenská služba stále zůstávala povinná pro všechny zdravotně způsobilé muže a to i pro ty, kteří byli klasifikováni jako politicky nespolehliví. Tento problém se však vyřešil myšlenkou využití armády jako prostředku k politické perzekuci.⁴⁷⁴

Pro muže, kteří sice byli režimu nějak nepřijemní, ale které nemohla dokonce ani lidově-demokratická justice poslat do vězení, vznikly specializované jednotky v armádě, sloužící k jejich dočasnému odstranění ze společenského života a jistému potrestání za jejich spor s režimem, kde jim zároveň stát nedopřál bojové vybavení a výcvik, čehož by případně mohli vůči němu zneužít. Tyto armádní složky tak v letech, kdy z vězení odcházeli první politicky nespolehliví lidé, kteří měli svou povinnou základní službu před sebou, byly ideálním místem pro takové muže, jelikož ani jim nebylo dobré dávat zbraně či je pouštět ke strategicky důležitým informacím, a navíc sloužily jako zákonná forma zvýšení trestu, který měli již vězni za sebou. Těmto složkám se říkalo „pomocné technické prapory“.⁴⁷⁵

První čtyři pomocné technické prapory vznikly 1. září 1950 a přišlo k nim přibližně 800 vojáků základní služby z původních IV. praporů ženijních pluků.⁴⁷⁶ Nováčci měli PTP

⁴⁷² BÍLEK, Jiří: *Pomocné technické prapory: o jedné z forem zneužití armády k politické perzekuci*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování 2002, s.13, ISBN 80-902885-7-X.

⁴⁷³ Více viz KAPLAN, Karel: *K politickým procesům v Československu 1948-1954*, Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 1994, ISBN 80-85270-28-5.

⁴⁷⁴ BURSÍK, Tomáš: *Přišli jsme na svět proto, aby nás pronásledovali: trestanecké pracovní tábory při uranových dolech v letech 1949 – 1961*, Praha, Ústav pro studium totalitních režimů 2009, s.46-48, ISBN 978-80-87211-22-9.

⁴⁷⁵ Pomocné technické prapory neboli PTP. Jejich příslušníci jsou známí jako „pétépáci“ nebo „černí baroni“.

⁴⁷⁶ K 1. říjnu 1948 byly u 1.-4. ženijního pluku vytvořeny IV. prapory (silniční), ve kterých byli izolováni vojáci základní služby, kteří s novým režimem nesouhlasili. Viz BÍLEK, Jiří – KAPLAN, Karel: *Pomocné technické prapory 1950 – 1954: Vznik, vývoj, organizace a činnost. Tábory nucené práce v Československu v letech 1948 – 1954*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství R 1992, s.9-10, ISBN 80-9011431-0-

posílit od druhé poloviny října zhruba do konce roku 1950, kdy měla skončit rozsáhlá prověřovací akce a činnost útvarových výběrových a třídicích komisí.⁴⁷⁷

Vytvoření PTP bylo sice v rozporu s mezinárodními dohodami o nucené práci,⁴⁷⁸ ale v rámci právního systému Československé lidově-demokratické republiky nucenou práci právně umožnily, čímž se staly jedním z řady nástrojů pro perzekuci politicky nespolehlivých mužů.

Kritéria tzv. politicky nespolehlivých byla následující:

„1. Osoby, které se dopustily trestných činů podle dekretů prezidenta republiky č. 16/1945 Sb. a č. 138/1946 Sb. (velký a malý dekret) nebo podle nařízení SNR č. 33/1945 Sb., dále osoby, které se dopustily trestných činů podle zákona na ochranu republiky č. 50/1923 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky č. 231/1948 Sb. a byly za to soudně stíhány.

2. Osoby dodané do táborů nucených prací.

3. Osoby, které byly nebo jsou majiteli továrny nebo jiného podniku s počtem zaměstnanců větším než deset.

4. Osoby, které vlastní nebo vlastnily pozemky ve výměře nad 20 – 30 ha podle úrodnosti, které lze označit jako venkovské boháče.

5. Osoby, které vlastnily velkoobchod.

6. Osoby, které vlastní movitý majetek, který je pramenem bezpracného zisku nejméně 10000 Kčs měsíčně.

7. Osoby, které byly po únoru 1948 odstraněny akčními výbory z veřejného života.

8. Osoby, které jsou dětmi nebo manželi osob uvedených v bodech 1-7.

9. Osoby, které po únoru 1948 byly z politických důvodů vyloučeny ze studia na školách.

10. Osoby, jejichž rodiče nebo sourozenci uprchli do zahraničí.

11. Osoby, které pokládá SNB za politicky nespolehlivé z jiných, zde neuvedených důvodů.“⁴⁷⁹

5.

⁴⁷⁷ BÍLEK, Jiří – KAPLAN, Karel: *Pomocné technické prapory 1950 – 1954: Vznik, vývoj, organizace a činnost. Tábory nucené práce v Československu v letech 1948 – 1954*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství R 1992, s.16, ISBN 80-9011431-0-5.

⁴⁷⁸ Úmluva o nucené nebo povinné práci, přijatou valným shromážděním Mezinárodní organizace práce v Ženevě 10. června 1930 (platnou od 1. května 1932). Za nucenou práci v rámci armádních složek by nebylo považováno, kdyby tyto jednotky pracovaly na vojenských objektech – kasárna, letiště atd. Ale PTP byly využívány k činnosti např. v dolech nebo v zemědělství. Viz BÍLEK, Jiří – KAPLAN, Karel: *Pomocné technické prapory 1950 – 1954: Vznik, vývoj, organizace a činnost. Tábory nucené práce v Československu v letech 1948 – 1954*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství R 1992, s.13-14, ISBN 80-9011431-0-5.

⁴⁷⁹ BÍLEK, Jiří: *Pomocné technické prapory: o jedné z forem zneužití armády k politické perzekuci*, 1. vyd.

Zřejmě není nutné se k tomuto více vyjadřovat. Jednoduše politicky nespolehlivým byl kde kdo. Přestože nechávám na každém, aby si udělal vlastní názor, pro mě jsou nejvíce pobuřující ty body, kdy lidé ani nic neudělali, nijak se politicky nevyjádřili proti komunistické ideologii či situaci v ČSR, ale pouze zdědili nějaký majetek, narodili se již očerněným lidem či někdo z jejich nejbližší příbuzných emigroval z republiky do kapitalistických zemí. Poslední bod, zajišťující trestání a znevýhodnění prakticky kohokoliv, již pouze vypovídá o naprosté hysterii režimu, který jej stvořil.

Tato klasifikace tak zjišťovala přísun lidských sil do PTP, které byly určeny hlavně na těžké práce, jenž podobně jako v případě prací určených TNP, nechtělo vykonávat mnoho lidí, přestože pro průmyslový stát byly důležité. Vojenský výcvik u pomocných technických praporů (a později i technických praporů) prakticky skončil s tzv. přijímačem.⁴⁸⁰ Oproti běžným vojákům však byl u příslušníků PTP či později vzniklých technických praporů vynechán výcvik se zbraněmi.⁴⁸¹

V květnu 1951 vznikly dva prapory nového typu, jenž se nazývaly „technické prapory“ a byli do nich přidělováni vojáci, kteří sice měli sloužit beze zbraně, ale zároveň ještě nebyli klasifikováni na politicky nespolehlivé. Ty měli na svém počátku budovat vojenské stavby v pohraničí a stavby utajovaného charakteru, ovšem v roce 1953 začala probíhat reorganizace PTP na TP.⁴⁸²

Pavel Glomb tedy svou povinnou základní vojenskou službu nastoupil podle svých vzpomínek 28. října 1953 a protože spadal pod bod 2 v kategoriích určení politicky nespolehlivé osoby nastoupil by k PTP. Ty se však právě v roce jeho odvodu začaly transformovat v TP, takže svou službu nastoupil k 1. TP⁴⁸³ sídlícímu na zámku Zelená Hora u Nepomuku, v rámci své služby byl ale převeden pod velitelství v Boleticích, kde je ještě dnes vojenský újezd, a které leží přibližně sedm kilometrů na západ od Českého

Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování 2002, s.22, ISBN 80-902885-7-X.

⁴⁸⁰ Takto se nazývá první měsíc vojenské služby, kdy jsou noví vojáci seznamováni se základními vojenskými věcmi. Více viz BÍLEK, Jiří: *Pomocné technické prapory: o jedné z forem zneužití armády k politické perzekuci*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování 2002, s.96, ISBN 80-902885-7-X.

⁴⁸¹ BÍLEK, Jiří: *Pomocné technické prapory: o jedné z forem zneužití armády k politické perzekuci*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování 2002, s.96, ISBN 80-902885-7-X.

⁴⁸² BÍLEK, Jiří – KAPLAN, Karel: *Pomocné technické prapory 1950 – 1954: Vznik, vývoj, organizace a činnost. Tábory nucené práce v Československu v letech 1948 – 1954*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství R 1992, s.22,41, ISBN 80-9011431-0-5.

⁴⁸³ 1. technická prapor (VÚ 7370 Děčín) existoval od 15. 1. 1951, měl šest rot a jako první mu velel nadporučík František Kvasnička. Ovšem již v říjnu stejného roku se velitelství přesunulo do zámku Zelená Hora u Nepomuku a vojáci tohoto útvaru pracovali u vojenských stavebních podniků v západním pohraničí a pro Vojenské lesy a statky. V říjnu 1953 se stal velitelem tohoto praporu kapitán Ondrej Gazda, který inspiroval Miroslava Švandrlíka ve filmu Černí baroni k postavě majora Terazkyho. 1. TP byl k 1. 10. 1956 reorganizován na 8. technický pluk a 31. 12. 1958 zrušen. Viz BÍLEK, Jiří: *Vojáci druhé kategorie, aneb, Neříkejme jim černí baroni*, 1. vyd. Praha, Knižní klub 2010, ISBN 978-80-242-2822-8.

Krumlova.⁴⁸⁴

Nepodařilo se sice zjistit jak dlouho byl na Zelené Hoře u Nepomuku, podle vyprávění to však lze určit maximálně na měsíc. Hned první den tam však měl klasickou vojenskou příhodu s mytím podlahy, se kterou si však díky zkušenosti s Vojtěchem Kunešem v PÚ v Horní Bříze věděl rady.⁴⁸⁵

Sám to popsal takto: „*Hned ten první den co jsme tam byli, my jsme tam přijeli v noci, tak vod rána, mě chytil desátník, abych umyl podlahu v kanceláři. Tak jsem jí umyl, von přišel a zeřval mě, že jsem to umyl špatně, abych to umyl znova. Tak jsem si šel znova pro kýbl, umyl jsem to znova a připravil jsem si zase kýbl. No a když přišel, von přicházel s nějakým nadporučíkem, tak jsem se dovolil nadporučíka, jestli můžu promluvit s desátníkem. No co se děje? No tak jsem desátníkovi vohlásil, že jsem to umyl zase špatně a že to umyju ještě jednou a nalil jsem tam kýbl do té kanceláře. Ty dva, co tam seděli, akorát nadzvedli nohy. No a ten nadporučík chtěl vědět, co se děje, no tak jsem mu to vysvětlil. No tak vytíral desátník.*“⁴⁸⁶

Hned druhý den však na nástupu omdlel, podle jeho slov kvůli tomu jak jeho nadřízený začal řvát. Mohla by to sice být reakce spojená se zážitky z vězení, avšak v rámci rozhovorů k této práci se Pavlem Glomb vyjádřil tak, že to byla klasická simulace. Přibližně po měsíci⁴⁸⁷ měl přejet k útvaru v Boleticích a cestou se ještě zastavil v nemocnici v Českých Budějovicích, kde byl asi 4 dny kvůli vysokému tlaku. Pak měl sice pokračovat ve své cestě k útvaru, ale měl problémy s tím, unést plnou polní, takže po různých peripetiích, kdy mu byla na odvoz přidělena sanitka či jeden voják od běžného (bojového) útvaru, aby mu s tím pomohl, se ke svému útvaru v Boleticích dostal a pro následující dny své služby měl stanoveno, že když se šlo někam v útvaru s plnou polní, polovinu mu jí nesl přidělený desátník, protože ta vážila více než on.⁴⁸⁸

Vzorný voják z něj tedy nebyl, ovšem v Boleticích byl dokonce pochválen a označen za nejlepšího pracovníka, protože on a ještě jeden jeho kolega, který byl také dříve na Jáchymovsku, se domluvili, z neupřesněného dolu si půjčili vybavení a odpálili skálu, které jim překážela ve výkopu. Celá práce se tak stihla daleko rychleji než bylo

⁴⁸⁴ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁴⁸⁵ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁴⁸⁶ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁴⁸⁷ Měsíc odpovídá době trvání běžného „přijímače“. Což byla doba, kdy se vojáci učili základním vojenským věcem. Více viz BÍLEK, Jiří – KAPLAN, Karel: *Pomocné technické prapory 1950 – 1954: Vznik, vývoj, organizace a činnost. Tábory nucené práce v Československu v letech 1948 – 1954*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství R 1992, ISBN 80-9011431-0-5.

⁴⁸⁸ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

předpokládáno.⁴⁸⁹

Pavel Glomb pak tuto pochvalu přímo zneužil, o čemž řekl: „*Po nějaký době přijela kontrola a koukali, jak jsou ustlaný postele a tak. Tu mojí dokonce nechali vynést ven, aby všichni viděli, jak to nemá vypadat. Ale já jim řekl, aby šli za mnou, a oni šli, a dovedl jsem je k té cedulce nejlepší pracovník. Pak jsem jim řekl: buď to nebo ustlaná postel. Tak zase nechali tu postel odnést zpátky.*“⁴⁹⁰

Většinu času stráveného pod velitelstvím v Boleticích, ale prožil mimo kasárna a mimo jednotku, což bylo u PTP i u TP zcela běžné. Jeho úkolem byla práce pro Vojenské lesy v těsné blízkosti hraniční linie. Ubytováný byl v Horní Plané, což je obec ležící na okraji vodní nádrže Lipno, z níž vede přívoz na druhý břeh, kde Pavel Glomb pracoval. V pohraničních lesích svážel s traktorem dřevo.⁴⁹¹

O práci u střežené státní hranice na Šumavě řekl: „*Bylo Z-pásmo a H-pásmo.*⁴⁹² *Do Z-pásma jako se jakžtakž mohlo. Ale pod dorozem. A do H-pásma se nemohlo vůbec. Já a ještě jeden. A shodou okolností jsme byli voba dva, který jsme seděli. Tak si to představ, že my dva, který jsme seděli, jo? Za politiku. Tak by dva jsme jezdili až na čáru a tamty vostatní, když chtěli jít na pivo, těch já nevím kolik. To bylo snad sto metrů vod toho H-pásma... tak ty museli mít doprovod. No a přitom my jsme byli čtyry (dva traktoristé a dva závozníci) jsme si tam mohli dělat, co jsme chtěli.*“⁴⁹³ I když zas tak volné to taky nebylo, protože sám dodal, že „Péesáci“, tedy příslušníci pohraniční stráže, o nich rozhodně věděli, ale jelikož pouze v klidu sváželi dřevo, tak si jich nevšíkali.⁴⁹⁴

To že byl ubytováný mimo útvar bylo pro příslušníky PTP i TP naprosto běžným jevem. Ubytování i stravování bylo u těchto jednotek zajišťováno v zásadě dvojím způsobem. Buď ve vojenských prostorách, tedy v kasárnách a vojenské kuchyni, nebo u zaměstnavatele, přičemž cena se odečítala ze mzdy vojenských pracovníků.⁴⁹⁵

Vojáci dostávali za svou službu plat, ze kterého jim ovšem, tak jako vězňům byla

⁴⁸⁹ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁴⁹⁰ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

⁴⁹¹ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁴⁹² V letech 1945-1950 existovalo na hranicích pouze jedno pásmo. Následně ale byla vytvořena pásma dvě. Hraniční pásmo (H-pásmo) bylo v těsné blízkosti státní hranice a smělo se do něj pouze s povolením, které nebylo snadné získat. Široké bylo až 15 km. Druhé bylo zakázané pásmo (Z-pásmo), které bylo spíše přechodné. Zde již mohli žít lidé, ovšem pouze ti, kteří prošli prověrkami, ostatní se museli odstěhovat. Toto rozdělení platilo až do roku 1964. Více viz PULEC, Martin: *Organizace a činnost pohraničních ozbrojených složek: Seznamy osob usmrčených na státních hranicích 1945 – 1989*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2006, s.102, ISBN 80-86621-18-9.

⁴⁹³ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁴⁹⁴ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁴⁹⁵ BÍLEK, Jiří: *Pomocné technické prapory: o jedné z forem zneužití armády k politické perzekuci*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování 2002, s.110, ISBN 80-902885-7-X.

stržena řada poplatků – daň, pojištění či cena jídla a ubytování (pokud nebyli ubytováni mimo útvar). Zbytek byl půlen tak, že jedna část byla vyplácena vojákovi a druhá byla uložena a vybrat si ji mohl až při odchodu z armády. Pavel Glomb o tomto řekl: „*Nám měli dávat tu dvacku na den (pro ty, kdo byli ubytováni mimo útvar), ale voni nám nedávali dvacku, voni nám dávali jedenáct korun padesát.*⁴⁹⁶ *Takže když jsme měli jó velkej hlad tak jsme zajeli tam (do kasáren), kde nám kuchař naložil.*“⁴⁹⁷ Ale jinak se snažili se stravovat v jídelně Vojenských lesů, tedy u svého zaměstnavatele, kde byli oblíbení u kuchařky, se kterou měli velice dobré vztahy, z čehož pramenily nějaké ty výhody.⁴⁹⁸

Přesto při svém působení v Horní Plané musel podle svých slov Pavel Glomb udělat stávkou, protože již dva týdny nedostali žádné peníze. Celá situace se vyřešila znamenitě, Vojenské lesy každý měsíc těmto zaměstnancům půjčovali tisíc korun, aby mohli překlenout časovou propast, než se k nim dostaly peníze od útvaru.⁴⁹⁹

Běžný den u TP popsal Pavel Glomb tak, že dopoledne se každý den pracovalo a odpoledne, po práci, měli vojáci sídlící u útvaru školení. Jeden den politické a druhý den vojenské. To se však netýkalo vojáků zaměstnaných a ubytovaných mimo útvar, ti měli volného času více. Pavel Glomb a ještě jeden služebně starší voják pak každý večer jezdili s malým nákladním autem po ubytovnách v blízkém okolí s promítačkou a promítali filmy, což nazval „bezva úlevkou“. Z nedostatků politických a vojenských vědomostí však mohl být průšvih, takže si pro jistotu opatřil obě učebnice, protože jak říká, vždy se všechno dalo sehnat, a společně s druhým traktoristou se do nich vždy po práci podívali, takže později při prověrce, byli schopní odpovídat.⁵⁰⁰

Na Šumavě svázal Pavel Glomb dřevo během zimy 1953-54, pak ale napsal dopis prezidentu republiky, A. Zápotockému, jakožto nejvyššímu veliteli, zda by nemohl být přeložen do Prahy, jelikož byl poslední čtyři roky odloučen od své rodiny a také proto, že se nedlouho před odvodem oženil a jeho žena je v Praze, což je od Horní Plané daleko. A převelení opravdu přišlo.⁵⁰¹

O na své působení v Praze zase vzpomínal takto: „*Tam byla nejstrašnější prověrka. Normálně nikdo nic netušil, rozumíš, jo? Jeden kluk byl normálně venku, ten se vrátil se tak zřízenej, že nemohl stát na nohou. Padnul a usnul.*“⁵⁰² A v tom byl vyhlášen noční

⁴⁹⁶ Později jim ale zbývající peníze byly dopláceny.

⁴⁹⁷ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

⁴⁹⁸ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁴⁹⁹ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁵⁰⁰ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁵⁰¹ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁵⁰² Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

nástup, kvůli tomu, že přijeli důstojníci a dělají kontrolu. Onen spící voják však ještě nemohl ani zdaleka vystřízlivět, tak Pavel Glomb navrhl, aby jej schovali pod postel, což se také povedlo. Druhý den byl svobodník, který měl tuto četou na starosti pochválen za její dobrý noční nástup, ale přesto si našel onoho spáče a chtěl po něm, aby šel mýt záchody. To se Pavlovi Glombovi nelíbilo: „*No tak jsem mu vysvětlil, že nevíme nikdo, proč by měl mýt záchody, když my jsme četa, která nastoupila první a von byl za to ještě pochválenej.*“⁵⁰³

Později se ale Pavel Glomb dostal do vojenské nemocnice kvůli zažívacím problémům: „*Tam se mě ujal sám náčelník nemocnice, podíval se na mě a zeptal se: Tak na co to napíšem, abyste šel domu? Pak mě nechal přejít takový tři schůdky a řekl: Ále..., srdíčko se nám pomalu uklidňuje. A tak jsem po jedenácti měsících na vojně dostal rozkaz o ukončení základní vojenské služby.*“⁵⁰⁴

Až v září 1954 se tak mohl konečně vrátit domů⁵⁰⁵ a žít civilní život se svou ženou, který sice byl ovlivněný jeho škraloupy v kádrovém profilu, ale byl výrazně příjemnější, než ten ve vězení či u TP. Velice rychle se jeho zálibou, tak jako u mnohých, stalo chataření, jelikož začal budovat svou vlastní chatu, tedy místo, kam mohl vždy na víkend z Prahy odjet a oprostít se od svých starostí.⁵⁰⁶

8.2 Konečně svoboda

Pavel Glomb svou vojenskou službu ukončil v září 1954 a více než pěti letech, kdy čelil útrapám ve vězení a v jednotkách TP, se mohl včlenit do běžného života. S ženou Jarmilou, se kterou během těchto pěti let příliš společného času nezažili, začali pracovat na založení rodiny. První dítě se však podle vyprávění jejich dalších potomků narodilo mrtvé. Na úspěšný pokus ale nečekali dlouho, jelikož se již v roce 1957 narodila dcera Eva⁵⁰⁷, kterou o tři roky později, tedy v roce 1960,⁵⁰⁸ následovala i jejich druhá dcera Ivana⁵⁰⁹.

To, že byl Pavel Glomb ve vězení, jej ovlivnilo na celý zbytek života. Přišel o vazby

⁵⁰³ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁵⁰⁴ Rozhovor s Pavlem Glombem ze dne 1. 12. 2015.

⁵⁰⁵ Po přibližně jedenácti měsících. Základní vojenská služba však správně měla trvat 24 měsíců viz Historie základní vojenské služby, in: *army.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.army.cz/scripts/detail.php?id=3895>; a to podle Branného zákona 92/1949 Sb. Viz Branný zákon 92, in *psp.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=92&r=1949>.

⁵⁰⁶ Rozhovor s Pavlem Glombem 24. 9. 2015.

⁵⁰⁷ Eva Glombová, provdaná Baštová, později Lišková.

⁵⁰⁸ Rozhovor s Evou Liškovou ze dne 11. 6. 2016.

⁵⁰⁹ Ivana Glombová, provdaná Strušková.

na mnoho lidí, se kterými byl v kontaktu před zatčením, byl odsouzen vykonávat jen určité druhy práce, takže nemohl dělat, co by chtěl, do konfliktu se dostal i při přidělování bytu a mimo toho byl i poznamenán zdravotně. Pro upřesnění popsal také tuto zdravotní příhodu: „*Tři roky po Jáchymově mi slezla kůže ze všech prstů. Jen takovej sliz tam zůstal, v něm seděly nehty a bylo to tak krásný, že jsem nemohl mezi lidi. Doktor se mě ptal, kde jsem dělal u rentgenu bez rukavic, ale když jsem mu řekl, že jsem byl v Jáchymově, už se nedivil. Za další rok jsem dostal tuberkulózu.*“⁵¹⁰

Ač se sám v podstatě ničím neprovinil, přenášel režim jeho trest také na jeho ženu a děti. I ty měly klasifikaci politicky nespolehlivých osob a to jen kvůli příbuzenskému kontaktu s ním. Například jeho starší dcera chtěla být učitelkou v mateřské škole, jenomže bylo nepřipustné, aby člověk s jejím původem pracoval s takovým množstvím dětí, které by mohl výchovně ovlivnit. Bylo jí tak povoleno jít maximálně na učiliště a maturitu si dodělávala až při práci, kde však na studium nedostávala volno, protože její vzdělání nebylo doporučeno. Ovšem dokázala se domluvit s mistrem, který jí zaměstnával a vystudovala, přestože ji tento obor neoslovoval.⁵¹¹

8.3 Rehabilitace

O první rehabilitaci se Pavel Glomb pokusil nedlouho po roce 1968. Nepodařilo se zjistit, kdy přesně si podal tuto žádost, ale soud se k ní dostal až v roce 1972,⁵¹² kdy v Československé socialistické republice probíhala tzv. normalizace, tedy úplný politický obrat od předchozího uvolněného období.⁵¹³

Žádal si tehdy o přezkoumání jeho případu a uspěl pouze částečně, protože mu jeho trest ze 4 let byl snížen na 2 a půl roku.⁵¹⁴ Nejprve byl v celém rozsahu zproštěn rozsudků Státního soudu v Praze Or I 416/49-29 ze dne 23. června 1949 ve spojení s rozsudkem Nejvyššího soudu v Praze To 325/50-9 ze dne 13. října 1950 a následně byl⁵¹⁵ odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na dva a půl roku.⁵¹⁶ Žádost o zproštění viny

⁵¹⁰ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

⁵¹¹ Rozhovor s Evou Liškovou ze dne 11. 6. 2015.

⁵¹² ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

⁵¹³ Více viz Normalizace, in: *totalita.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: www.totalita.cz/norm/norm.php. K tomuto tématu se také vztahuje televizní pořad Normalizace, in: *ceskatelevize.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10150778447-historie-cs/211452801400013/>.

⁵¹⁴ S využitím § 15 odst. písm. c/ zák. č. 82/68 Sb. ve znění zákona č. 70/70 Sb.

⁵¹⁵ Podle § 98 odst. 1 tr. zák.

⁵¹⁶ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

podložil tím, že k podpisu byl donucen bitím obuškem přes obličej a dokument nepřčetl, protože měl zavázané oči.⁵¹⁷

U soudu vypovídali dva vyšetřovatelé Josef Malý⁵¹⁸ a Josef Kořenoch,⁵¹⁹ kteří potvrdili, že na dokumentu z domovní prohlídky jsou jejich podpisy, ovšem na tento případ si prý již nepamatují. Vždy prý ale vše poctivě dokumentovali a zcela odmítli, že by během prohlídky podstrčili nějaké dokumenty i veškeré bití při výslechu.⁵²⁰

Podle zprávy inspekce ministerstva vnitra ze dne 18. května 1972 vedl administrativní výslech vyšetřovatel Dobroslav Horák,⁵²¹ který však jakékoliv obvinění z bití zadrženého či ze zavazování očí odmítl.⁵²²

Ivo Mikuláščík, který ve svých necelých šestnácti letech byl hlavní postavou celé ilegální skupiny Blesk u tohoto rehabilitačního soudu uvedl, že i on byl bit a stejně tak i ostatní, nejvíce snad Velíšek, přes chodidla.⁵²³

Městský soud dne 26. září 1972, vedený předsedou Karlem Lukavským, soudci Dr. Jaroslavem Sobotkou a Dr. Gabrielem Kalendou, nakonec došel k závěru, že Dobroslav Horák nikoho nebil, avšak že na Pavla Glomba byl činěn fyzický nátlak při výslechu nezjištěným pracovníkem.⁵²⁴

S přihlédnutím na věk blízký mladistvému, k malé protistátní činnosti obviněného a k tomu, že sám Nejvyšší soud uznal, že se ve velké části jednalo o fantazírování, došlo ke snížení trestu Pavla Glomba na dva a půl roku.⁵²⁵

Druhý pokus o rehabilitaci přišel až po revoluci a k líčení Městského soudu v Praze došlo 31. října 1990. Přítomni byli: předseda senátu JUDr. Alena Vlčková, soudci JUDr. Miroslav Topinka, Josef Joska, Vladimíra Burdová, František Pelikán, zapisovatelka Eva Žužulíková a prokurátor JUDr. Miroslav Vršata. Přičemž předmětem jednání bylo rozhodnutí o rehabilitaci podle zák. č. 119/90 Sb.⁵²⁶

Tento soud shledal, že odsouzený podléhá účasti na rehabilitaci podle zákona o soudní rehabilitaci ze dne 23. dubna 1990 a v plné míře zrušil rozhodnutí soudu z roku

⁵¹⁷ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

⁵¹⁸ Více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba*.

⁵¹⁹ Více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba*.

⁵²⁰ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

⁵²¹ Více viz kapitola *Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu zapojení do případu Pavla Glomba*.

⁵²² ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

⁵²³ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

⁵²⁴ ABS, f. vyšetřovací spis arch. č. V_5542_MV.

⁵²⁵ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

⁵²⁶ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

1972, takže Pavlovi Glombovi byl smazán záznam v trestním rejstříku a stanovena míra finančního odškodnění.⁵²⁷ Díky zatčení v nízkém věku se dožil pádu KSČ a opravdové rehabilitace. Takové štěstí mnoho politických vězňů nepotkalo. Přesto nikdy nic nevrátí jeho promarněné roky života, zpřetrhaná lidská pouta a zdravotní problémy, která mu odnětí svobody během 50. let 20. století způsobilo. V návaznosti na tuto kauzu nebyl potrestán žádný z vyšetřovatelů či soudců, ač mu bylo přiznáno, že byl během výslechu bit a odsouzen byl naprosto nedemokraticky. Velká řada těchto pachatelů však stejně byla v 90. letech 20. století ve vysokém věku, pokud vůbec ještě žila. Jejich soud takto pozdě by nedosáhl patřičné spravedlnosti. Je ale potřeba si uvědomit hrůzy a absenci spravedlnosti, vyvolané uchvácením moci jednou (v tomto případě extrémistickou) stranou.

⁵²⁷ NA, f. Státní soud Praha, sp. zn. Or I 416/49.

9 Závěr

Komunistická strana Československa využila politických procesů a různých druhů politické perzekuce k tomu, aby stabilizovala a udržela si moc. Období mezi lety 1948 až 1954 je charakteristické svou rozsáhlostí uvedených činností, což ovlivnilo životy mnoha Čechoslováků. Někteří byli odstraněni, další omezeni, jiní zastrašeni. Samozřejmě však byli i tací, kteří na tomto stavu dokázali profitovat. Tato práce se zaměřuje na konkrétní osud vězně Pavla Glomba, který byl odsouzen v rámci procesu s ilegální skupinou Blesk.⁵²⁸ Ta se skládala z mladistvých skautů, kteří po Praze vyvěšovali protikomunistické letáky, kvůli čemuž byli zatčeni a následně odsouzeni. Pouze Pavel Glomb byl z této skupiny plnoletý a dostal tak nejvyšší trest ze všech, 4 roky těžkého žaláře a finanční trest 10.000 Kčs.

Práce je rozdělena na šest páteřních kapitol, kterými jsou: „*Kritika pramenů*“, „*Kritika literatury*“, „*Politické procesy 50. let 20. století a cesta k nim*“, „*Politický vězeň Pavel Glomb*“, „*Představitelé justičního, vyšetřovacího a bezpečnostního aparátu, zapojení do případu Pavla Glomba*“ a „*Život po propuštění*“. Zanesením práce do dobového kontextu se zabývá v celkovém pořadí čtvrtá kapitola, jež popisuje dopad zvláště Komunistické strany Československa s využitím justice a bezpečnostních složek. Detailněji je zde upozorněno na zajímavé propojení skautů, letákové činnosti a problematiky mladistvých odsouzených. Následující kapitola je pro celou bakalářskou práci stěžejní, jelikož je primárně zaměřena na Pavla Glomba, čímž přináší záznam o čtyřech letech jeho života ve vězení. Založena je na rozsáhlé analýze a syntéze archivních pramenů, literatury i orální historie. Podle výpovědi tohoto pamětníka lze usuzovat, že nerad vzpomíná na špatné věci, se kterými přišel do styku. Raději vždy popisoval situace směšné či rovnou veselé. Sám o tomto faktu řekl: „*Na to blbý se nikdá nevzpomíná.*“

⁵²⁸ V této práci bylo uvedeno mnoho zákonů, podle některých byl odsouzen, podle další rehabilitován. Jednalo se o tyto zákony: a) Zákon č. 231/1948 Sb., na ochranu lidově demokratické republiky, účinný od 24. 10. 1948 do 1. 8. 1950, více viz Zákon č. 231/1948 Sb., in *psp.cz* [online], [vid. 12. 4. 2016], dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=231&r=1948>, b) Zákon č. 232/1948 Sb., o Státním soudu, účinný od 24. 10. 1948 do 1. 1. 1953, více viz Zákon č. 232/1948 Sb., in *psp.cz* [online], [vid. 12. 4. 2016], dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=232&r=1948>, c) Zákon č. 247/1948 Sb., o táborech nucené práce, účinný od 17. 11. 1948 do 1. 8. 1950 více viz Zákon č. 247/1948 Sb, in *psp.cz* [online], [vid. 12. 4. 2016], dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=247&r=1948>, d) Zákon č. 92/1949 Sb., Branný zákon, účinný od 1. 10. 1949 do 1. 12. 1999, více viz Zákon č. 92/1949 Sb., in *psp.cz* [online], [vid. 12. 4. 2016], dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=92&r=1949>, e) Zákon č. 82/1968 Sb., o soudní rehabilitaci, účinný od 1. 8. 1968 do 1. 7. 1990, více viz Zákon č. 82/1968 Sb., in *psp.cz* [online], [vid. 12. 4. 2016], dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=82&r=1968>, f) Zákon č. 70/1970 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 82/1968 Sb., o soudní rehabilitaci, účinný od 17. 7. 1970 do 1. 7. 1990, více viz Zákon č. 70/1970 Sb., in *psp.cz* [online], [vid. 12. 4. 2016], dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=70&r=1970>, g) Zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, účinný od 1. 7. 1990, více viz Zákon č. 119/1990 Sb., in *psp.cz* [online], [vid. 12. 4. 2016], dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=119&r=1990>.

Vždycky jen na to, jak se dělaly nějaký lumpárny, protože to by se musel každé zbláznit.“⁵²⁹ Pátá kapitola dále vyobrazuje stav režimu, vztahů a podmínek ve vězeňských zařízeních, kterými byly Pankrác, Bory, Horní Bříza, tábor XII a Barbora. Mimo toho je zde rekonstruován proces s Pavlem Glombem od zatčení, přes vyšetřování a soud, až po propuštění. Tím vším se práce připojuje k dílům, přinášejícím informace o daném období českých dějin.

Téma předposlední kapitoly je věnováno mužům ze státního aparátu, které se s případem Pavla Glomba podařilo spojit. Dominantními jsou Dobroslav Horák a Vojtěch Kuneš, z nichž první byl vyšetřovatelem, který pravděpodobně prováděl výslech zmíněné skupiny krátce po zatčení, druhý jmenovaný byl příslušníkem SVS v Horní Bříze, jenž se s Pavlem Glombem dostal do vážného sporu. Oba personální spisy spojuje podivná rozdvojenost posudků na dané zaměstnance ministerstva vnitra, což se projevuje střídáním vysoce pochvalných zpráv s těmi podstatně horšími. Kariéry mužů, kteří podle dohledaných zdrojů nešli ve své práci pro použití fyzického násilí daleko, jsou dále totožné v získání několika medailí a úspěšném postupu v žebříčku hodností. Ani jeden z nich nebyl v souvislosti s kauzou Pavla Glomba potrestán a oběma byl přiznán nárok na plný důchod.

Poslední kapitola přináší obraz důsledků, s nimiž se Pavel Glomb, kvůli rokům odnětí svobody a vězeňské práci, musel vypořádat. K tomu patří ztracené roky mládí, přetřhané mezilidské vztahy, zdravotní problémy a omezení spojená s jeho špatným kádrovým profilem, což jsou věci, které se dají klasifikovat jako trest na celý život. K uvedení příkladů lze připomenout slezení kůže z prstů na rukách, ztrátu mezilidských kontaktů s bratrem či kamarádem Radolou. Dále nemohu opomenout komplikace se sháněním zaměstnání nebo celou řadu problémů na úřadech i v okolí bydliště. Na rozdíl od jiných se ovšem dožil plné rehabilitace, byl zbaven záznamu v trestním rejstříku a obdržel finanční odškodné.

Tato bakalářská práce umožňuje z části se seznámit s osobností Pavla Glomba, jak studováním formy jeho výpovědí, tak jejich obsahem. Je možné v nich najít rysy člověka, který se snaží najít si na každé situaci něco dobrého a jenž raději na ty špatné rychle zapomíná. Možná tento životní styl mu dopřál vydržet i velmi zlé časy a dožít se vysokého věku ve znovu demokratickém státě. Zmíněný obsah má nedocenitelnou hodnotu hlavně pro jeho potomky. Mimo toho je přínosem představené práce, že pravdivě popisuje zvlášť konanou pod patronací Komunistické strany Československa, jež se snad do dějin České

⁵²⁹ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.

republiky zapsala natolik ohavně, abychom se v budoucnu vyvarovali totalitních režimů. Tím je cenným příspěvkem pro pochopení mechanismu politických procesů 50. let.

Napětí v současné Evropě, jež je podporované různými teroristickými útoky i politickými a sociálními problémy, bohužel stále roste a je možné, že přijdou dny, kdy první Česká republika bude muset bojovat o své demokratické hodnoty i o existenci samotnou. Budoucím generacím může pomoci tento odkaz na Pavla Glomba, který bych rád zakončil jeho slovy tak, jako mou první práci o něm: „*Ale byl to dobrej život. Šlo to, protože jsem byl mladej. Nejdůležitější prostě bylo, nedat se.*“⁵³⁰

⁵³⁰ BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011, s.25.

10 Seznam použitých pramenů a literatury

10.1 Prameny

10.1.1 Archivy

- Archiv bezpečnostních složek.
- Národní Archiv.
- Osobní archiv Jana Bašty.

10.1.2 Orální historie

- Rozhovory s Pavlem Glombem ze dne 24. září 2015 v Pikovicích a ze dne 1. prosince 2015 v Praze.
- Rozhovor s Evou Liškovou ze dne 1. června 2016 v Pikovicích.

10.1.3 Tištěné prameny

- BARTOŠ, Jan: *Zadrátované slunce: příběh mukla A023254*, Olomouc, Votobia 1998, ISBN 80-7198-338-1.
- BORÁK, Mečislav – JANÁK, Dušan: *Tábory nucené práce v ČSR 1948-1954*, 1.vyd. Opava 1996, Talia, ISBN 80-902075-4-5.
- KAHOUN, Karel: *Lámání lilii: vzpomínky jednoho skautíka*, Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2006, ISBN 80-86621-24-3.
- KAPLAN, Karel: *StB o sobě: výpověď vyšetřovatele Bohumila Doubka*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, ISBN 80-902885-8-8.
- JANSA, Luděk: *Tábory nucené práce v Brně 1948-1954*, Bakalářská práce, Brno 2008
- LEŠANOVSKÝ, Karel: *Se štítem na štítě: nehradili skautský slib*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, ISBN 80-238-5630-8.
- SLÁNSKÁ, Josefa: *Zpráva o mém muži*, 1. vyd. Praha, Svoboda 1990, ISBN 80-205-0165-7.

- ŠEDIVÝ, František: *Pod věží smrti*, 4 vyd. Praha, Eva – Milan Nevole 2010, ISBN 978-80-9043-13-3-1.

10.1.4 Online dokumenty

- www.army.cz
- www.ceskatelevize.cz
- www.dominikduka.cz
- www.mocr.army.cz
- www.mistapametinaroda.cz
- www.psp.cz
- www.skaut.cz
- www.totalita.cz
- www.ustrcr.cz
- www.vychodoceskearchivy.cz

10.1.5 Filmové dokumenty

- Banderovci, in: *ceskatelevize.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10150778447-historie-cs/210452801400023>.
- Nikomu jsem neublížil, in: *ceskatelevize.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10267494987-nikomujsemneublizil>.
- Normalizace, in: *ceskatelevize.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10150778447-historie-cs/211452801400013>.
- Skaut, postrach totalit, in: *ceskatelevize.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10150778447-historie-cs/210452801400031>.
- SOUKUP, Jan: Únorové variace, in: *ceskatelevize.cz* [online], [vid. 11. 4. 2016], dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10174631979-unorove-variace>.

10.2 Literatura

- BAŠTA, Jan: *Život Pavla Glomba v období politických procesů v Československu (1948 – 1954)*, SOČ, Mělník 2011.
- BARTOŠEK, Karel: *Český vězeň: svědectví politických vězeňkyň a vězňů let padesátých, šedesátých a sedmdesátých*, 1. vyd. Praha, Paseka 2001, ISBN 80-

7185-363-1.

- BÁRTÍK, František: *Tábor Vojna: ve světle vzpomínek bývalých vězňů*, 1. vyd. Praha, Vyšehrad 2008, ISBN 978-80-7021-938-6.
- BERANOVÁ, Hana: *Ztraceni i zatraceni. Mimosoudní perzekuce na pozadí procesu „Modrý a spol.“*, Diplomová práce, Liberec 2012.
- BLAŽEJ, Štěpán: *Útěk ze šachty číslo č. 14 a osudy jeho účastníků*, bakalářská práce, Brno 2010.
- BŘICHÁČEK, Václav: *Skautskou stezkou*, 1. vyd. Praha, Junák, 1998, ISBN 80-86109-07-0.
- BRATINKA, Ondřej – BOŠTÍK, Martin: *Zkouška odvahy: příběh nezletilých politických vězňů padesátých let*, Praha, Ústav pro studium totalitních režimů 2008, ISBN 978-80-87211-13-7.
- BURSÍK, Tomáš: *Přišli jsme na svět proto, aby nás pronásledovali: trestanecké pracovní tábory při uranových dolech v letech 1949 – 1961*, Praha, Ústav pro studium totalitních režimů 2009, ISBN 978-80-87211-22-9.
- BÍLEK, Jiří: *Pomocné technické prapory: o jedné z forem zneužití armády k politické perzekuci*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování 2002, ISBN 80-902885-7-X.
- BÍLEK, Jiří – KAPLAN, Karel: *Pomocné technické prapory 1950 – 1954: Vznik, vývoj, organizace a činnost. Tábory nucené práce v Československu v letech 1948 – 1954*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství R 1992, ISBN 80-9011431-0-5.
- BÍLEK, Jiří: *Vojáci druhé kategorie, aneb, Neříkejme jim černí baroni*, 1. vyd. Praha, Knižní klub 2010, ISBN 978-80-242-2822-8.
- CIDLINSKÁ, Lucie: *Politické procesy 50. let – politický vězeň Čestmír Čejka*, Diplomová práce, Liberec 2011.
- ČECHOVÁ, Eva: *Politické procesy 50. Let – politický vězeň Jiří Málek*, Diplomová práce, Liberec 2010.
- DOLEŽAL, Miloš: *Krok do tmavé noci: příběhy faráře Josefa Toufara, jeho vrahů a číhošťského zázraku*, 1. vyd. Praha, Nezávislý podmelechovský spolek, z. s. 2015, ISBN 978-80-260-9125-7.

- FIALA, Jan: *Zpráva o akci B*, 1. vyd. Praha, Vyšehrad 1994, ISBN 80-7021-066-4.
- GEBAUER, František – KAPLAN, Karel a kol.: *Soudní perzekuce politické povahy v Československu 1948-1989: Statistický přehled*, Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 1993, s.223-231, ISBN 80-8570-24-2.
- HANZLÍK, František: *Vojenské obranné zpravodajství v zápasu o politickou moc: 1945 – 1950*, 1. vyd. Praha, Themis 2003, ISBN 80-7312-028-3.
- HEJL, Vilém: *Zpráva o organizovaném násilí*, 1. vyd. Praha, Univerzum 1990, ISBN 80-85207-01-X.
- JIRÁSEK, Zdeněk – Šůla, Jaroslav: *Velká peněžní loupež v Československu 1953 aneb 50:1*, 1. vyd. Praha, Svítání 1992, ISBN 80-900238-9-4.
- KAPLAN, Karel: *Nekrvavá revoluce*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1993, ISBN 80-204-0145-8.
- KAPLAN, Karel: *Pět kapitol o únoru*, 1. vyd. Brno, Doplněk 1997, ISBN 80-85765-73-X.
- KAPLAN, Karel: *Největší politický proces: M. Horáková a spol.*, 1. vyd. Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 1995, ISBN 80-58270-48-X.
- KAPLAN, Karel: *Nebezpečná bezpečnost: (státní bezpečnost 1948 – 1956)*, 1. vyd. Brno, Doplněk 1999, ISBN 80-7239-024-4.
- KAPLAN, Karel – PACL, Vladimír: *Tajný prostor Jáchymov*, České Budějovice, Actys 1993, ISBN 80-901234-2-2.
- KAPLAN, Karel – PALEČEK, Pavel: *Komunistický režim a politické procesy v Československu*, 1. vyd. Brno, Barrister & Principal 2001, ISBN 80-85947-75-7.
- KAPLAN, Karel: *Sovětské poradci v Československu v letech 1948 – 1956*, Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 1993, ISBN 80-85270-26-9.
- KAPLAN, Karel: *K politickým procesům v Československu 1948-1954*, Praha, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 1994, ISBN 80-85270-28-5.
- KAPLAN, Karel: *Zpráva o zavraždění generálního tajemníka*, 1. vyd. Praha, Mladá Fronta 1992, ISBN 80-204-0269-1.
- KAPLAN, Karel: *K politickým procesům v Československu 1948-1954*, Praha,

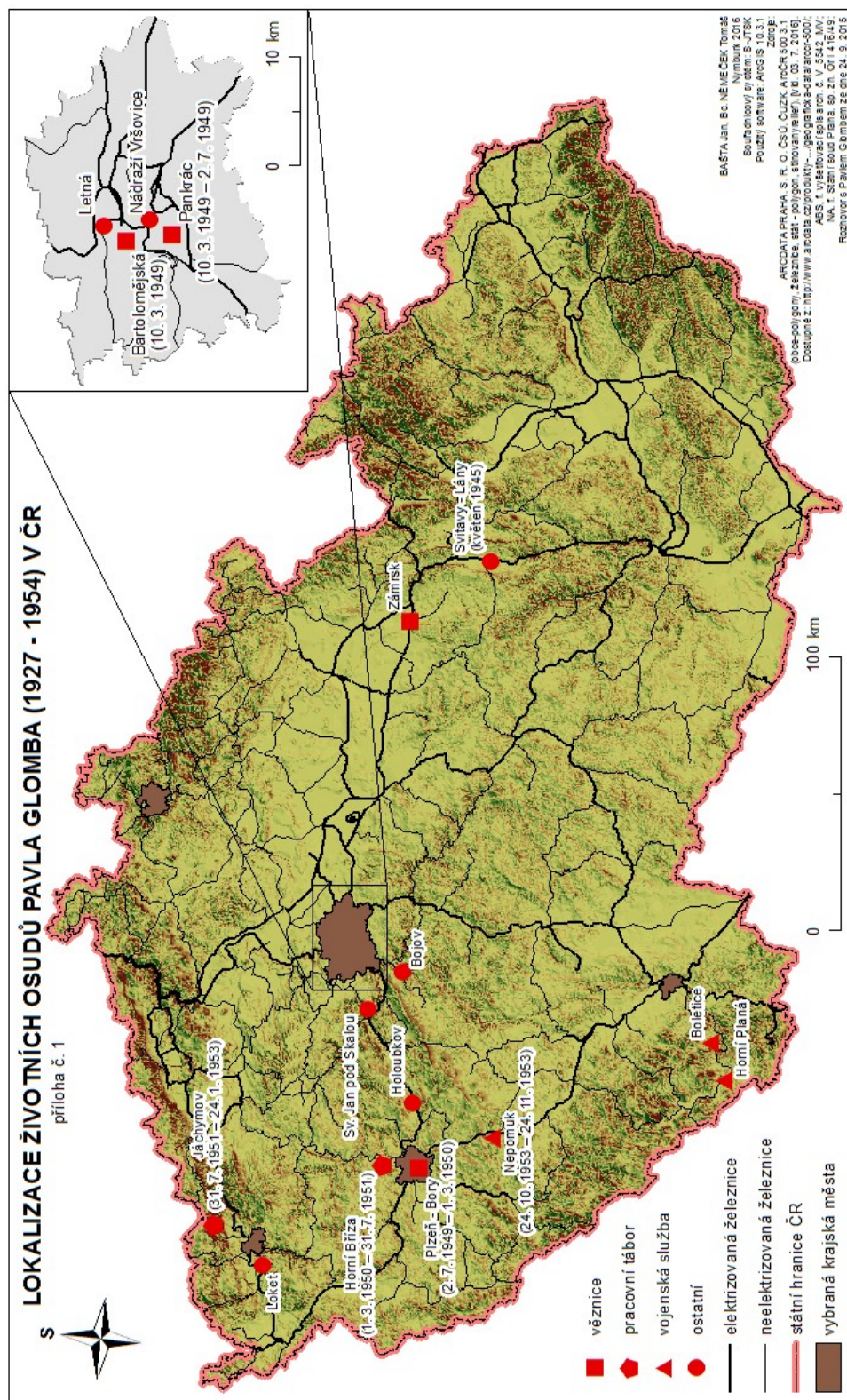
Ústav pro soudobé dějiny AV ČR 1994, ISBN 80-85270-28-5.

- KAHOUN, Karel: *Lámání lilií: vzpomínky jednoho skautíka*, 1. vyd. Praha, Ústav dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2006, ISBN 80-86621-24-3.
- KOČOVÁ, Kateřina: *Činnost mimořádných lidových soudů*, MLS Česká Lípa, Liberec a Litoměřice, Disertační práce, Hradec Králové 2006.
- KOCIAN, Jiří – SMETANA, Vít a kolektiv: *Květnové volby 1946 – volby osudové?: Československo před bouří*, 1. vyd. Praha, Euroslavica 2014, ISBN 80-87825-09-9.
- KOKOŠKA, Stanislav: *Praha v květnu 1945: historie jednoho povstání*, 1. vyd. Praha, NLN 2005, ISBN 80-7106-740-7.
- NECHVÁTAL, Martin: *15. 5. 1921 založení KSČ: ve službách Kominterny*, 1. vyd. Praha, Havran 2002, ISBN 80-86515-13-3.
- OLIVOVÁ, Věra: *Dějiny první republiky*, 2. vyd. Praha, Společnost Edvarda Beneše 2012, ISBN 978-80-86107-47-9.
- PEJČOCH, Ivo: *Přechody přes železnou oponu: příběhy odvážlivců, kteří se rozhodli riskovat a odejít přes důkladně zabezpečené a střežené hraniční pásmo*, 1. vyd. Cheb, Svět křídel 2011, ISBN 978-80-86808-94-9.
- PULEC, Martin: *Organizace a činnost pohraničních ozbrojených složek: Seznamy osob usmrcených na státních hranicích 1945 – 1989*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu 2006, ISBN 80-86621-18-9.
- PERNES, Jiří a kol.: *Alexej Čepička: šedá eminence rudého režimu*, 1. vyd. Praha, Brána 2008, ISBN 978-80-7243-382-7.
- STANĚK, Tomáš: *Retribuční vězni v Českých zemích: 1945 – 1955*, 1. vyd. Opava, Slezské zemské muzeum 2003, ISBN 80-86224-33-3.
- STŘELEČKOVÁ, Tereza: *Politické procesy padesátých let – kauza František Zahrádka*, diplomová práce, Liberec 2009.
- SYRUČEK, Milan: *Banderovci – hrdinové, nebo bandité?*, 1. vyd. Praha, Pražská vydavatelská společnost 2008, ISBN 978-80-7250-433-6.
- ŠANTORA, Roman: *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let skautingu*, 1. vyd. Praha, Junák – TDC a Mladá Fronta 2012, ISBN 978-80-86825-72-4.

- ŠEDIVÝ, František: *Legie živých, aneb, Jáchymovské peklo*, 3. vyd. Praha, Nakladatelství Eva-Milan Nevole 2010, ISBN 978-80-904313-4-8.
- ŠEDIVÝ, Zdeněk – ŠEDIVÝ, František: *Bory-Mírov*, 2. vyd. Praha, Nakladatelství Eva-Milan Nevole 2010, ISBN 978-80-904313-5-5.
- ŠEVČÍK, Jiří: *Svatý Jan pod Skalou: informační brožura o památkách a historii obce*, 3. roz. vyd. Svätý Jan pod Skalou, Svatojánská společnost 2010.
- TĚTHALOVÁ, Markéta: *Fakta a mýty tzv. Krysličkovy teroristické skupiny*, Diplomová práce, Liberec 2014.
- UTITZ, Bedřich: *Neuzavřená kapitola: Politické procesy padesátých let*, 1. vyd. Praha, Lidové nakladatelství 1990, ISBN 80-7022-091-0.
- VÁHALA, Rastislav: *Smrt generála*, 1. vyd. Praha, Melantrich 1992, ISBN 80-7023-124-6.
- VEBER, Václav: *Třetí odboj: ČSR v letech 1948 – 1953*, 1. vyd. Pardubice, Univerzita Pardubice 2014, ISBN 978-80-7395-786-5.
- VOREL, Jaroslav – ŠIMÁNKOVÁ, Alena a kol.: *Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech: díl I.*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2003, ISBN 80-86621-03-0.
- VOREL, Jaroslav – ŠIMÁNKOVÁ, Alena a kol.: *Československá justice v letech 1948 – 1953 v dokumentech: díl II.*, 1. vyd. Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2004, ISBN 80-86621-05-7.
- ZACHARIÁŠ, Jiří: *Soudní proces s tzv. Ilegálním ústředím Junáka, aneb, Karel Průcha a spol. (1952)*, Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR 2005, ISBN 80-86621-12-X.

11 Seznam příloh

- Příloha č. 1: Lokalizace životních osudů Pavla Glomba (1927 – 1954) v ČR – mapový výstup.
- Příloha č. 2: Chronologický seznam událostí.
- Příloha č. 3: Pavel Glomb, fotografie ze dne 10. března 1949, vyšetřovna StB Bartolomějská.
- Příloha č. 4: Pavel Glomb, fotografie ze dne 23. října 1949, trestní věznice pro muže Plzeň – Bory.
- Příloha č. 5: Pavel a Jarmila Glombovi, fotografie ze dne 11. listopadu 2005.
- Příloha č. 6: Petr Glomb, fotografie ze dne 10. března 1949, vyšetřovna StB Bartolomějská.
- Příloha č. 7: Antonín Glomb, fotografie. Soukromí archiv Jana Bašty.
- Příloha č. 8: Jak vypadá demokracie v ČRS, leták skupiny Blesk.
- Příloha č. 9: Rozsudek I, líčení ze dne 23. června 1949.
- Příloha č. 10: Žádost o blahovlnné posouzení, dopis rodičů Glombových ze dne 2. srpna 1950.
- Příloha č. 11: Rozsudek II, odvolací líčení ze dne 13. října 1950.
- Příloha č. 12: Hlášení ke kázeňskému řízení, trest Vojtěcha Kuneše ze dne 14. května 1951.
- Příloha č. 13: Posudek Pavla Glomba ze dne 22. prosince 1952 z Barbory.
- Příloha č. 14: Rehabilitace, dne 31. října 1990.
- Příloha č. 15: Dobroslav Horák, fotografie.
- Příloha č. 16: Vojtěch Kuneš, fotografie.

Příloha č. 1: Lokalizace životních osudů Pavla Glomba (1927 – 1954) v ČR.

Příloha č. 2: Chronologický seznam událostí:

- 5. března 1928 – narozen Pavel Müllner
- 7. ledna 1932 – narozen Petr Müllner
- 30. dubna 1933 – narozen Ivo Mikuláščík
- květen 1945 – Pavel Glomb působí na pražských barikádách, později v ozbrojené skupině u Svitav
- 6. června až 8. srpna 1945 – Pavel Glomb zaměstnán na ministerstvu vnitra
- prosinec 1948 až 9. března 1949 – činnost Illegální skupiny Blesk
- 20. února 1949 – přepadení Stanislava Faterleho
- 10. března 1949 – výslech Pavla Glomba + otisky a fotografie v Bartolomějské
- 11. března 1949 – dodání do vazby na Pankráci
- 11. března 1949 – trestní oznámení
- 26. dubna 1949 – výslech obviněného u soudu
- 4. června 1949 – podána obžaloba
- 20. června 1949 – prohlášení KSČ: Antonín Glomb je znám jako spořádaný člověk
- 22. až 23. června 1949 – hlavní přelíčení
- 2. srpna 1949 – převezen na Bory
- 2. října 1949 – návštěva (zřejmě první)
- 23. října 1949 – focení na Borech, předtím prohlídka u doktora
- 16. února 1950 – žádost o přesunutí do Horní Břízy
- 1. března 1950 – převezen do Horní Břízy
- duben 1950 – žádost o výměnu advokáta
- 2. srpna 1950 – rodiče Glombovi píší dopis k soudu a prokuratuře
- 13. října 1950 – odvolací líčení
- 21. října 1950 – pokyn k propuštění Petra Glomba, Šáchy a Velíška
- 11. dubna 1951 – vyplněn vstupní dotazník v Horní Bříze
- 14. května 1951 – kázeňský prohršek v Horní Bříze
- 17. května 1951 – zahájen kázeňský trest
- 18. května až 18. července – zastaveny dopisy
- 31. července 1951 – Převezen do Jáchymova
- 22. dubna 1952 – převoz do Karlových Varů k prokurátorovi
- 14. ledna 1953 – zapláceno 10.000,-

20. ledna 1953 – jednání o propuštění
24. ledna 1953 – propuštěn
léto 1953 – svatba s Jarmilou Pospíšilovou
24. října 1953 – začátek vojenské služby u Technických praporů,
24. října až listopad 1953 – tzv. přijímač na Zelené Hoře u Nepomuku
listopad 1953 – převelen k útvaru v Boleticích
zima 1953 až 1954 – práce pro Vojenské lesy v Horní Plané, ubytován mimo útvar
léto 1954 – převelen do Prahy
září 1954 – konec vojenské služby ze zdravotních důvodů
18. května 1972 – Rehabilitační soud
26. září 1972 – Rehabilitační soud
31. října 1990 – Konečná rehabilitace

Příloha č. 3: Pavel Glomb, fotografie ze dne 10. března 1949, vyšetřovna StB Bartolomějská.

Příloha č. 4: Pavel Glomb, fotografie ze dne 23. října 1949, trestní věznice pro muže Plzeň – Bory.

Příloha č. 5: Pavel a Jarmila Glombovi, fotografie ze dne 11. listopadu 2005.

Příloha č. 6: Petr Glomb, fotografie ze dne 10. března 1949, vyšetřovna StB Bartolomějská.

Příloha č. 7: Antonín Glomb, fotografie.
Soukromí archiv Jana Bašty.

Jak vypadá demokracie v Č S R ?

31 211-

Americký rozhlas ~~XX~~ v jedné ze svých pravidelných relací: "Nynější vláda v ČSR je vládou několika privilegovaných ~~komunistů~~ jednotlivců." - Taklik rozhlas.- Ano, a také všechny průmyslové závody a všechny důležité objekty v ČSR jsou v rukou komunistů. Privilegovaných komunistů. A tomu se říká vláda lidí. Představují si tu jejich "lidovou lidovládu" tak, že srotí několik lidí, kteří jsou mistry v podvádění a ve špinavostech nejhoršího druhu /typ Zápotočský, Slánský, Fierlinger atp./ . Tito lidé ~~zavazují~~ či lépe řečeno "nedělají" se pak mocní vlády způsoben, v kterém je vražda nejučinnější malíčkostí. Schovávají se pak před zahraniční kritikou za zástěrku, které říkájí komunismus, socialismus nebo dokonce demokracie, při které si obyčejný člověk ke vládě ani neduchne a musí být rád, že ho ještě nezavřeli. Zavrhají třídní rozdíly a při tom sami prohlubují do nedohledna propast, která seje a šklebí se mezi inteligencí a dělníky. Dělníky nazývají pracujícími a sami se mezi ně také počítají, ačkoliv jejich celá práce spočívá je v pořádání banketů. Sem tam, když jim dochází peníze, udělají nějaký zákon nebo reformu aby mohli peníze tahat z lidí. /viz zvýšení cen a vyloučení zemědělců a živnostníků z přidělového systému./ Kromě komunistických zaprodanců nenajdete včeskoslovensku člověka, který by s nynějším systémem vlády souhlasil. Proto se tímto způsobem obracíme ne vás: zemědělce, živnostníky a všechny lidi, kteří si přejí československou republiku skutečně svobodnou a prosíme vás: nesplňte kontingenty, schovávajíte zboží, ale nepodporujte šmelinu a potírejte komunisty kde a jak můžete. K další činnosti vás vyzveme v některém z dalších ~~XX~~ letáků.

Illegální skupina " B l e s k . "

Sdělení v Praze v úterý 21. srpna 48 - 20.11.1948

Příloha č. 8: Jak vypadá demokracie v ČRS, leták skupiny Blesk.

ohledně Ivo Mikuláštík a Zdeněk Duchoslav jsou dány zvláště přitěžující okolnosti.

II./Ivo Mikuláštík a Jaroslav Hnyk dne 15. února 1949 v Praze a sice Ivo Mikuláštík rozbil ve škole úmyslně v přítomnosti spolužáků obraz generalissima Stalina a tento čin doprovodil on a Jaroslav Hnyk hrubými urážlivými výroky o generalissimu Stalinovi a že ten před více lety hanobil hlavu spojeneckého státu a Ivo Mikuláštík kromě toho poškodil vypočtení hlavu spojeneckého státu v úmyslu projevit opovržení spojeneckému státu a nepřátelské smýšlení o něm

č i m ž s p á c h a l i

od I./

Ivo Mikuláštík, Zdeněk Duchoslav, Petr Glomb-Müllner, Jaroslav Hnyk, Luděk Šácha a Jiří Velíšek provinění sdružování proti státu dle § 2 odst. 3 zák. č. 231/48 Sb. a § 3 zák. č. 48/31 Sb. a Pavel Glomb-Müllner zločin sdružování proti státu dle § 2 odst. 3 zák. č. 231/48 Sb.

od II./

Ivo Mikuláštík a Jaroslav Hnyk provinění hanobení spojeneckého státu dle § 42 zák. č. 231/48 Sb. a § 3 zák. č. 48/31 Sb.

a o d s u z u j í s e z a t o

Pavel Glomb-Müllner dle § 2 odst. 3 zák. č. 231/48 Sb. sazby první, Ivo Mikuláštík dle § 2 odst. 3 cit. zák. sazby druhé a § 8 zák. č. 48/31 Sb. za použití § 35 tr. z.

Zdeněk Duchoslav dle § 2 odst. 3 cit. zák. sazby druhé a § 8 zák. č. 48/31 Sb., a Jaroslav Hnyk dle § 2 odst. 3 cit. zák. sazby první a § 8 zák. č. 48/31 Sb. za použití § 35 tr. z.

Petr Glomb-Müllner, Luděk Šácha a Jiří Velíšek dle § 2 odst. 3 zák. č. 231/48 Sb. sazby první a § 8 zák. č. 48/31 Sb.

Pavel Glomb-Müllner k trestu těžkého žaláře v trvání 18 /osmnácti/ měsíců, zostřeného čtvrtletní jedním postem, ostatní pak k trestu zavření a sice:

Ivo Mikuláštík v trvání 4 /čtyř/ roků, Zdeněk Duchoslav v trvání 3 /tří/ roků, Petr Glomb-Müllner v trvání 15 /patnácti/ měsíců, Jaroslav Hnyk v trvání 15 /patnácti/ měsíců, Luděk Šácha v trvání 14 /čtrnácti/ měsíců, Jiří Velíšek v trvání 6 /šesti/ měsíců a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení rukou společnou a nerozdílnou.

Titl.

Nejvyššímu soudu
v PRAZE - Žižkově

V Praze, 2. srpna 1950.

Věc:

Žádost o blahovolené vyřízení
podané žádostí ze Zámrsku ohledně
PAVLA a PETRA GLOMBOVÝCH, t.č.
v Zámrsku a v Horní Bříze u Plzně.

V účtě podepsaní rodičové, ANTONÍN a JARMILA GLOMBOVI, bytem Praha-Letná, Malířská 609/5, --dovolujeme si podatí Nejvyššímu soudu žádost o blahovolené rozhodnutí o žádosti, která byla velitelstvem oddílu SVS v Zámrsku podána Nejvyššímu soudu ohledně jejich dvou synů, t.č. v Zámrsku a v Horní Bříze předlévajících.

Žádost svoji odůvodňují následujícími:

Naši synové, - PAVEL /nar. 5. III. 1928/ a PETR /nar. 7. I. 1932/ byli loni, v noci z 9. na 10. března 1949 zatčeni ve spojení se skupinou ještě 8 mladistvých chlapců. Po přelíčení, konaném dne 22. a 23. června 1949 u st. soudu na Pankráci / číslo spisu Or 416/49-XIV/24 / byl poslán PAVEL na Bery na 18 měsíců a PETR s ostatními do Zámrsku na 15 měsíců.

Těm mladistvým bylo slíbeno, že při dobrém chování bude jim 1/3 trestu odpuštěna. Pekař vína, chovala se celá skupina velmi dobře, jsou již 7 měsíců na I. třídě a náš Petr byl s ostatními také na kulturním zájezdu v Praze, kde před p. ministrem Čepičkou se velmi dobře uvedli hrou, deklamací i zpěvem na Hromnice letošního roku. Tehdy jim také p. ministr slíbil, že jim bude blahovolený. Náš Petr byl dokonce mezi těmi, kteří druhého dne obdrželi povolení na 3 hodiny navštívit domov. Zúčastnil se také pak dalších soutěží v tom oboru ve Vys. Mýtě a v Pardubicích. A při praích, k nimž v různých oborech byl ze Zámrsku dovážen, sledán byl též jako dobrý pracovník; nejposledněji pracuje včihelně v České Třebové, kdež mu byli svěřeni ostatní chovanci tam při práci. Na vysvědčení měsíčním v květnu měl samé jedničky a nyní v červenci byl za odměnu poslán někam na rekreaci.

Také druhý, Pavel, myslíme, že neměl nijaké delikty na Borech, naopak jest od 1. března t.r. přeložen do kaolinových dolů v Horní Bříze, kde již 2 x při návštěvě nám ho pp. dozorcí pochválili. Také ona jest pracovně již na I. třídě. A říká nám s radostí, jak se tam naučil tělesně pracovat!

PETR v Zámrsku měl již 10. června t.r. celý trest odpykán, ale když domů nepřišel, dozvěděli jsme se, že to proto, poněvadž jest p. st. prokurátorem podána proti celé té skupině odvolání. Poněvadž jsme na tom již strašně zle finančně /což dále dovedíme/, požádali jsme pana náměstka p. ministra, aby nám pomohl, tím, že by nám alespoň PETR již mohl být domů poslán, aby vydělával. Jeho velkou laskavostí bylo zařízeno, že "s jeho příkazem byla velitelstvem oddílu SVS v Zámrsku podána žádost k Nejvyššímu soudu o propuštění našeho syna Petra a jeho společníků na slib podle § 191 tr. ř., o čemž rozhodne Nejvyšší soud." /toto nám bylo sděleno přípisem ministerstva spravedlnosti ze dne 29. června 1950 číslo 24455/50-Vel/4. /

Příloha č. 10: Žádost o blahovolené posouzení, dopis rodičů Glombových (s.1) ze dne 2. srpna 1950.

- 4/ Pavel Glomb-Mullner
- 5/ Petr Glomb-Mullner
- 6/ Luděk Šácha
- 7/ Jiří Velíšek

se uznávají vinnými,

že v době od začátku prosince 1948 do března 1949 v Praze se navzájem společili, aby se pokusili zničit a rozvrátit lidově demokratické zřízení, společenskou a hospodářskou soustavu republiky zaručené ústavou činně spáchali

Ivo Mikuláščík, a Jaroslav Hnyk, Petr Glomb-Mullner, Luděk Šácha a Petr Velíšek provinění velezrady podle § 1, odst.1, písm. c/, odst.2 zák.č. 331/1948 Sb. a § 3 zák.č. 48/31 Sb. a Pavel Glomb-Mullner sločin velezrady podle § 1, odst.1, písm. c/, odst.2 zák.čís. 331/1948 Sb. Za to se odsuzují podle § 1, odst.1 zák. č. 331/48 Sb. a § 8 zák.č. 48/31 Sb., a obžalovaného Pavla Glomb-Mullnera s použitím § 54 tr.z., k trestu odnětí svobody na dobu:

Ivo Mikuláščík	4 roků,
Edeněk Duchoslav	3 roků,
Pavel Glomb-Mullner	4 roků,
Jaroslav Hnyk	3 roků,
Petr Glomb-Mullner	18 měsíců,
Luděk Šácha	18 měsíců,
Jiří Velíšek	1 roku

Podle § 47 zák.č. 331/48 Sb. a § 9 zák.č. 48/31 Sb. se ukládá obviněným peněžitý trest v částce

HLÁŠENÍ KE KÁZEŇSKEMU RIZENÍ			
Čís. km. 723	Jméno no <i>Glomb Müller</i>	Povol. Umístění <i>Pl. Hor Březá</i>	
<p>Urcuji uvedeného, že <i>kázeňskému řízení, neboť nedochází pracovní dobu, s hod. Spolu s mými pracovníci nabídnou, ab. mými pracovali a když ho neposlouchal, tak jsem vyhrožoval a nactoval jim, že jsem vykoristoval a hamařím. Tímto jeho jednáním ohled omezení pracovní výkon a poškodit pracovní morálku u ostatních vězňů. Mě na záležitosti vyžít všichni jeho jednání a poručil ho.</i></p> <p><small>Na každého vězně musí být samostatně hlášení! Účastníci těchto provinění se uvedou navzájem jmény na jednotlivých hlášeních.</small></p>			
Dne 14. 5. 1957.	Jméno <i>Kuneš Vojtěch</i>	Hodnost <i>šéf odd. SVS</i>	
	Velitel TPT. = Velitel oddělení útavů.		

mus

Výsledky předběžného zjišťování - pracovní výkon — posudek.
Návrh kázeňského trestu velitele TPT:

Pracovní trest I. ab. zásluhou dob. práci.

Posudek: dvoji a b. n. f.

Zasloužení vězňů vyjel v. hod. na 2 měs.

sh. Kuneš
Velitel TPT.

Řízení dne: 18. 5. 1957	ROZHODNUTÍ:	Velitel TPT <i>M</i>
Důkazní prostředky: <i>hlášení</i>	Od potrestání bylo upuštěno. Vězeň byl napomenut.	<i>Koneš Vojtěch</i> na vědomí a k provedení. <u>Vraťte!</u> Velitel odd. SVS
Provinění: <i>doopr. a cel. pracovní morálku a sám je b. n. f.</i>	Uložen trest: <i>2 měsíce zastavení v. hod.</i>	Dne 18. 5. 1957 <i>Koneš Vojtěch</i>
	<i>2 dny trestu d. v. k. (ze dny klidu - oddělení)</i>	Velitelství oddělení SVS <u>Plzeň-Bory.</u>
	Zapsal do knihy trestů pod číslem: 487	vracím po provedení. Dne 26. 5. 1957. Velitel TPT. <i>Pl. Koneš Vojtěch</i>

Příloha č. 12: Hlášení ke kázeňskému řízení od Vojtěcha Kuneše ze dne 14. května 1951.

Pracovní útvar odsouzených

Číslo jednací: 3803

Dne 22. 12. 1952

1134

Správa NB — vězeňský ústav
OSTROV U KARLOVÝCH VARŮ.

K čís. jedn.: 2 Pnt 3012/52 V

Věc: Podm. prop. - vyžádání posudku

K dožádání ze dne 20. 10. 1952

195

podávám posudek na odsouzeného

čkm 017060, Glomb-Müller Pavel

nar. 5. 3. 1928

kteřý byl

odsouzen státním

soudem v Praze

čís. 416/49-29

na dobu 4 roků a 1 měs. za 10.000 Kčs

Polovina trestu 10. 3. 1951

Konec trestu: 10. 4. 1953

Chování na trestu:	Po dobu výkonu svého trestu ve vězeňském útvaru nebyl kázeňsky, ani disciplinárně trestán. Cílově se ukázněně má smysl pro kolektiv, povahy střmě.
Pracovní morálka:	Pracuje jako pomocník v dílně je zapojen v úderce. Jeho prac. morálka je dobrá. Za poslední 3. měsíce plnil normu na 100%.
Postoj k lidové dem.	Postoj k lid. dem. zřízení se n. jmenovaného jeví nejasně. Po stránce politické n. lo vyspělý. Do osvětové činnosti se nijak nezapořil.
Zvláštní okolnosti:	Dle dalších záznamů a šetření odboru Stb, bylo zjištěno, že jmen. má záporný postoj k dnešním zřízením a nemá nic zájem. Dosud neprokázal dostatečné polepšení po stránce výchovné, <u>ne doporučuje se!</u>
Poměry čekající jej na svobodě:	Po svém propuštění chce pracovat v Jách. n. l. v Kníšku pod Brdy. Rydlat bude u svojí babičky Marie Glombové v Hojově u Kníšku.

Jmenovaného ~~doporučuji~~ - nedoporučuji k podm. propuštění z trestu, protože ~~prokazal~~ - neprokázal za výkonu trestu svojí práci a svým chováním polepšení opravňující k nastějí, že povede řádný život pracujícího člověka.

Přílohy:

Náčelník PÚO:

A. A. Stráim, Salajka

Příloha č. 13: Posudek Pavla Glomba ze dne 22. prosince 1952 z Barbory.

Toto rozhodnutí nabylo právní moci
dnem 31. 10. 1990

dne 16. XI. 1990

U s n e s e n í

Městský soud v Praze rozhodl v neveřejném zasedání
konaném dne 31. 10. 1990 ve věci rehabilitace t a k t o :

Podle § 2 odst. 1 písm. b/ zák. č. 119/90 Sb. o soudní
rehabilitaci se p r o h l a š u j e za zrušený rozsudek
Státního soudu v Praze sp. zn. Or I 416/49 ze dne 23. 6. 1949
ve spojení s rozsudkem Nejvyššího soudu sp. zn. To 325/50 ze
dne 13. 10. 1950, jakož i veškerá další rozhodnutí v téže
trestní věci obsahově navazující k datu jejich vydání u
odsouzených

- 1/ Ivo Mikulaštica, nar. 30. 4. 1933 v Praze,
- 2/ Zdenka Duchoslava, nar. 13. 10. 1932 v Praze,
- 3/ Petra Glomb-Müllnera, nar. 7. 1. 1932 v Praze,
- 4/ Jaroslava Hnyka, nar. 8. 4. 1933 v Jablonci nad Jizerou,
- 5/ Lučka Šáchy, nar. 28. 6. 1931 v Praze,
- 6/ Jiřího Veliška, nar. 30. 1. 1932 v Praze,

kterým byli uznáni vinnými proviněním velezrady podle § 1 odst.
1 písm. c/, odst. 2 zák. č. 231/1948 Sb. a § 3 zák. č. 48/31 Sb.

- 7/ Ladislava Zvelebila, nar. 19. 1. 1933 v Praze,
- 8/ Josefa Šrachty, nar. 28. 1. 1933 v Praze,
- 9/ Jaroslava Cestra, nar. 14. 6. 1933 v Českém Brodě,

kterým byli uzhaní vinnými proviněním sdružování proti státu
podle § 2 odst. 1 zák. č. 231/48 Sb. a § 3 zák. č. 48/31 Sb.

Podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/90 Sb. o soudní rehabilitaci
se z a s t a v u j e trestní stíhání proti těmto odsouzeným.

O d ů v o d n ě n í

Po přezkoumání spisového materiálu shledal soud, že shora
uvedené odsouzení podléhá účasti na rehabilitaci podle zákona o
soudní rehabilitaci ze dne 23. 4. 1990. Z tohoto důvodu podle §
2 odst. 1 tohoto zákona zrušil odsuzující rozsudek včetně dalších
rozhodnutí v téže věci obsahově navazujících k datu jejich vydá-
ní. Zároveň rozhodl, že se podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/90 Sb.
zastavuje trestní stíhání proti těmto odsouzeným.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost
do t ř í dnů od oznámení k Nejvyššímu
soudu ČR prostřednictvím soudu zdejšího.
Stížnost má odkladný účinek.

V Praze dne 31. 10. 1990

JUDr. Alena Vlčková
předsedkyně senátu

Příloha č. 15: Dobroslav Horák, fotografie.

Příloha č. 16: Vojtěch Kuneš, fotografie.